

Tilinpäätös 2023

Khal. 25.3.2024 § 76
KV 17.6.2024 § 35

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.4	Kunnan toiminnan ja talouden kehitys	15
1.5	Ympäristöasiat.....	19
1.6	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	20
1.7	Kunnan henkilöstö.....	23
1.8	Väestön hyvinvointi ja terveys	26
2	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	31
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	31
2.2	Toiminnan rahoitus.....	32
2.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	34
2.4	Kokonaistulot ja –menot	36
3	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	37
3.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	37
3.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	38
3.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	39
3.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	42
3.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	42
3.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	44
4	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	47
5	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	48
5.1	KUNNANHALLITUS.....	48
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	57
5.3	SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	58
5.4	TEKNINEN LAUTAKUNTA	71
5.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	80
5.6	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	81
5.7	Investointien toteutuminen.....	84
5.8	Rahoitusosan toteutuminen	91
6	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	92
6.1	Tuloslaskelma	92
6.2	Rahoituslaskelma	93
6.3	Tase	94
6.4	Konsernilaskelmat	95
7	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	98
7.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	98
7.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	99
7.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	100
7.4	Tasetta koskevat liitetiedot	102
7.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	106

7.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	108
8	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	109
8.1	Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	109
8.2	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	111
8.3	Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu	112
8.4	Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu	112
8.5	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat.....	113
9	MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	116
10	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT	119
11	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA.....	120

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuonna 2023 vietettiin Kontiolahden kunnan 150-vuotisjuhlavuotta. Vuosi sai arvoisensa alun, kun kunta palkittiin Suomen liikkuvimpana kuntana Urheilugaalassa. Kunta sai erinomaista näkyvyyttä myös lukuisista juhlavuoden tapahtumista, joita järjestettiin kymmeniä eri puolilla kuntaa yhdessä yritysten ja yhdistysten kanssa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alussa. Kuntien omistama Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä lakkautettiin vuoden 2022 lopussa. Maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut siirtyivät hyvinvointialueen vastuulle, eikä palveluiden rahoitus kierrä enää kuntien kautta. Uudistuksen myötä kunnan toimintakate eli toiminnan nettomenot pienenevät vuoden 2022 noin 83,7 miljoonasta eurosta noin 42,8 miljoonaan euroon vuonna 2023.

Muutoksen toivottiin helpottavan kuntien talouden ennakkointia, mutta näin ei tapahtunut. Sen sijaan valtionosuuksien ennakkointi näyttää sote-uudistuksen myötä muuttuneen entistä vaikeammaksi, koska aiemmin toteutuneet sosiaali- ja terveystoimen menot vaikuttavat edelleen merkittävästi kuntien valtionosuuksiin. Tätä voidaan pitää varsin erikoisena, koska valtionosuudet on tarkoitettu kunnan lakisääteisten palveluiden järjestämiseen, eivätkä kunnat enää järjestä kyseisiä palveluita.

Kunnanvaltuusto päätti vuoden 2023 talousarvion yhteydessä, että vuoden aikana on alettava sopeuttamaan menorakennetta vuoden 2024 laskevaan tulotasoon, ja että toiminnallisten ja rakenteellisten uudistuksien tekeminen tulee ajankohtaiseksi ja uusista menoja lisäävistä toimista tulee pidättäytyä. Valtuusto edellytti, että velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitasen menoja lisäävien vaikutusten vuoksi investointitaso tulee alentaa kestäväälle tasolle. Vuoden 2023 alussa kunnanhallitus päätti perustaa talous- ja strategiatyöryhmän, jonka tehtäväksi kunnanhallitus asetti kuntastrategian päivityksen ja tulevien vuosien talouden linjausten valmistelemisen.

Kuntastrategian päivittäminen käynnistettiin työpajalla, jossa tarkasteltiin erilaisten megatrendien vaikutusta kuntien toimintaympäristöön. Samalla todettiin, että vaikka voimassa olevassa strategiassa ei ollut merkittäviä muutostarpeita, siinä oli kaksi aivan olennaista puutetta. Strategiassa ei otettu juuri kantaa henkilöstöpolitiikkaan eikä kuntatalouteen. Nämä puutteet huomioitiin strategian päivityksessä ja päivitetty strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa kesäkuussa. Kuntastrategia ohjaa kaikkea kunnan toimintaa ja erityisen merkittävä on yksimielisesti hyväksytyyn strategian kirjaus, jonka mukaan taseessa halutaan säilyttää riittävä kumulatiivinen ylijäämä, ja että vuosikatteen halutaan kattavan poistot myös tulevaisuudessa.

Talous- ja strategiatyöryhmä valmisteli kevään 2023 aikana mahdollisia toimenpiteitä taloudellisten säästöjen löytämiseksi. Osa toimenpiteistä oli mahdollista toteuttaa jo vuoden aikana ilman merkittäviä henkilöstövaikutuksia tai vaikutuksia kunnan palveluihin. Alkusyksystä kuitenkin todettiin, että valmistellut toimenpiteet eivät ole riittäviä. Kunnanhallitus päätti käynnistää koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Säästöjen hakemisen lisäksi tavoitteena oli toiminnan tehostaminen sekä organisaatiossa olevien johtamis- ja tehtävärakenteiden, toimintamallien ja työnjakojen selkiinnyttäminen ja yhtenäistäminen. Syksyn aikana löydettiin lisää mahdollisia säästökohteita, joista osa on sisällytetty jo vuoden 2024 talousarvioon. Joulukuussa kunnanvaltuusto päätti organisaatiouudistuksesta, joka astuu voimaan 1.7.2024.

Viime vuosien aikana kunnassa on tehty historiallisen suuret investoinnit. Lehmon uusi yhtenäiskoulu aloitti toimintansa syksyllä 2023 ja hankkeen viimeinen osa, liikuntahalli, valmistui vuoden 2024 tammikuussa. Vuoden 2023 nettoinvestoinnit olivat yhteensä noin 11,4 miljoonaa euroa. Pitkäaikaista lainaa otettiin 7 miljoonaa euroa ja vanhoja lainoja lyhennettiin 7,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 ja vuosien 2025–2026 investointisuunnitelmassa on tällä hetkellä vain välttämättömimmät investoinnit, jotta kunnan lainamäärä saadaan käännettyä laskuun. Vuoden 2023 lopussa kunnan lainakanta oli huolestuttava 63,3 miljoonaa euroa eli 4 185 euroa/asukas.

Kunnan väkiluku on kasvanut koko 2000-luvun ajan muutamaa poikkeuksellista vuotta lukuun ottamatta. Ennakoarvioiden mukaan vuoden 2023 lopussa kunnassa oli 15 135 asukasta, 22 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömyysprosentti vuoden 2023 lopussa oli 10,4 %, kun se oli vuotta aiemmin 9,9 %. Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui noin 10 000 euroa muutettua talousarviota pienempänä. Edellisvuodesta työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi noin 1 500 euroa.

Kokonaisuudessaan vuoden 2023 talousarvio toteutui muutettua talousarviota parempana. Koko kunnan tasolla vertailua edellisvuoteen vaikeuttaa jo aikaisemmin mainittu sote-uudistus.

Toimintatuotot ylittyivät muutetusta talousarviosta noin 0,4 miljoonaa euroa. Toimintakulut puolestaan jäivät noin 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Toimintakate toteutui näin ollen noin miljoonaa euroa arvioitua pienempänä eli parempana. Riittävän varhaisessa vaiheessa aloitetut talouden sopeuttamistoimet tuottivat siis tulosta jo vuonna 2023, mikä helpottaa tulevien vuosien sopeuttamistarvetta.

Verotulot toteutuivat vuonna 2023 niin sanottujen verohäntien vuoksi huomattavasti alkuperäistä ja myös muutettua talousarviota parempina. Sote-uudistuksen vuoksi kunnan tuloveroprosentiksi määräytyi 7,86 % edellisvuoden tuloveroprosentin olta 20,5 %. Näin ollen verotulojen kertymää ei voida suoraan verrata edellisvuoden kertymään. Samasta syystä myöskään vuoden 2023 valtionosuuksia ei voida verrata suoraan edellisvuoden valtionosuuksiin.

Ilahduttavaa vuoden 2023 talousarvion toteumassa on se, että vuosikate parani edellisvuoden 5,7 miljoonasta eurosta 8,2 miljoonaan euroon, mikä riitti kattamaan mittavien investointien vuoksi lähes 7 miljoonaan euroon kasvaneet poistot. Vuonna 2022 vuosikate riitti juuri ja juuri kattamaan hieman alle 5,7 miljoonan euron poistot. Tilikauden tulos parani edellisvuoden noin 16 000 eurosta lähes 1,3 miljoonaan euroon. Ilo on kuitenkin lyhytaikaista, kun muistetaan, että vuosikatteen ja tuloksen paraneminen selittyy suurimaksi osaksi kertaluontoisilla verohännillä. Vastaavaa verotulojen kasvua ei voida odottaa tulevina vuosina ja tämänhetkisen käsityksen mukaan vuosikate heikkenee suunnitelmakaudella merkittävästi, ellei tarvittavia toimenpiteitä tehdä. On syytä muistaa, että vuoden 2024 talousarvio jouduttiin laatimaan 1,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi 0,5 prosenttiyksikön tuloveroprosentin korotuksesta huolimatta.

Kunnanvaltuustolle esitetään, että vuoden 2023 tilikauden tuloksesta tehdään 1,4 miljoonan euron investointivaraus Onttolan liikuntahalliin, puretaan Lehmon yhtenäiskoulun investointivarausta 0,5 miljoonaa euroa ja vähennetään poistoeroa -184 030,85 euroa, jolloin tilikauden ylijäämäksi muodostuu 191 039,81 euroa, joka siirretään taseen yli-/alijäämätilille. Tämän jälkeen taseeseen kertynyt kumulatiivinen ylijäämä on noin 17,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 talousarviota valmisteltiin edellisvuosien tapaan epävarmassa tilanteessa. Talousarvion valmistelun loppuvaiheessa marraskuussa, samana päivänä kun kuntien tuli toimittaa vuoden 2024 veroprosentteja koskevat päätökset valtiovarainministeriöön, ministeriö ilmoitti uusista huomattavista vuotta 2024 koskevista valtionosuusleikkauksista. Myöhemmin ministeriö päätti helpottaa vuoden 2024 tilannetta jaksottamalla leikkauksen useammalle vuodelle. Vaikka jaksotus vähensi vuoteen 2024 kohdistuvaa painetta, se ei muuttanut kylmää tosiasiaa siitä, että kuntien rahoitus heikkenee tulevina vuosina merkittävästi ja pysyvästi. Vuoden 2024 valtionosuuspäätöksen mukaan valtionosuudet ovat 360 000 euroa pienemmät kuin talousarviossa arvioitiin.

Vuonna 2023 käynnistettiin peruspalvelujen valtionosuuksien uudistus. Voidaan toivoa, että uudistus muuttaa valtionosuusjärjestelmää Kontiolahden kunnan kannalta oikeudenmukaisempaan suuntaan siten, että siinä huomioidaan entistä paremmin lasten ja nuorten palveluista aiheutuvat kustannukset ja kasvun kustannukset. On kuitenkin syytä tiedostaa, että uudistukseen sisältyy myös riskejä, koska valtion näkökulmasta uudistus lienee niin sanotusti kustannusneutraali, eli kokonaisuudessaan kuntatalous ei parantune, vaan käytettävissä olevat rahat ainoastaan jaetaan eri tavalla.

Vuoden 2025 alussa työllisyyspalvelut siirtyvät maakunnalliselle työllisyysalueelle, jonka vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Rahoitusjärjestelmä muuttuu siten, että kunnat saavat jatkossa työllisyyspalveluihin tarvittavan rahoituksen yleiskatteisena valtionosuutena. Tämänhetkisen arvion mukaan rahoitus ei ainakaan

ensimmäisinä vuosina tule riittämään työllisyydenhoidosta ja työttömyydestä koituvien kustannusten kattamiseen.

Vaikka tulevat vuodet näyttäytyvät monin tavoin epävarmoina, on hyvä muistaa, että Kontiolahden kunnalla on edellytykset menestyä myös tulevina vuosina. Tämä edellyttää rohkeutta jatkaa talouden sopeuttamistoimia tarpeen mukaan myös jatkossa. Jo toteutetut sopeutustoimet helpottavat tulevien vuosien sopeutustarvetta. Kuntastrategiaa tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa siihen tehdään muutoksia. Uskon, että hyvällä yhteistyöllä ja tosiasiat tunnustamalla selviämme yhdessä myös tulevista haasteista.

Kiitän lämpimästi valtuutettuja ja muita luottamushenkilöitä, konsernijohtoa ja henkilöstöä vahvasta sitoutumisesta Kontiolahden kunnan asioiden hoitoon. Tulevan suunnittelu ja kasvun hallitseminen ei ole aina helppoa. Haasteiden keskellä koetellaan keskinäistä luottamusta, kykyä yhteistyöhön ja uskoa tulevaisuuteen. Ja tätä kaikkea meiltä onneksi löytyy, ja on aina löytynyt!

Jari Tuononen, kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kontiolahden kunnanvaltuustossa on 35 jäsentä ja kunnanhallituksessa 9 jäsentä. Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.–31.12.2023 olivat seuraavat:

Kunnanvaltuusto 1.1.–31.12.2023

KESK	14
SDP	10
PS	5
KOK	4
VIHR	2

Kunnanhallitus 1.1.–31.7.2023

KESK	4
SDP	3
PS	2

Kunnanhallitus 1.8.–31.12.2023

KESK	4
SDP	3
PS	1
KOK	1

Kunnanvaltuusto 1.1.–31.7.2023

Pj. Saarelainen Ilpo	KESK
1. vpj. Nyyssönen Leena	SDP
2. vpj. Sihvonen Aulikki	KOK
Ahlholm Pekka	KOK
Jolkkonen Jouni	PS
Eronen Jyry	KESK
Harinen Jertta	KESK
Haukka Markus	SDP
Hiltunen Mika	PS
Huttunen Satu	KOK
Hälinen Mari	SDP
Kaarto Iita	KESK
Kauppinen Marja	SDP
Kontkanen Mika	KESK
Kontturi Juha	SDP
Kosela Anna-Helena	KESK
Kuusela Mika	KESK
Kähkönen Jonna	SDP

Leppänen Ismo	KESK
Lukkarinen Heikki	KESK
Mustonen Sakari	KESK
Muttonen Sini-Tuuli	VIHR
Mäntynen Matti	SDP
Möntti Pirkko	SDP
Niiranen Sanna	PS
Parkkonen Anneli	KESK
Perkkiö Kimmo	VIHR
Pottonen Sari	SDP
Romppanen Keijo	PS
Seppäläinen Satu	KESK
Simonen Samuli	KESK
Suni Pentti	SDP
Toppi Seppo	KESK
Turunen Joona	KOK
Varis Matti	PS

Kunnanvaltuusto 1.8.–31.12.2023

Pj. Saarelainen Ilpo	KESK
1. vpj. Mäntynen Matti	SDP
2. vpj. Niiranen Sanna	PS
Ahlholm Pekka	KOK
Jolkkonen Jouni	PS
Eronen Jyry	KESK
Harinen Jertta	KESK
Haukka Markus	SDP
Hiltunen Mika	PS
Huttunen Satu	KOK
Hälinen Mari	SDP
Kaarto Iita	KESK
Kauppinen Marja	SDP
Kontkanen Mika	KESK
Kontturi Juha	SDP

Leppänen Ismo	KESK
Lukkarinen Heikki	KESK
Mustonen Sakari	KESK
Muttonen Sini-Tuuli	VIHR
Möntti Pirkko	SDP
Nyyssönen Leena	SDP
Parkkonen Anneli	KESK
Perkkiö Kimmo	VIHR
Pottonen Sari	SDP
Romppanen Keijo	PS
Seppäläinen Satu	KESK
Sihvonen Aulikki	KOK
Simonen Samuli	KESK
Suni Pentti	SDP
Toppi Seppo	KESK

Kosela Anna-Helena	KESK	Turunen Joonas	KOK
Kuusela Mika	KESK	Varis Matti	PS
Kähkönen Jonna	SDP		

Kunnanhallitus 1.1.–31.7.2023

Pj. Mäntynen Matti	SDP	Hälinen Mari	SDP
1. vpj. Harinen Jertta	KESK	Niiranen Sanna	PS
2. vpj. Kuusela Mika	KESK	Parkkonen Anneli	KESK
Eronen Jyry	KESK	Suni Pentti	SDP
Hiltunen Mika	PS		

Kunnanhallitus 1.8.–31.12.2023

Pj. Nyyssönen Leena	SDP	Hälinen Mari	SDP
1. vpj. Harinen Jertta	KESK	Kosela Anna-Helena	KESK
2. vpj. Sihvonen Aulikki	KOK	Kuusela Mika	KESK
Haukka Markus	SDP	Leppänen Ismo	KESK
Hiltunen Mika	PS		

Omistajaohjausjaosto 1.1.–31.12.2023

Pj. Kuusela Mika	KESK		
Vpj. Mäntynen Matti	SDP	1.1.-31.7.2023	
Vpj. Haukka Markus	SDP	1.8.-31.12.2023	
Harinen Jertta	KESK		
Hälinen Mari	SDP		
Sihvonen Aulikki	KOK		

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto 1.1.–31.12.2023

Pj. Kuronen Aleksis	SDP		
Vpj. Parkkonen Anneli	KESK		
Hiltunen Mika	PS		
Karkulehto Riitta	SDP		
Kosela Anna-Helena	KESK	1.8.-31.12.2023	
Toppi Seppo	KESK	1.1.-31.7.2023	

Hyvinvointineuvottelukunta 1.1.–31.12.2023

Pj. Sari Puttonen	SDP		
Vpj. Mustonen Sakari	KESK		
Jolkkonen Jouni	PS		
Kokko Hanna	KOK	1.1.-20.3.2023	
Kantelinen Kaisa	KOK	21.3.-31.12.2023	
Kukkonen Seppo	SDP		
Nesterinen Tiina	KESK		
Vlasoff Tiina	KESK		

Sivistyslautakunta 1.1.–31.12.2023

Pj. Seppäläinen Satu	KESK	Savolainen Pyry	KESK
Vpj. Puttonen Sari	SDP	Simonen Samuli	KESK
Jolkkonen Jouni	PS	Tiainen Mikko	SDP
Kaarto Iita	KESK	Turunen Marko	SDP
Kiiskinen Jenni	KOK	Turunen Tainamari	SDP
Romppanen Keijo	PS		

Tekninen lautakunta 1.1.-31.12.2023

Pj. Kauppinen Marja	SDP	
Vpj. Kosela Anna-Helena	KESK	1.1.-31.7.2023
Vpj. Mustonen Sakari	KESK	1.8.-31.12.2023
Arveli Eila	KESK	
Kinnunen Jukka	KOK	
Kontkanen Mika	KESK	
Kähkönen Jonna	SDP	
Leppänen Ismo	KESK	1.1.-31.7.2023
Niiranen Sanna	PS	
Pakarinen Juha	SDP	
Parkkonen Anneli	KESK	1.8.-31.12.2023
Romppanen Taisto	SDP	
Varis Matti	PS	

Ympäristölautakunta 1.1.-31.12.2023

Pj. Ahlholm Pekka	KOK	Lukkarinen Antti	KESK
Vpj. Perkkiö Kimmo	VIHR	Lukkarinen Heikki	KESK
Niiranen Sanna	PS	Muttonen Sini-Tuuli	VIHR
Karjunen Mervi	KESK		

Tarkastuslautakunta 1.1.-31.12.2023

Pj. Mustonen Sakari	KESK	1.1.-31.7.2023
Pj. Eronen Jyry	KESK	1.8.-31.12.2023
Vpj. Haukka Markus	SDP	1.1.-31.7.2023
Vpj. Suni Pentti	SDP	1.8.-31.12.2023
Pakarinen Minna	KESK	
Utriainen Nina	SDP	
Väätäinen Asko	KOK	

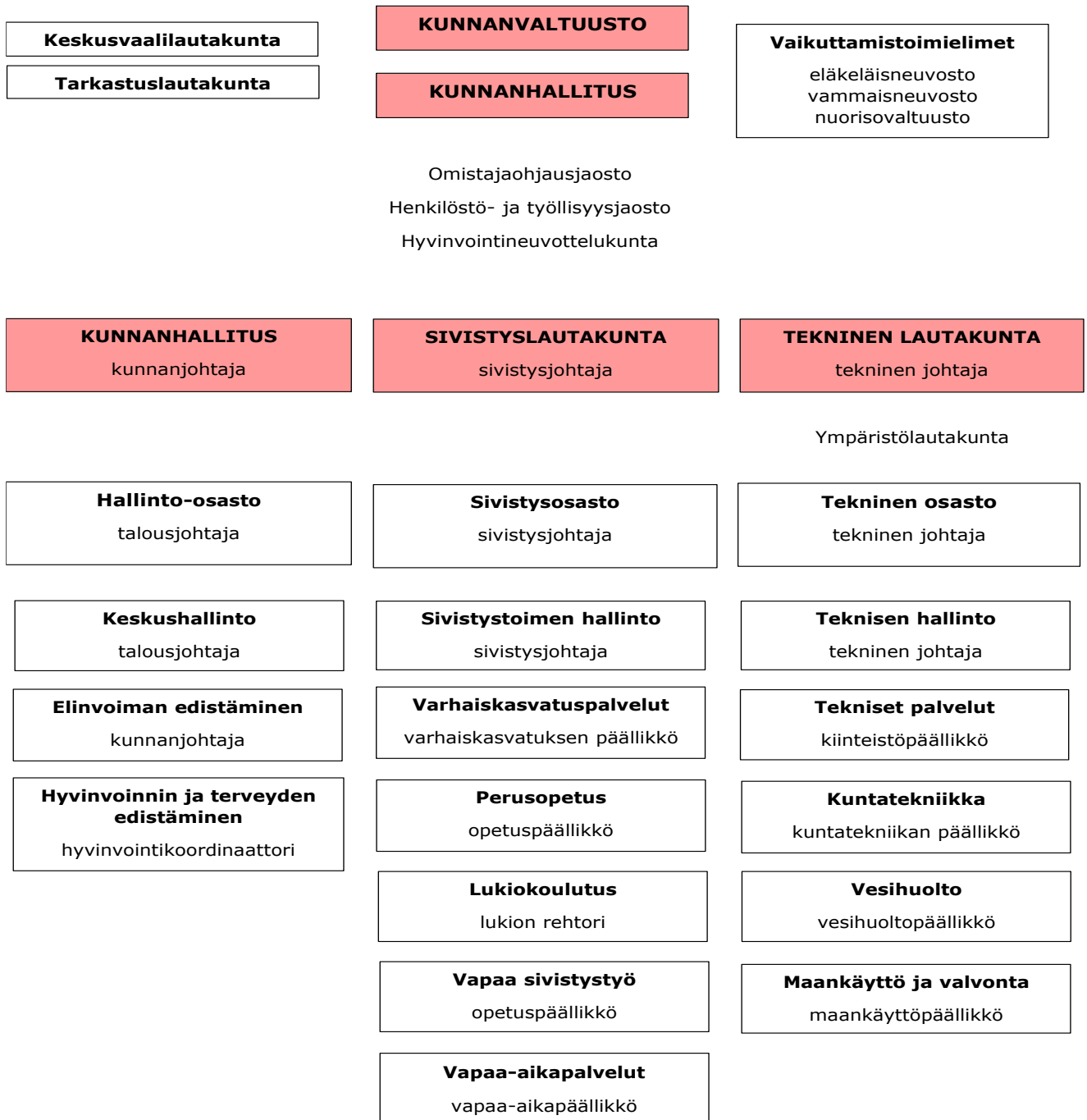
Keskusvaalilautakunta 1.1.-31.12.2023

Pj. Pottonen Sari	SDP
Vpj. Sormunen Saara	KESK
Nykänen Markku	PS
Nousiainen Harri	KOK
Pennanen Niina	VIHR

Kontiolahden kunnan hallintorakenteessa ei tapahtunut organisaatiomuutoksia vuoden 2023 aikana. Kontiolahden kunnassa lautakuntia ovat sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, ympäristölautakunta sekä lakisääteiset tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta. Kunnanhallituksessa on kaksi jaostoa, omistajaohjausjaosto sekä henkilöstö- ja työllisyysjaosto. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii myös hyvinvointineuvottelukunta. Hallinto-osaston alainen tulosalue sosiaali- ja terveyspalvelut on poistettu kunnan organisaatiosta kyseisten palveluiden siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Tilalle on tullut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulosalue.

Kontiolahden kunnan vaikuttamistoimielimiä ovat eläkeläisneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto.

Kunnan organisaatio on esitetty kaaviossa. Toimielinten alaiset tilivelvolliset viranhaltijat on mainittu talousarvion toteutumisvertailussa ko. kohdassa.

Kontiolahden kunnan organisaatorakenne.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön julkaiseman talven 2023 talouskatsauksen mukaan Suomen talouden tilanne oli loppuvuonna 2023 heikko, ja bruttokansantuote (bkt) supistui vuoden aikana 0,5 prosenttia. Taloustilanne oli alkuvuonna 2023 ennakoarvioita huonompi, ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni selvästi. Kehonin tilanne oli rakentamisessa.

Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku piristävät kulutusta sekä investointeja

Inflaatio hidastui nopeasti vuoden 2023 aikana. Vuonna 2024 inflaation arvioidaan olevan keskimäärin enää 2 prosenttia ja painuvan alle 2 prosentin vuosina 2025 ja 2026. Reaaliansioiden arvioidaan kääntyvät kasvuun vuonna 2024. Kotitalouksien ostovoiman kasvu tulee jäämään kuitenkin vielä vaikeaksi, sillä työllisyyden heikkeneminen ja sosiaalietuuksien leikkaukset hidastavat tulojen kasvua. Vuodesta 2025 alkaen kotitalouksien ostovoiman ja kulutuksen kasvun arvioidaan vauhdittuvan.

Uusien asuntojen rakentaminen oli jyrkässä laskussa ja lasku jatkuu vielä vuonna 2024. Asunnoille tulee olemaan kuitenkin kysyntää maahanmuuton ja maan sisäisen muuton ansiosta. Korkojen kääntyminen laskuun piristääkin asuntomarkkinoita ja uudistuotanto kasvaa vuodesta 2025 alkaen. Haastavista lyhyen aikavälin näkymistä huolimatta yrityksillä on suuria investointitarpeita lähivuosina, ja odotukset tuotannollisista investoinneista ovat positiiviset.

Työllisyys notkahtaa, mutta säilyy korkeana

Vuonna 2023 vieni Suomesta laski, mutta selvästi vähemmän kuin tuonti. Ulkomaankauppa tukikin taloutta selvästi vuonna 2023. Vuonna 2024 viennin odotetaan jo kasvavan, kun maailmankauppa toipuu ja Suomen kustannuskilpailukyky on kunnossa.

Tuotannon laskun myötä työvoiman kysyntä vähenee vuonna 2024, työllisyys vähenee tilapäisesti ja työttömyysasteen arvioidaan nousevan 7,5 prosenttiin. Vuosina 2025 ja 2026 talouden kasvu on varsin vahvaa ja työllisten määrä lisääntyy lähes prosentin vuosittain. Työllisyyden kasvua tukevat myös hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, joista ensimmäiset astuvat voimaan vuonna 2024.

Heikko talouskehitys ja ripeä menojen kasvu pitävät julkisyhteisöt sitkeästi alijäämäisinä

Suomen julkisen talouden tilanne on kääntymässä heikompaan. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Vuonna 2024 alijäämä kasvaa 3,5 prosenttiin yhtäältä hitaan verotulojen kasvun ja toisaalta nopean menojen kasvun vuoksi.

Aiemmin päätetyt varautumismenot, mittavat investoinnit ja hintojen sekä palkkojen nopea nousu pitävät menojen kasvun ripeänä myös lähitulevaisuudessa. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkuvuotina noin 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra sekä talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla.

Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana läpi koko ennustejakson, eikä kuntahallinnossa tai hyvinvointialueilla ole odotettavissa alijäämien oikenemistä. Ilman sosiaaliturvarahastojen huomattavaa ylijäämää Suomen julkisyhteisöjen alijäämä olisi merkittävästi syvempi. Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan talouskasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan. Se ei ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä.

Kuntahallinto

Vuosi 2023 näytti kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, vaikkakin kulutusmenojen kasvu oli nopeampaa kuin aiemmin arvioitiin. Toisaalta investointimenoja kertyi selvästi vuotta 2022 vähemmän. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa vuosina 2023 ja 2024. Alijäämät syvenevät vuosina 2025–2028 n. 0,3–0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen mm. nopeasti kasvavien kustannusten sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja jaksotusten seurauksena. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velan kasvu suhteessa BKT:hen pysyy hyvin maltillisena.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen kasvun vauhdittamana, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen pääasiassa hintojen nousun aiheuttamaan kulutusmenojen kasvuun aiheuttaa vuoteen 2025 ajoittuva TE-palvelu-uudistus, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kuntahallinnon suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat n. 3 prosenttia vuonna 2024. Samanaikaisesti henkilöstökustannusten kasvua hillitsee työttömyysvakuutusmaksun alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta laskevat vuonna 2024, sillä kuntien valtionosuuksia pienennetään tuntuvasti nk. sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kasvua vuosina 2024–2027. Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua vuoden 2023 lopulla ilmeni, ettei syksyn talousarvion yhteydessä arvioitu sote-siirtolaskelmaan liittyvä valtionosuusleikkaus ollut riittävä. Jotta uudistuksen periaatteena oleva kustannusneutraalisuus kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välillä saadaan varmistettua, tehdään kuntien valtionosuuksista vielä lisäsiirto valtiolle. Hallitus päätti kuitenkin jaksottaa uuden lisäleikkauksen vuosille 2025–2027, jottei ennakoimattoman suuri leikkausvaikutus kohdistu valtionosuuksiin vielä vuonna 2024 tilanteessa, jossa suuri osa kunnista oli jo päättänyt vuoden 2024 talousarviostaan. Näin kunnat saivat lisää aikaa sopeutua ennakoitua niukempiin valtionosuuksiin.

Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2024 koko Suomessa 0,07 prosenttiyksiköllä 7,51 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja n. 80 milj. euroa vuositasolla. Lisäksi kiinteistöverotuloja lisää hallituksen päätös erottaa maapohjat rakennuksista yleisen kiinteistöveroprosentin sisällä ja nostaa niiden verotuksen vaihteluvälin alarajaa. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja reilut 100 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Verotulot säilyvät kuntahallinnon merkittävimpana tulonlähteenä, vaikkakin ne sote-uudistuksen seurauksena likimain puolittuivat. Vaikka verotulojen kasvu pysyy ennustevuosina lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa, merkitsee se kunnille huomattavasti pienempiä lisätuloja kuin aiemmin. Sote-uudistus kavensi kuntien talouden liikkumavaraa merkittävästi, mikä korostaa entisestään riskienhallinnan merkitystä kuntien talouden suunnittelussa.

Kuntahallinnon investointipaineet eivät ole kadonneet investointien hetkellisestä hiipumisesta huolimatta, vaan ne pysyvät edelleen mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän edellyttämien muutosten vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät, noussut korkotaso ja kuntien heikkenevä taloustilanne voivat kuitenkin edelleen lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palautuvan normaalille kasvu-uralleen tulevina vuosina.

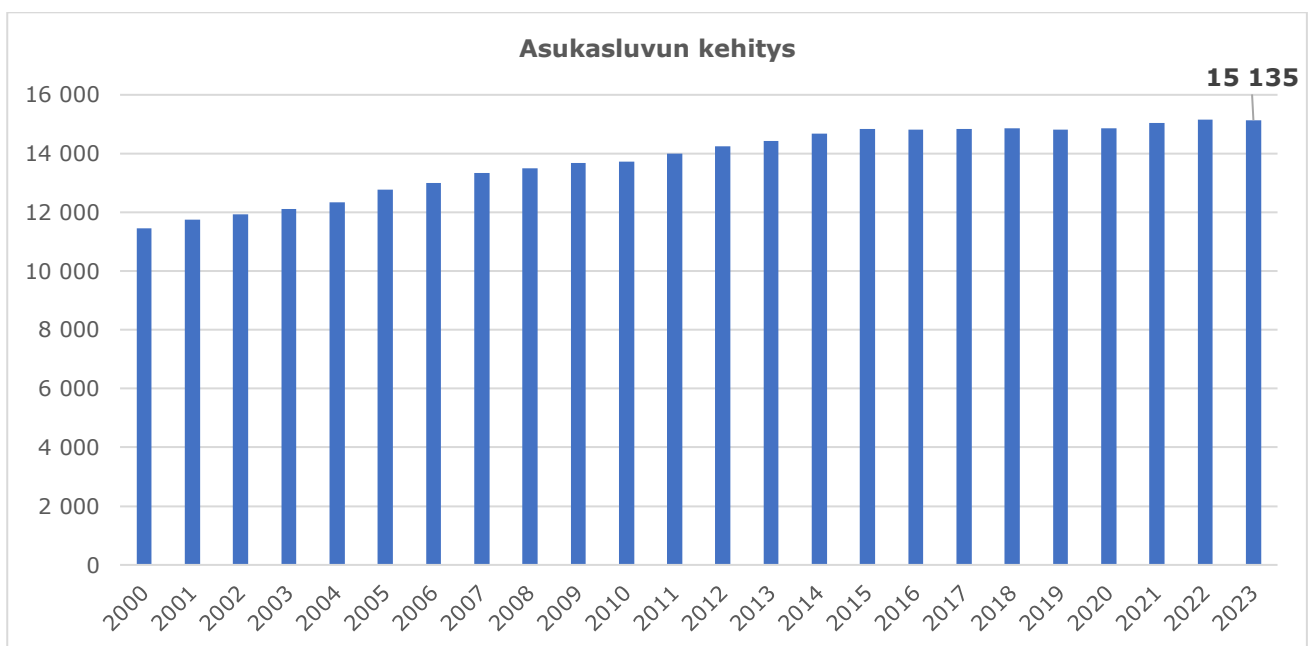
Kasvat alijäämät merkitsevät kuntahallinnossa sopeutuspainetta sekä edellyttävät investointien huolellista tarveharkintaa. Toistaiseksi kehitysarviossa on huomioitu vasta teknisluonteinen 50 milj. euron kuntien ja kuntayhtymien oma menosäästö kulutusmenoissa talousarviovuodesta 2024 alkaen ja kuntien päättämät veroprosenttien muutokset vuodelle 2024. Kuntahallinnon menot voivat osoittautua painelaskelmaa maltilli-

semmiksi, jos kunnat pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienevää palvelutarvetta. Toisaalta palveluverkon karsiminen voi osoittautua kaikenkokoisissa kunnissa poliittisesti hankalaksi kysymykseksi.

Väestö ja työllisyys

Kontiolahti kuuluu Joensuun seutukuntaan. Alueen väestönmuutos oli tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan +217 henkilöä, kun edellisenä vuonna se oli -94 henkilöä. Joensuun seudulla väestömäärä nousi edelliseen vuoteen nähden vain Joensuussa ja Liperissä. Pohjois-Karjalan maakunnan asukasluku puolestaan väheni 228 (2022: -738) hengellä. Pohjois-Karjalassa syntyvyys laski, ollen 1001 (2022: 1046) henkilöä. Kuolleisuus vähentyi ollen 143 henkeä edellisvuotta vähemmän. Pohjois-Karjalan muuttoliikkeessä nettomuutto oli 755 henkeä ollen 185 henkeä enemmän kuin edellisvuonna (2022: -570).

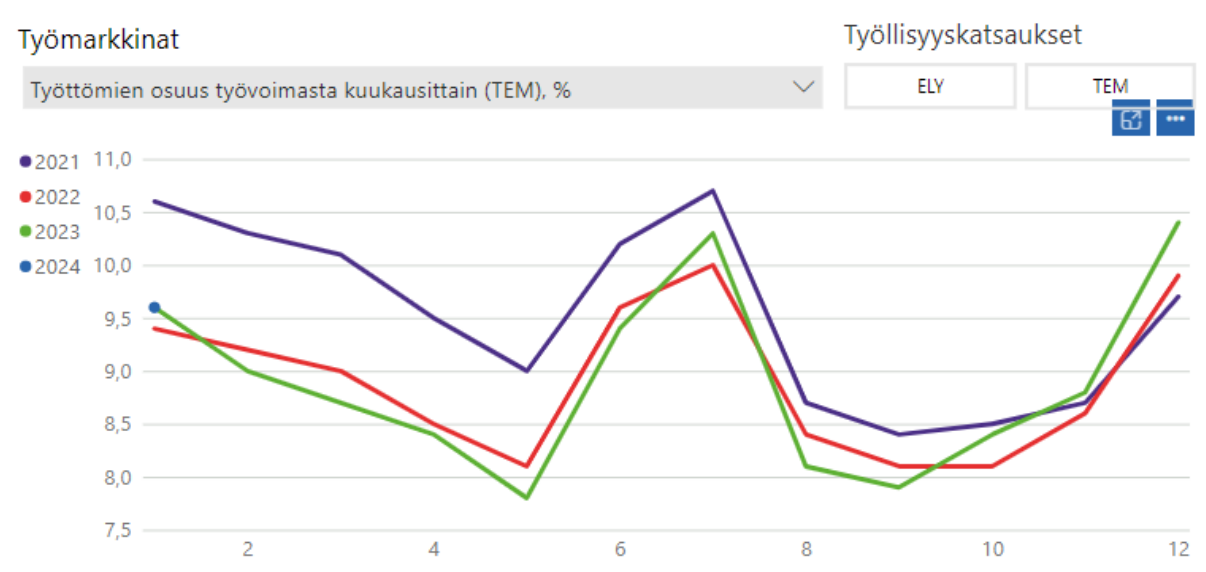
Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2023 Kontiolahden kunnan asukasmäärä väheni 22 (2022: +119) hengellä. Syntyvyys kasvoi hieman edelliseen vuoteen nähden, ollen 20 henkeä edellisvuotta enemmän (2023: +168 ja 2022: +148). Kuolleisuus kasvoi edellisen vuoden tasolta ollen 128 henkeä (2022: 102). Luonnollinen väestönkasvu oli edelleen positiivista ollen +40 henkilöä. Kontiolahden nettomuuttomäärä laski 62 henkilöllä vuoden 2023 aikana (2022: 72).

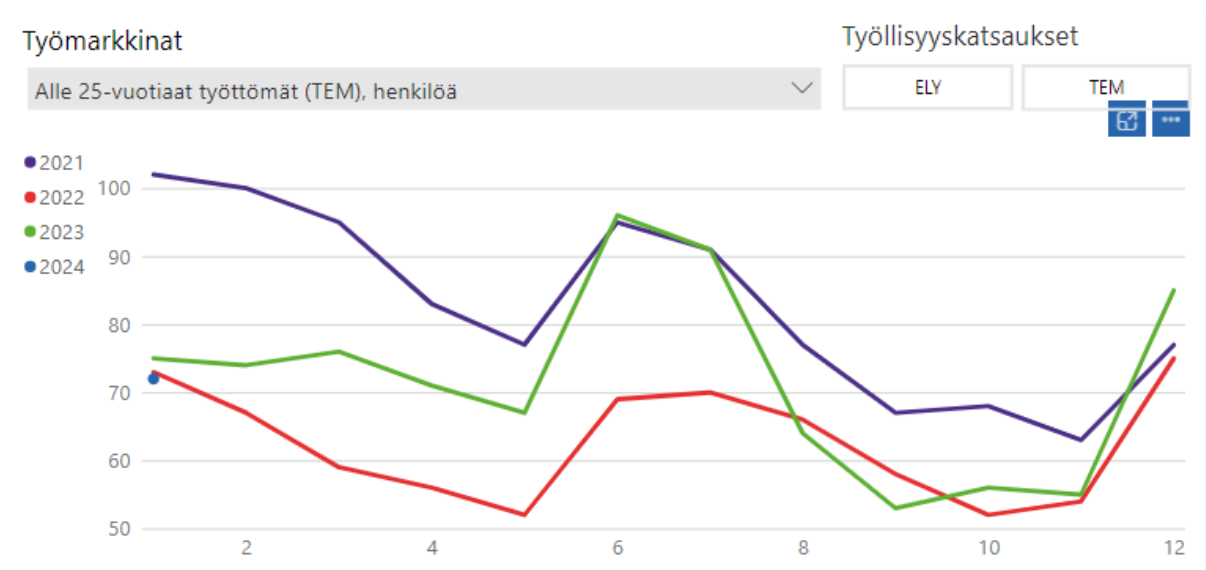
Kontiolahden kunnan asukasluvun kehitys vuosina 2000-2023.

Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli vuoden 2023 lopussa 15 % (2022: 13,4) ja Kontiolahdessa 10,4 % (2022: 9,9). Vuoden 2023 aikana kunnan työttömyysaste käväisi syyskuussa alimmillaan moneen vuoteen (7,9 %). Pitkällä aikavälillä kunnan työttömyysaste on laskenut ja työllisyysaste on parantunut, vaikka joulukuun lopussa työttömyysaste kohosi jälleen hieman edellisvuoden tasoa korkeammalle. Joulukuun lopun työttömien määrän lisääntyminen selittyy tyypillisellä kausivaihtelulla, sekä lomautusten määrän lisääntymisellä. Työttömiä työnhakijoita oli vuoden 2023 lopussa 763 (2022: 716) henkilöä. Joulukuun tilanteen mukaan työttömistä 11 % (2022: 10,4 %) oli alle 25-vuotiaita, 51,5 % (2022: 48,7 %) 25–50-vuotiaita ja 37,5 % (2022: 40,8 %) yli 50-vuotiaita.

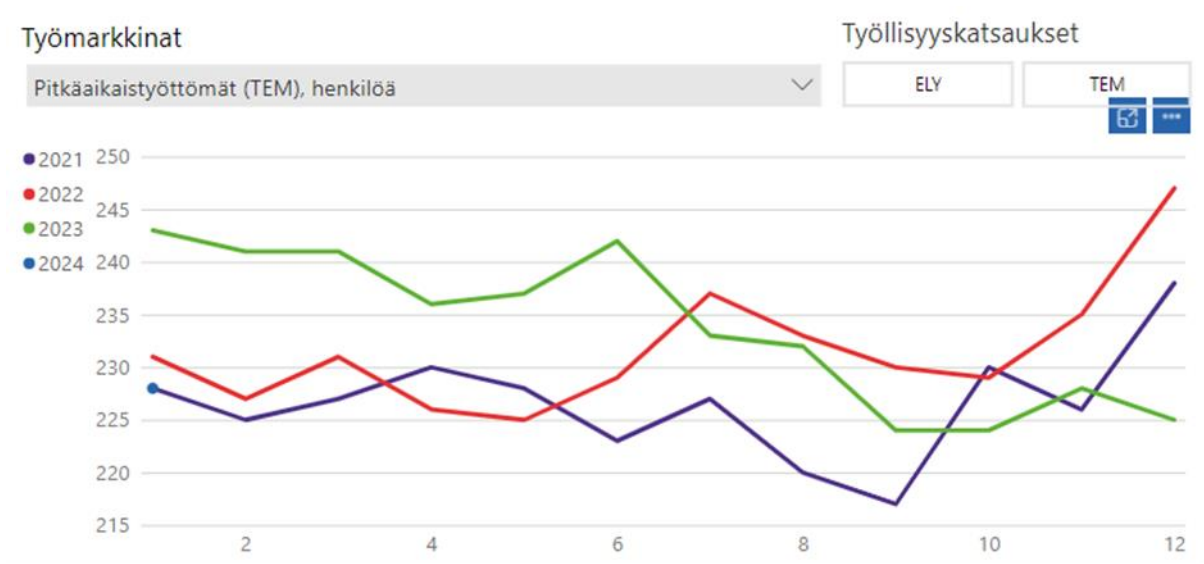
Kaiken kaikkiaan vuoden 2023 loppupuolella työttömyyden kokonaismäärä kasvoi, kuten myös nuorisotyöttömyys. Toisaalta pitkäaikaistyöttömyys ja työmarkkinatuen saajien määrä väheni.

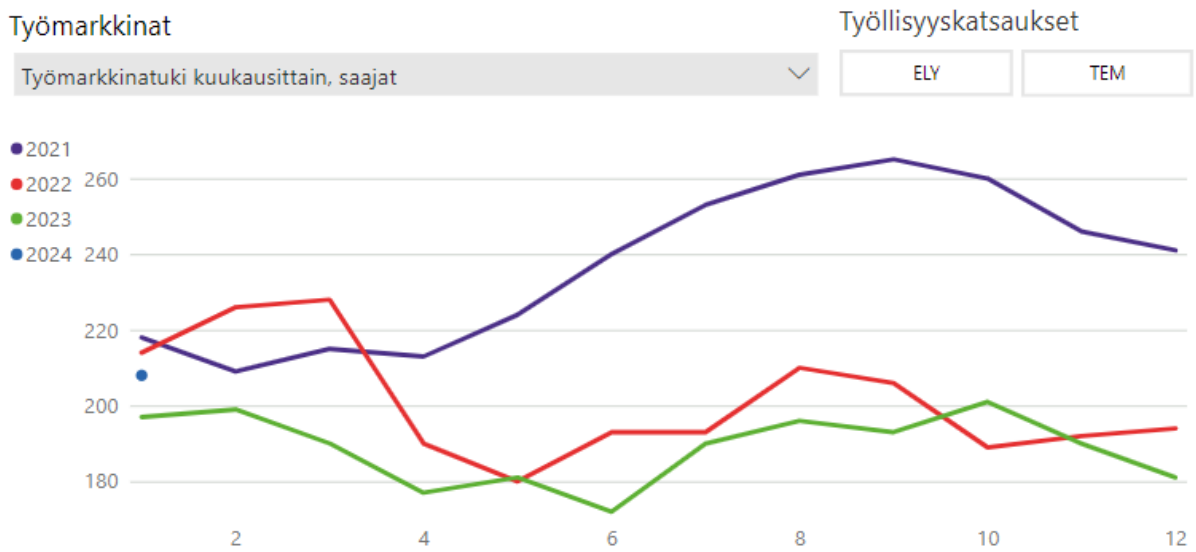
Työttömien osuus työvoimasta, prosenttia. TEM, työllisyyskatsaus.

Nuorisotyöttömyys, alle 25-vuotiaat työttömät nuoret, TEM työllisyyskatsaus.

Pitkäaikaistyöttömien henkilöiden määrä, TEM, työllisyyskatsaus.

Työmarkkinatuen saajat kuukausittain, TEM, Työllisyyskatsaus.

1.4 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa tilikaudella 2023

Vuosi 2023 oli Kontiolahden kunnan 150-vuotisjuhlavuosi. Vuoden aikana järjestettiin erilaisia tapahtumia eri puolilla kuntaa niin kunnan omana toimintana kuin myös yhdistysten toimesta. Yhdistyksiä tuettiin avustusten muodossa kyseisten tapahtumien toteuttamisessa. Suurimpina tapahtumina vuoden aikana olivat avajaistanssit, Höytiäisen ympäriajo, juhlavuoden päätapahtuma ja nuorten Bileet-tapahtuma. Kaiken kaikkiaan eri tapahtumiin osallistui noin 20 000 ihmistä. Juhlavuoden kunniaksi kunta tuotti myös historiateoksen *Kontiolahti – maalaispitäjistä kasvukunnaksi*. Teoksessa tarkastellaan Kontiolahden kehitystä 1970-luvulta nykypäivään asti, mutta sivutaan myös paikkakunnan varhaisempaa historiaa. Historiateoksella haluttiin juhlistaa Kontiolahden 150-vuotista historiaa ja se on kunnianosoitus kaikille niille henkilöille, jotka ovat tehneet työtä Kontiolahden hyväksi.

Vuoden 2023 alussa toimintansa aloitti Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, jonka vastuulla on järjestää maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristö-terveydenhuollon palvelut. Maakunnassa edellä mainittuja tehtäviä hoiti tätä ennen kuntien yhteinen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, jonka toiminta lakkautui muutoksen myötä (sote-uudistus). Hyvinvointialueen valtuustoon valittiin maakunnasta yhteensä 59 henkilöä, joista 6 henkilöä valittiin Kontiolahden kunnasta. Valtakunnallisen sote-uudistuksen tavoitteena on luoda tasa-arvoisempi palvelujen saatavuus ja vähentää ihmisten välisiä terveys- ja hyvinvointieroja. Uudistuksen myötä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon maksuosuudet n. 45 milj. € vuonna 2022 jäivät pois, veroprosenttia leikattiin 12,64 %, jolloin verotulot tippuivat vuodesta 2022 n. 29 milj. € ja valtionosuudet laskivat vuodesta 2022 n. 9 milj. €.

Kunnanvaltuuston puheenjohtajisto ja kunnanhallituksen jäsenet valittiin uudelle kahden vuoden toimikaudelle 2023–2025 kesäkuussa. Jäsen muutoksia tapahtui myös omistajaohjausjaostossa, henkilö- ja työllisyysjaostossa, tarkastuslautakunnassa ja teknisessä lautakunnassa.

Kontiolahden kunnan suuret investointihankkeet saatiin valmiiksi vuoden 2023 aikana. Lehmon yhtenäiskoulu kokonaisuudessaan valmistui joulukuussa 2023 ja kaikki sen rakennukset saatiin otettua käyttöön heti lukukauden alkaessa 2024. Lisäksi Kontiolahden koulua peruskorjattiin viime vuoden aikana. Kokonaisuudessaan investointikustannukset olivat vuoden aikana n. 11,4 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista, vuonna 2023 on myös rakennettu kunnallistekniikkaa ja vesihuoltoa. Investointikustannukset laskivat n. 4,5 milj. € vuodesta 2022. Lehmon osayleiskaava ja Paiholan osayleiskaavamuutos olivat hyväksymiskäsittelyssä vuoden 2023 lopussa. Vuoden aikana hyväksyttiin myös Joensuun seudun yleiskaava 2040:n käynnistämisen osallistumisesta. Uusia maa-alueita ostettiin 264 t €:lla.

Matkailualueen yhteistyösopimus hyväksyttiin kesällä 2023. Sopimuksessa mainittu tavoite on luoda Kontioniemen entisestä varuskunta-alueesta vetovoimainen matkailualue rakentamalla alueelle ekologista, elämyksellistä ja korkeatasoista majoituskapasiteettia sekä muita matkailupalveluita kuten ohjelma- ja ravintolapalveluita.

Kunnanvaltuusto päätti vuoden 2022 lopussa, että kuntastrategian yksityiskohtainen arviointi ja tarkastelu toteutetaan vuoden 2023 aikana. Talousarvion 2023 laadinnan yhteydessä on sovittu talous- ja strategiatyöryhmän perustamisesta. Työryhmä valmisteli tulevien vuosien talouden linjauksia sekä kuntastrategian päivittämistä, koska taloussuunnitelmakausi 2023–2025 on muodostumassa alijäämäiseksi. Toiminnallisten ja rakenteellisten uudistuksien tekeminen tulisivat ajankohtaiseksi ja uusista menoja lisäävistä toimista tulisi pidättäytyä. Lisäksi investointitaso tulisi alentaa kestäväälle tasolle velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menojen lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi. Uusi kuntastrategia hyväksyttiin kesäkuussa 2023.

Kunta kävi syksyn aikana koko henkilöstöä koskevat työnantajan ja henkilöstön väliset yhteistoimintaneuvottelut. Yhteistoimintaneuvottelut käytiin, koska kunnanhallitus totesi kokouksessaan kunnan harkitsevan sellaisia organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä talouden tasapainottamisen säästötavoitteiden ja toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyiden vuoksi, että kunta ei voi ratkaista niitä ennen kuin työnantaja on neuvotellut asiasta yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Organisaatorakenneuudistuksen tavoitteena oli kehittää ja tehostaa kunnan toimintaa organisaatorakenteita muuttamalla ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä vastaamaan organisaation toiminnan tarpeita. Samantyyppisiä vastuita kootaan yhteen eri toimielinten ja osastojen tai tulosalueiden tai esihenkilöiden alle. Päällekkäistä työtä vähennetään ja toimintaa tehostetaan kunnan johtamisjärjestelmää ja organisaatorakennetta muuttamalla sekä sisäisiä tehtävä-rakenteita kehittämällä ja työnjakoja muuttamalla. Neuvottelujen perusteella valtuusto hyväksyi seuraavat muutokset aikatauluineen:

- 1) lakkautetaan sivistyslautakunta 30.6.2024,
- 2) lakkautetaan henkilöstö- ja työllisyysjaosto 30.6.2024,
- 3) lakkautetaan hyvinvointineuvottelukunta 30.6.2024,
- 4) perustetaan kasvatusta- ja koulutuslautakunta 1.7.2024 lukien,
- 5) perustetaan kunnanhallituksen alainen hyvinvointi- ja työllisyysjaosto 1.7.2024 lukien,
- 6) nykyisen sivistysosaston tulosalueista hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiokoulutus siirtyvät kasvatusta- ja koulutuslautakunnan alaisuuteen 1.7.2024 lukien,
- 7) nykyisen sivistysosaston tulosalueista vapaan sivistystyön ja vapaa-aikapalvelujen tulosalueet siirtyvät kunnanhallituksen alaisuuteen 1.7.2024 lukien,
- 8) lakkautetaan sivistysosasto 30.6.2024,
- 9) perustetaan kasvatusta- ja koulutusosasto 1.7.2024 lukien,
- 10) teknisen lautakunnan alaisuudessa oleva vesihuolto siirtyy kuntatekniikan tulosalueen yhteyteen 1.7.2024 lukien ja
- 11) kunnanhallituksen alaisuuteen perustetaan työllisyyspalveluiden tulosalue 1.7.2024 lukien.

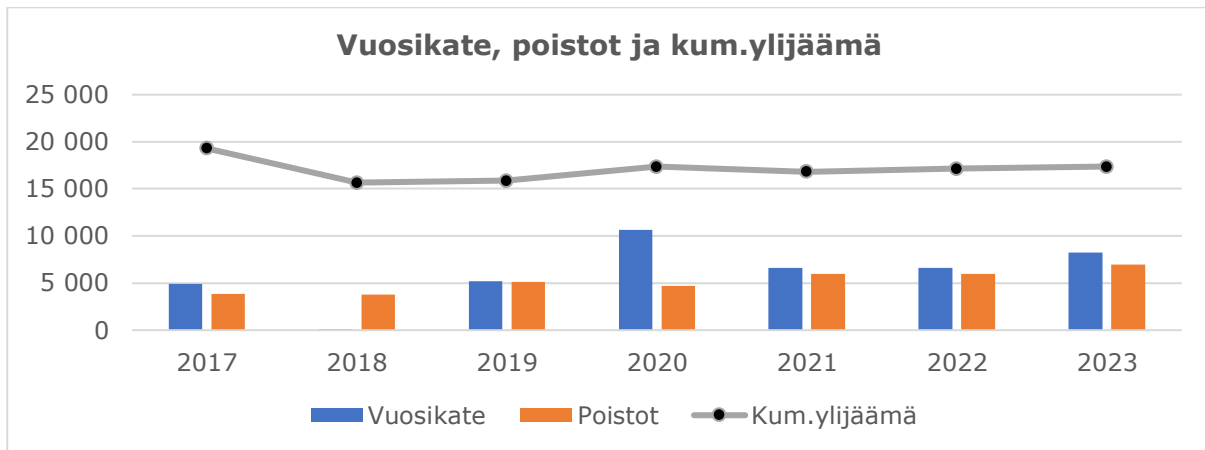
Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 oli budjetoitu n. -1,4 milj. € alijäämäiseksi. Vuoden aikana tehtiin muutoksia määrärahoihin ja tuloarvioihin, jolloin muutosten jälkeen tilikauden alijäämäksi arvioitiin loka-kuussa tehtyjen talousarviomuutoksen yhteydessä n. - 73 t €. Merkittävin määrärahamuutos koski verotuloarvion positiivista kehitystä. Sote-uudistukseen liittyvä verorahoituksen siirto sekoitti viime vuoden talouslukuja. Verotuloihin vaikutti ylimääräisenä kertaeränä niin sanottu verohäntä. Verohännät ovat aiemmille vuosille kuuluvia verotuloja, jotka maksettiin kunnille viiveellä. Vuoden 2023 alussa maksetut verohännät koostuivat kunnallisveroista sekä yhteisöveroista. Vuoden 2023 tilinpäätös toteutui odotettua paremmin. Tilikauden tulos oli noin 1,3 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 0,2 milj. euroa poistoeron jälkeen. Merkittävimmät tulokseen vaikuttavat tekijät olivat toimintakatteen, rahoitustuottojen ja -kulujen sekä verotulojen ennakoitua parempi kehitys.

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,4 miljoonalla eurolla (+1,8 %). Toimintakulut vastaavasti alittivat muutetun talousarvion noin 0,6 milj. euroa (+0,9 %). Henkilöstökulujen toteuma oli 100,3 % talousarviosta ja ne toteutuivat noin 86 t € euroa muutettua talousarviota huonompana. Toimintakulut alittuivat aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta 0,23 milj. €, alitus muodostui pääosin sähkön ja kalusteiden osalta. Palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion 0,48 milj. eurolla. Lisäksi muut toimintakulut ylittivät talousarvion 0,12 milj. €. Näin ollen toimintakate alittui 1,0 milj. eurolla.

Vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa verotulojen arviointiin olevan 30,48 milj. €. Määrärahamuutosten yhteydessä verotulojen arviointiin kasvavan 1,5 milj. €. Lopullinen kertymä toteutui kuitenkin n. 2,0 milj. € suurempana alkuperäiseen talousarvioon nähden ollen 32,49 milj. € (verohännät). Kunnallisveron toteuma oli 25,98 milj. euroa, yhteisöveron 2,98 milj. euroa ja kiinteistöveron 3,53 milj. euroa (3,13 milj. € vuonna 2022). Edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden kokonaisverotulon vertailua ei voi tehdä sote-uudistuksen takia.

Valtionosuudet alkuperäisessä talousarviossa olivat 19,1 milj. €. Määrämuutosten yhteydessä valtionosuuk-
sia vähennettiin -60 t €. Lopullinen kertymä toteutui kuitenkin n. -113 t € pienempänä alkuperäiseen talous-
arvioon nähden ollen 18,97 milj. €. Edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden valtionosuusrahoituksen vertai-
lua ei voi tehdä sote-uudistuksen takia.

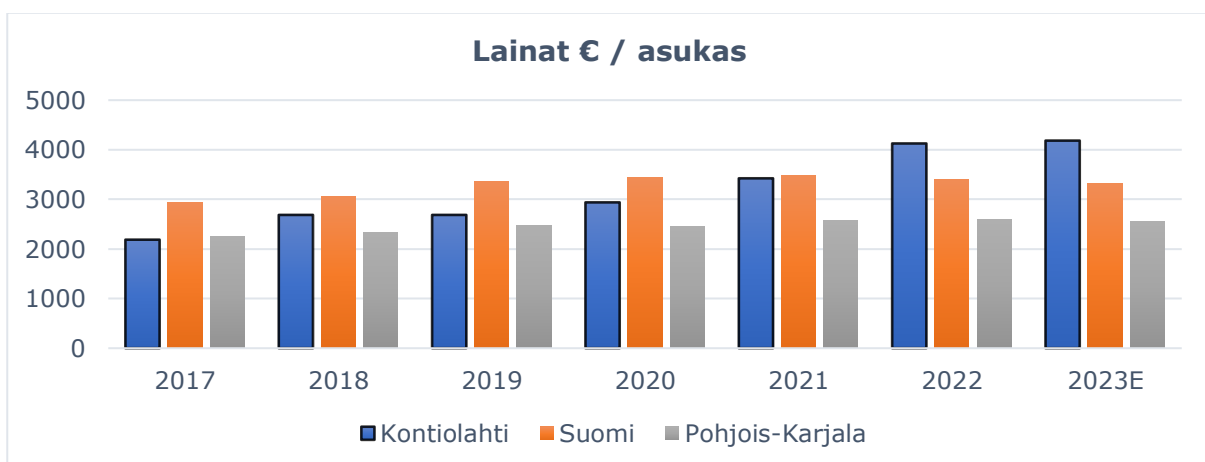
Kokonaisuutena parempaan tilikauden tulokseen vaikutti toimintatuottojen ja toimintakulujen talousarviota
parempi toteuma, verotulojen arvioitua parempi kehitys ja rahoitustuottojen ja -kulujen ennakoitua parempi
tulos

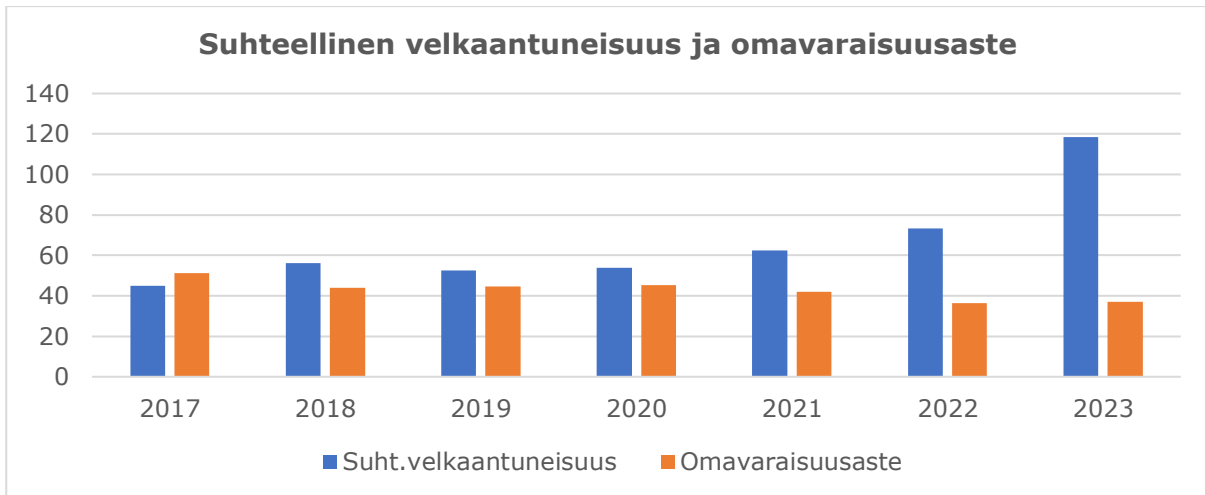
Kontiolahden kunnan vuosikatteen, poistojen ja kumulatiivisen ylijäämän kehitys vuosina 2017–2023.

Vuosikate toteutui muutettua talousarviota 1,7 milj. € parempana. Alkuperäisessä talousarviossa oli varau-
duttu 6,86 milj. € suuruisiin poistoihin. Poistot tuoteutuivat 6,96 milj. € suuruisina. Lopullisissa poistoissa
olivat mukana muutamien pienempien kohteiden lopulliset poistot.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 7 milj. €. Lainojen lyhennyksiin käytettiin 7,9 milj. euroa ja lainakanta oli 63,3
milj. euroa (4.185 €/asukas). Edellisenä vuonna vahvistetussa tilinpäätöksessä se oli 4.127 €/asukas. Kun-
tatodistuksia ei ollut nostettu tilinpäätöksen aikaan. Lainoihin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut
rahavarat. Kunnan lainakanta on kasvanut jatkuvasti vuodesta 2017 eteenpäin.

Kontiolahden kunnan, Pohjois-Karjalan ja Suomen lainamäärä euroissa/asukas vertailu vuosina 2017–2023.
Koko maan ja Pohjois-Karjalan tiedot perustuvat tilinpäätösten ennakkotietoihin.

Kontiolahden kunnan suhteellisen velkaantumisen ja omavaraisuusteen kehitys vuosina 2017–2023.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kontiolahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet 21.6.2021. Sisäisestä valvonnasta ohjeistetaan myös kunnan hallintosäännössä ja konserniohjeessa. Ohjeilla pyritään takamaan hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutuminen. Lisäksi korruption ja lahjonnan torjumiseksi on annettu ohjeistukset hankinnoista. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista.

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tulleet muutokset päivitetään säännöllisesti. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden toteutumista ja on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten päivitykset viimeksi 1.11.2023 (§ 80).

Toiminnassa ei ole tunnistettu korruption tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä

Taloussuunnitelmakausi 2024–2026 on arvioitu alijäämäiseksi yhteensä n. 3,5 milj. €. Toteutuessaan kumulatiivista ylijäämää olisi jäljellä n. 13,9 milj. €. Taloussuunnitelmavuosien osalta toimintakatteessa on huomioitu palkkakustannusten kasvu sekä TE-uudistuksen tuomat muutokset toimintakuluihin ja valtionosuuksiin. Suunnitelmavuosissa on pyritty huomioimaan tiedossa olevat suunnitelmavuosia koskevat muutokset toiminnan ja talouden osalta. Vuoden 2023 lopulla valtiovarainministeriöltä tuli tieto valtionosuuksien lisäleikkauksista. Leikkaukset tulevat kohdistumaan vuosille 2025–2027 eli vaikuttavat meneillään olevaan taloussuunnitelmakautteen. Valtionosuuksien tämänhetkinen arvio lisäleikkaukset huomioiden on kuluvalle taloussuunnitelmakaudelle n. 2,9 milj. € budjetoitua heikompi.

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Tämä on kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Kunnan rahoitusvastuu laajenee. Kunnille siirtyy myös ELY-keskusten julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja KEHA-keskuksen julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Uudistus tuo kunnille lisää työkaluja työllisyyden edistämiseen ja tuo palvelut lähemmäs kuntalaisia, mikä lisää työvoimapalvelujen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta. Kaikki nämä tekijät yhdessä tukevat työntekijöiden nopeamman työllistymisen tavoitetta sekä edistävät työllisyyden lisäksi koko alueen elinvoimaa. Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistus muuttaa kuntataloutta ja nostaa TE-kokonaisuuden kunnille merkittäväksi palvelukokonaisuudeksi, joka vastaa osuudellaan kuntien käyttökuiluista peräti noin 10 prosenttia. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kahteen osaan: siirtyviin palveluihin

sekä kasvaviin etuuskuluihin. Kunnat osallistuvat jatkossa myös entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Yksittäisen kunnan rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän että pituuden mukaan. Mitä pidempään yksittäisen henkilön työttömyys kestää, sitä isomman osan kunta joutuu etuuskuluista maksamaan. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuu on peruskunnilla, vaikka palveluita hoitaisi kuntien puolesta työllisyysalue. Uudella työttömyysturvavastuulla eli nk. kannustinmallilla kuntia ohjataan ja kannustetaan huolehtimaan työllisyydestä sekä järjestämään palvelut mahdollisimman tehokkaasti ja vaikuttavasti. Pohjois-Karjalan kunnat ovat muodostaneet yhteisen työllisyysalueen. Taloussuunnitelmakaudelle työllisyysalueen budjetti on n. 24,1 milj. € vuonna 2025 ja n. 22,4 milj. € vuonna 2026. Sopeuttamistarve alueella on tämänhetkiseen rahoitukseen nähden -3,4 milj. € vuonna 2025 ja -5,1 milj. € vuonna 2026 (-6,8 milj. € vuonna 2027). Tarkempaa Kontiolahden kunnan osuutta näistä kustannuksista ei ole laskettu tässä vaiheessa.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä rahoituserät toteutuivat n. 0,3 milj. € parempana ollen -0,39 milj. €. Kontiolahden kunnan suuren lainamäärän takia korkoriski on kiinnitettävä huomiota. Taloussuunnitelmakauden talousarvioissa tämä on jo huomioitu. Maailman poliittisen tilanteen takia korot ovat jo nousseet ja epävarmuutta tulee näkymään jatkossakin rahoitusmarkkinoilla. Korkojen nousuun on syytä varautua tarkastelemalla erilaisia suojausvaihtoehtoja. Maailman poliittinen tilanne (mm. sodat Ukrainassa ja Lähi-idässä, Yhdysvaltojen ja Venäjän presidentinvaalit, Suomessa tapahtuvat taloudelliset leikkaukset) luovat myös suurta epätietoisuutta niin rahoitusmarkkinoille kuin myös normaalin talouden ja toimintojen hoitamiseen kuntakentällä kuin myös yrityksillä ja kotitalouksilla. Maailman poliittisen tilanteen takia myös kunnan on syytä päivittää varautumiseen ja valmiuteen liittyviä suunnitelmia niin omassa toiminnassa kuin myös tiivistettävä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Kiinteistöverotulot ovat merkittävä osa kuntien rahoitusta. Kuntien kesken kiinteistöverotulojen painoarvo vaihtelee suuresti. Merkitys on luonnollisesti suuri voimalaitoskunnissa ja suosituissa kesämökkikunnissa. Toisaalta kunnan sisällä vaihtelu verotusarvioissa on paikoin suurta. Kiinteistöverotuksen mittava arvostamisuudistus on etenemässä lausuntokierrokselle kevään 2024 aikana. Kiinteistöverotuksen arvostamisperusteiden uudistusta valmistellaan tuottoneutraalin verotuksen tason mahdollistaen. Uudistuksen myötä kiinteistöverotuksen rasitus tulee kohdistumaan uudella tavalla. Toisten verotus siis tulee kiristymään, toisten kevenemään. Hyvän verojärjestelmän keskeisimpiä ominaispiirteitä ovat tehokkuus, yksinkertaisuus, ennakoitavuus ja tasapuolisuus. Valmistellun järjestelmän ketterän massamenettelyn ja avoimuuden kautta varmistetaan kolmen ensimmäisen periaatteen toteutuminen. Tasapuolisuuden kannalta on tärkeää kiinnittää huomiota myös niiden kiinteistöjen verotukseen, joiden verotus uudistuksen myötä kevenisi.

Joulukuussa 2023 hyväksytty organisaatiomuutos astuu voimaan 1.7.2024. Organisaatorakenneuudistuksen tavoitteena on kehittää ja tehostaa kunnan toimintaa organisaatorakenteita muuttamalla ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä vastaamaan organisaation toiminnan tarpeita.

1.5 Ympäristöasiat

Kontiolahti on maaseutumainen kahden taajaman ja virkeiden kylien kunta, johon ei ole sijoittunut raskasta erityisesti kuormittavaa teollisuutta. Maisema -alueena sijoitumme Järvi-Suomen ja Vaara-Karjalan vaihtumisvyöhykkeelle. Luonteenomaisen maisemat Kontiolahdelle tuo laajat harjualueet, vesistöt ja aluetta halkova Pielisjoki. Kunnan pohjoisosa on Kolia lähestyttäessä tyypillistä vaaraseutua.

Merkittävimmistä vesistöistä Höytiäinen on viimeisimmän luokituksen mukaan ekologiselta tilaltaan hyvässä tilassa, mutta vesistöön kohdistuu rehevöitymisriskejä, jotka uhkaavat laskea luokitusta. Aluetta halkova Pielisjoki, voimakkaasti muutettuna suurena jokivesistö, on hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa. Ilmanlaadultaan Kontiolahden alue on vuonna 2020 toteutetun bioindikaattoriselvityksen mukaan Suomen ja Pohjois-Karjalan mittapuun mukaan hyvää, lähes luonnontilaisiin alueisiin verrattavaa.

Salpausselän harjujakso päättyy Kontiolahdelle ja alueellamme on siten hyvät sora- ja pohjavesivarat. Kontiolahden sijainti lähellä maakunnan vilkkainta taajamaa Joensuuta selittää kunnan alueelta otettavan suuren maa-aineksen määrän. Hyvälaatuisen maa-aineksen houkuttelemana seudulle on myös sijoittunut 3 maa-ainesta käyttävää betonituotetehdasta, joiden kautta Kontiolahtelaista maa-ainesta päätyy valtakunnalliseen levitykseen betonituotteisiin sidottuna. Joensuun kaupungin käyttämästä pohjavedestä valtaosa pumpataan käyttöön Kontiolahden alueelta.

Harjualueiden luonnonvarojen käytöstä soranottoon tai pohjaveden suojeluun on paljon keskusteltu vuosikymmenten aikana ja asiaa on selvitetty eri projekteissa, joiden tuloksia on viety maankäyttöä ohjaaviin kaavoihin. Kontiolahden Kerolankankaan alueella soran- ja vedenoton suhteista on keskusteltu muutamia vuosia kiivaasti pohjavedenottamalla havaitun pohjaveden nikkeli- ja kuparipitoisuuden nousun takia. Epäillään, että laajoilta avoimena olevilta soranottoalueilta sadevesi liuottaa maaperässä luontaisesti olevaa nikkeliä ja näin pohjaveden laatu on vaarantumassa. Vuoden 2023 aikana Pohjois-Karjalan ELY- keskus vaati lausunnoissaan kaikille pohjavesialueisiin kohdistuviin maa-aineslupa hakemuksiin tarkempia veden ja maaperän selvitysvelvollisuuksia ja ennakkolupavaatimuksia ennen maa-aineslupa käsittelyä. Lupakäsittely on tämän takia viivästynyt ja useita lupia on jäänyt myöntämättä.

Vuoden 2023 aikana Kontiolahden kunnan pitkään jatkunut ilmastotyö sai uutta vauhtia yhteisen maakuntaliiton vetämän ilmastohankkeen vauhdittamana ja Eurooppaa kohdanneen energiakriisin tukemana. Kunta syvensi vuonna 2023 hallintoa läpileikkaavaa ilmastotyötä ja kaikki osastot asettivat itselleen ilmastotavoitteita. Ilmastotyön vakiinnuttaminen osaksi normaalia kunta- ja taloussuunnittelua aloitettiin. Ilmastotavoitteilla pyritään vähentämään kunnan alueen toimijoiden ilmastopäästöjä, vähentämään energiankulutusta ja saamaan aikaan energian- ja kustannussäästöjä.

Kontiolahdella jatkettiin suunnitelmallista vieraslajien torjuntatyötä laaditun vieraslajistrategian tukemana.

Kontiolahden kunta toteutti valtion rahoituksella merkittäviä vesiensuojelukosteikoita Kyyrönsuolle ja kirkonkylän taajamaan. Vesiensuojeluhankkeita oli vireillä Kulhon Reki- ja Aittolammella, Höytiäiseen laskevissa puroissa ja Kylmäojanpurolla.

Kunnan suunnittelemaat Vierevänniemen virkistysalueen hakkuut kirvoittivat laajaa kritiikkiä ja vastustavan kuntalaisaloitteen. Hakkuita suunniteltiin uudestaan luontoväen, lähiasukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa ja asiaan löydettiin eri osapuolia tyydyttävä kompromissiratkaisu.

1.6 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja toiminta on taloudellista sekä tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisynä.

Kontiolahden kunnan uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje tuli voimaan 1.8.2021. Vuodesta 2007 alkaen on kunnanhallitus vuosittain hyväksynyt osastojen sisäisen valvonnan suunnitelmat ja toteumat. Raportointi on todettu toimivaksi ja sillä on pyritty varmistamaan sisäisen valvonnan riittävyys. Sisäisen valvonnan toimenpiteillä on varmistettu sisäisiä menettely- ja toimintatapoja. Vuoden 2023 sisäisen valvonnan

yhteydessä suoritetuissa tarkastuksissa ei havaittu olennaisia puutteita ja mahdollisiin puutteisiin on reagoitu välittömästi.

Hallinto- ja johtamistapa

Kunnan toiminta perustuu kuntalakiin sekä kunnan hallintosäännön määräyksiin. Hallintosäännön lisäksi on laadittu erilaisia ohjeistuksia muun muassa asianhallinnan, talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietoturva- ja tietosuojan osalta.

Riskienhallinta

Kontiolahden kunnassa riskienhallinnan järjestäminen on hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen vastuulla. Riskienarviointi on perinteisesti ollut osa sisäisen valvonnan suunnitelmaa seuraavalle vuodelle. Sisäisen valvonnan toimenpiteitä on asetettu osittain riskien näkökulmasta. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä raportoivat sisäisen valvonnan suunnitelmista ja toteumasta. Osastopäälliköt, vastuualueen johtajat ja tulosityksiköiden esimiehet vastaavat myös omalta osaltaan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tulosityksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta ja arvioinnista. Vuosittain toteutetaan laajempi riskienarviointi kaikilla osastoilla. Kunnan riskit voidaan jakaa strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin.

Strategisia riskejä ovat erityisesti väestö- ja ikärakenteen kehitys, joilla on vaikutusta palvelujen järjestämiseen ja palveluverkkoon. Luonnollinen väestönkasvu on edelleen positiivista. Väkiluvun kokonaisuutos on kuitenkin vuoden 2023 aikana laskenut 22 henkilöllä. Väestörakenne on muuttumassa ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi vuosittain. Ikärakenne asettaa tulevaisuudessa kasvupaineita myös sosiaali- ja terveyspalvelujen menoilille, näistä vastaaminen on kuitenkin siirtynyt vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille. Lapsivoittoinen väestö on aiheuttanut investointipaineita uusiin kouluihin ja päiväkoteihin. Myös kunnan talouden tasapaino kokonaisuudessaan asettaa haasteita sote-uudistuksen myötä muuttuneen rahoitus-pohjasta johdosta.

Toiminnallisia riskejä koko kunnan tasolla ovat osaavan henkilöstön saatavuus tietyissä ammattiryhmissä sekä erilaiset lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja kustannuksiin. Kiinteistöjen kunto on jo vaikuttanut ja tulee myös lähivuosina vaikuttamaan investointitarpeisiin.

Toiminnoista vastaavan henkilöstön kapea resursointi voi aiheuttaa henkilöstöriskin, jossa toiminnan toteutus vaarantuu äkillisten ja/tai pitkäaikaisten henkilöstön poissaolojen vuoksi.

Taloudellisia riskejä ovat tulorahoituksen riittävyys, menojen kasvu sekä investointitarpeet. Investointitarpeet ovat viime vuosina olleet suurimmat kunnan historian aikana. Suuret investoinnit ja rakennusten purkaminen rasittavat käyttötaloutta kasvaneiden poistojen ja kohonneiden korkokulujen myötä. Investointeja on toteutettu lainarahoituksella, joka on lisännyt rahoitusriskin merkitystä. Hyvinvointialueen alijäämän kattaminen ja palkkaharmonisoinnin kustannukset vaikuttavat alentavasti ja pysyvästi valtionosuuksien suuruuteen.

Vahinkoriskit liittyvät pääsääntöisesti kiinteistöihin. Vahinkoriskeinä on myös tunnistettu kyberturvallisuuden liittyvät riskit esimerkiksi hyökkäyksien osalta.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet

Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden seurannassa on käytössä säännöllinen raportointi, jotta mahdollisiin poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä. Kunnanvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kunnan toiminnan ja talouden kehittymisestä laaditaan osavuosisiraportointi. Vuonna 2023 laadittiin kaksi osavuosisiraporttia ja kolmas raportointi on tilinpäätösraportti. Toimielimet ovat raportoineet kunnanvaltuustolle talouden ja toiminnan toteutumisesta talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti. Lautakunnat seuraavat talouden toteutumista kuukausittain ja mahdollisiin talouden poikkeamiin reagoidaan raportointien yhteydessä.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talous- ja henkilöstöhallinnossa keskeistä on erilaisten vaarallisten työyhdistelmien ehkäisy ja että ostotoimintoja suorittavat niihin oikeutetut henkilöt. Toimielimet tekevät vuosittain päätökset laskujen hyväksyjistä. Laskujen asiatarkastajien ja hyväksyjien tulee olla eri henkilöitä ja omia kululaskuja ei saa hyväksyä. Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain käteiskassojen alitilittäjät ja määrittelee samalla tilitysrajat, pohjakassan suuruuden ja tilitysjakson. Kassat on tarkastettava puolivuositain tai kerran vuodessa. Tilinkäyttövaltuudet päivitetään tarvittaessa. Palkkakirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta vastaavat osastopäällikkö ja esimiehet. Palkanmaksu tarkistetaan ja raportoidaan säännöllisesti.

Tietohallinto

Tietojärjestelmillä on pääkäyttäjät ja tarvittaessa varapääkäyttäjät. Käyttöoikeudet ohjelmiin anoo esimies. Kunnan ICT palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, jotka huolehtivat palvelimien yms. varmistuksista. Ohjelmien käyttöoikeudet tulee tarkistaa systemaattisesti.

Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää tiedonhallintatapaa ja avointa viestintää. Asioista tiedotetaan viipymättä ja avoimesti. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella painottuu koko konsernin riskienarvioinnin sekä sisäisen valvonnan kehittäminen edelleen. Riskienarviointia ja sisäistä valvontaa on toteutettu. Riskienarvioinnin avulla pystytään varautumaan erilaisiin riskeihin ja tekemään ennakoivaa työtä, jotta riskit eivät toteutuisi. Riskienarvioinnin merkitys on korostunut tilinpäätösvuoden aikana mm. maailman poliittisen tilanteen, inflaation ja energiakriisin näkökulmista tarkasteltuna. Myös jatkossa riskiarviointia on syytä tehdä pitkälle tulevaisuuteen.

1.7 Kunnan henkilöstö

Tässä luvussa annetut tilastotiedot perustuvat Kuntamaiseman henkilöstöraportoinnin antamiin tilastoihin (Kuntamaisema käyttää Populus-henkilöstötietojärjestelmästä saatuja tietoja). Luvut on kerätty soveltaen vuonna 2021 Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat KT:n julkaisemaa suositusta henkilöstökertomuksen laadintaan. Kunnassa laaditaan myös erillinen henkilöstökertomus, jossa tarkastellaan tarkemmin henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja.

Kunnan henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa (31.12.) oli 626 työntekijää. Kunnanhallituksen alaisuudessa työskenteli vuoden lopussa 28 työntekijää, joka sisältää hallinnon henkilöstön lisäksi työllisyyspalvelujen henkilöstön. Sivistyslautakunnan alaisuudessa työskenteli 477 työntekijää ja teknisen lautakunnan alaisuudessa 121 työntekijää. Lukuihin sisältyvät työllistetyt.

Kunnan henkilöstömäärä on noussut hieman verrattuna edelliseen vuoteen (vuosi 2022: 613). Hyvinvointialueuudistuksen myötä keskushallinnosta siirtyi 3 vakituista työntekijää (kuntouttava työtoiminta) ja tekniseltä osastolta 7 vakituista työntekijää (sote-kohteiden laitoshuolto) Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle heti vuoden alusta eli 1.1.2023 lukien. Keskushallinnon henkilöstömäärä on laskenut hieman verrattuna vuoden 2022 lopun tietoon (vuosi 2022: 31). Sivistysosastolla henkilöstömäärä on hieman noussut (vuosi 2022: 461) ja teknisellä osastolla henkilöstömäärä on pysynyt samalla tasolla (vuosi 2022: 121) verrattuna vuoden 2022 lopun tietoon.

Toimielin	Miesten lkm	Naisten lkm	Henkilömäärä	Ikä
⊕ Kunnanhallitus	9	19	28	51,71
⊕ Sivistyslautakunta	76	401	477	45,39
⊕ Tekninen lautakunta	49	72	121	47,43
Yhteensä	134	492	626	46,07

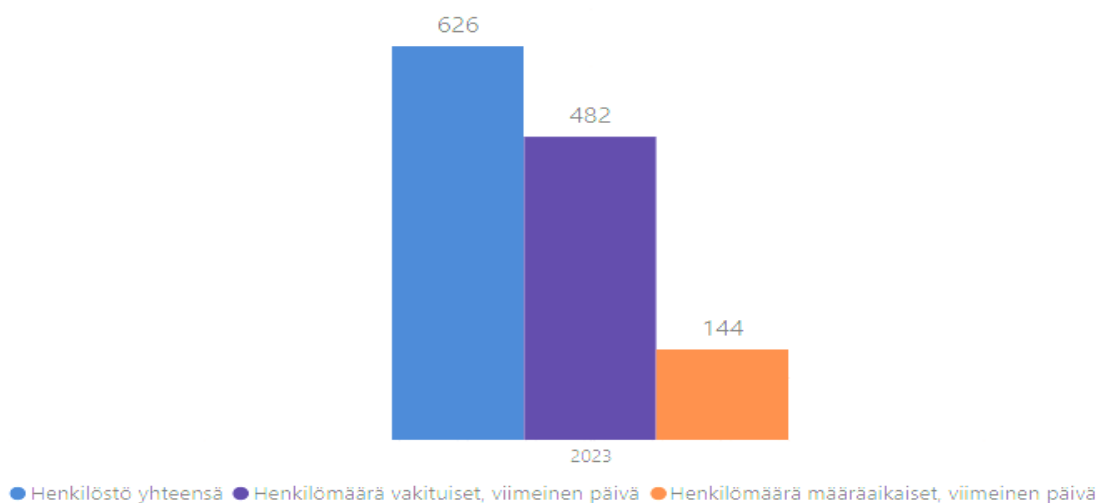
Kontiolahden kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 yhteensä ja lautakunnittain.

Toimielin	Miesten lkm	Naisten lkm	Henkilömäärä	Ikä
⊕ Kunnanhallitus	8	23	31	46,97
⊕ Sivistyslautakunta	75	386	461	45,77
⊕ Tekninen lautakunta	45	76	121	47,85
Yhteensä	128	485	613	46,24

Kontiolahden kunnan henkilöstömäärä 31.12.2022 yhteensä ja lautakunnittain.

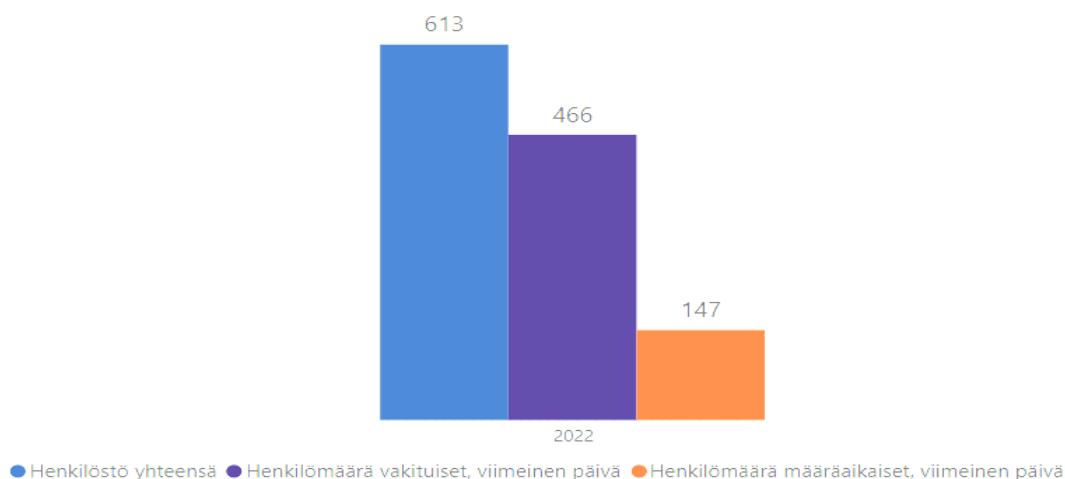

Koko kunta - - - - -

Kontiolahden kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023: yhteensä, vakituiset ja määräaikaiset.

Koko kunta - - - - -

Kontiolahden kunnan henkilöstömäärä 31.12.2022: yhteensä, vakituiset ja määräaikaiset.

Vakituisessa palvelussuhteessa työskenteli vuoden lopussa 482 työntekijää (vuosi 2022: 466). Vakituisten osuus koko henkilöstöstä oli 77,0 %.

Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä, jolloin laskennassa osa-aikaiset ja osan vuotta työskennelleet palvelussuhteet muutetaan kokoaikaisiksi koko vuodelle. Henkilöstön henkilötyövuosien (HTV 2) toteuma vuonna 2023 oli 588,0. Vuoden 2023 aikana henkilötyövuosien määrä hieman nousi verrattuna edelliseen vuoteen. Vuodelta 2022 raportoitiin 575,2 henkilötyövuotta (HTV 2). Henkilötyövuosilukuihin sisältyvät myös työllistetyt ja kesätyöntekijät. HTV 2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365* (osa-aikaprosentti/100).

Vuonna 2023 maksetut henkilöstökulut olivat 29 475 672,16 €, josta sivukuluja oli 5 606 543,25 €. Vuonna 2022 maksetut henkilöstökulut olivat 26,8 miljoonaa euroa, josta sivukulujen osuus oli 5,0 miljoonaa. Vuonna 2023 palkkakustannuksiin vaikutti erityisesti 1.6.2023 lukien voimaan tulleet valtakunnalliset kunta-alan virka- ja työehtosopimusten sopimuskorotukset. Yleiskorotuksia ja paikallisia järjestelyeriä kohdistui tehtäväkohtaisesti palkkoihin ja henkilökohtaisesti lisiin. Myös henkilötyövuodet olivat hieman korkeammat vuonna 2023 kuin vuonna 2022.

Vuonna 2023 Epassi-saldon arvo Kontiolahden kunnan juhluvuoona 2023 oli enimmillään 200 euroa kalenterivuoden aikana.

Kasvustrategiaa tukevat henkilöstötyön painopisteet vuonna 2023–2025

Vuonna 2021 käynnistettyjä säännöllisiä esihenkilöinfoja kunnan esihenkilöille on jatkettu. Lisäksi toteutettiin lähikoulutuksia esihenkilöille. Valmentavan johtamisen lisäksi koulutusteemoina esihenkilöille oli työkykyjohtaminen. Henkilöstön koulutautumisessa vahvistettiin etäkoulutus- ja verkkovalmennusten mahdollisuuksia ottamalla käyttöön koko henkilöstölle tarkoitettu oppimisalusta. Alustan monipuolisilla sisällöillä vahvistettiin kunnallisen alan ammatillista osaamista erilaisilla muun muassa digitaidoilla, johtamisen ja esihenkilötyön osaamisella sekä työelämätaidoilla. Vuonna 2023 jatkettiin kunnan työntekijäkokemuksesta kertovien viestintämateriaalien tuottamista rekrytointiin ja työnantajakuvaviestinnän tukemiseksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Haluttu työnantaja ja loistavin asenne		
Otamme henkilöstölle käyttöön sisällöltään monipuolisen etäkoulutus- ja verkkovalmennusalan.	Oppimisen työkalut, käytännöt ja oppimisen kulttuuri tukevat henkilöstön osaamisen ja työn tekemisen ketterää jatkuvaa kehittymistä ja uudistumista.	Etäkoulutus- ja verkkovalmennusalan on otettu käyttöön ja sitä markkinoidaan sisäisesti henkilöstölle säännöllisesti.
Jatkamme työntekijäkokemuksen vahvistamista valmentavaa ja osallistavaa esihenkilö- ja johtamisen toimintatyyliä kehittämällä. Jatkamme strategisen työnantajakuvan vahvistamista tuomalla esiin viestinnän keinoin hyvää työntekijäkokemustamme.	Henkilöstön pitovoima ja saataavuus turvataan vahvistamalla sisäistä ja ulkoista työnantajakuvaa.	Valmentavan johtamisen koulutuksia esihenkilöille on jatkettu vuonna 2023. Opetuksen sekä ruoka- ja puhtauspalveluiden työntekijäkokemuksesta on tehty viestintämateriaalit, joita käytetään rekrytointeissa ja muussa työnantajakuvaviestinnässä. Varhaiskasvatuksen materiaalien käyttöä on jatkettu.
Otamme käyttöön sähköisen johdon raportointiportaalin henkilöstöraportointiin vahvistamaan tiedolla johtamista.	Henkilöstöraportointi on sisällöllisesti riittävän kattavaa ja se on johdon ja esihenkilöiden ketterästi käytettävissä.	Henkilöstöraportoinnin raportoinnin toimintamalleja ja laskentoja on käyty läpi ja kehitetty palveluntuottajan kanssa. Tiedon siirron oikeellisuutta HR-järjestelmästä Kuntamaisemaan tulee edelleen varmistaa.
Edelleen kehitämme työturvallisuutta koskevia ilmoitus- ja raportointikäytäntöjä.	Ennakoivalla turvallisuuskulttuurilla varmistetaan turvallinen ja terveellinen työpaikka.	Työsuojeluvaltuutetut ovat kiertäneet yksiköissä teemoina työn riskien arvioinnit sekä vaaratilanteiden ja väkivalta- ja uhkatilanteiden ilmoittaminen.

1.8 Väestön hyvinvointi ja terveys

Kuvaus strategisesta hyvinvointityöstä

Kontiolahden kuntastrategian mukaan kunnan yhtenä keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden lisääntyminen. Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.3.2022 § 18. Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet 2021–2024 käyvät ilmi oheisesta kuviosta:

Hyvinvoinnin painopisteet ja tavoitteet 2021-2024

Hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanon tukemiseksi Kontiolahdella laaditaan vuosittain osastokohtaiset hyte-vuosikellot, jotka toimivat vuosittaisen seurannan ja hyte-raportoinnin tukena. Kunnanvaltuustolle raportoidaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilasta ja hyvinvointisuunnitelman mukaisista toimenpiteistä erillisenä vuoden 2023 hyte-vuosiraporttina tilinpäätöksen yhteydessä.

Vuonna 2023 kunnanhallituksen alainen hyvinvointineuvottelukunta vastasi hallintosäännön mukaisesti hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon ja tavoitteiden toteutumisen seurannasta, ehkäisevän päihdetyön tehtävistä, sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien seuraamisesta ja vahvistamisesta. Kontiolahden hyvinvoinnin johtoryhmä vastaa operatiivisella tasolla kunnan strategisesta hyvinvointityöstä, ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuuviranhaltijana toimii hyvinvointikoordinaattori.

Kontiolahden kunnanhallitus on hyväksynyt 24.4.2023 § 94 Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteistyösopimuksen yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta (ns. kumppanuussopimus). Vuonna 2023 Pohjois-Karjalan maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö on jatkunut hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kumppanuussopimuksen mukaisesti. Loppusyksystä 2023 aloitettiin tällä uudella yhteistyörakenteella hyvinvointisuunnitelmakauden 2025–2028 maakunnallinen valmistelu.

Vuonna 2023 Kontiolahden kunta osallistui Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hankkeeseen, joka päättyi 31.12.2023. Hankkeen aikana kehitettiin maakunnallisesti ennalta ehkäisevän päihdetyön rakenteita sekä otettiin kunnissa käyttöön Pakka-toimintamallin mukaisia työkaluja. Kontiolahdella pidettiin muun muassa ehkäisevään päihdetyöhön ja nuorten hyvinvointiin liittyvät huoltajaillat Kontiolahden ja Lehmon kouluilla syksyllä 2023. Lisäksi Kontiolahden kunta sitoutui Joensuun seudun kotouttamistyön keskus - jatkohankkeeseen (KH 25.9.2023 § 199) ajalle 1.9.2023-31.8.2024 kuntien maahanmuuttajatyön tueksi.

Väestön hyvinvoinnin kuvaus väestöryhmittäin

Lapset ja lapsiperheet

Kontiolahdella 1–6-vuotiaista 77 % osallistui varhaiskasvatukseen tilastointihetkellä 31.12.2022. Varhaiskasvatukseen osallistumisen aste on selkeästi noussut vuodesta 2020 (52,2 % 31.12.2020, P-K 65,4 %).

Kouluikäisiä koskevat seurantatiedot perustuvat pääosin vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksiin. Kontiolahdella vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4. ja 5. luokan oppilaista 46,7 % (P-K 41,9 %, koko maa 43,0 %) sekä 8. ja 9. luokan oppilaista 22,9 % (P-K 23,2 % ja koko maa 25,4 % vuonna 2023). Vähintään tunnin liikkuvien määrä vähentynyt hieman vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksista. Kontiolahden 8. ja 9. luokan oppilaista hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 tunnin viikossa harrastavien oppilaiden osuus vuonna 2023 oli 30,2 % (P-K 28,7 %, koko maa 27,0 %). Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä mittaava vuoden 2023 Move! -tulos osoitti, että Kontiolahden 5. luokan oppilaista 36,7 %:lla oli fyysinen toimintakyky mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla (koko maa 37 %). Vastaava tulos Kontiolahden 8. luokan oppilaista oli 46 % (koko maa 40,1 %). Tilastollisesti 8. luokan tyttöjen Move-testitulokset 50 % ylitti maakunnan (44 %) ja koko maan keskiarvot (42,3 %).

Vuonna 2023 Kontiolahdella 8. ja 9. luokan oppilaista 20,1 % koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, mikä on vähemmän kuin maakunnassa keskimäärin (P-K 24,8 %, koko maa 26,6 %). Lasten ja nuorten ylipainon yleisyyden osalta tilastot ovat vuodelta 2022, ja näissä Kontiolahti on alle koko maan keskiarvon, joskin 7–12-vuotiaiden ryhmässä tulokset ovat hieman nousseet (2–6-vuotiaat 17,7 %, P-K 19,6 %, koko maa 19,1 % / 7–12-vuotiaat 23,0 %, P-K 25,3 %, koko maa 23,5 % / 13–16-vuotiaat Kontiolahti 23,0 %, P-K 26,5 %, koko maa 24,8 %).

Kontiolahden lapset ja nuoret olivat maakunnallisesti keskimääräistä tyytyväisempiä elämäänsä, joskin tulokset olivat vuodesta 2021 hiukan laskeneet. Kontiolahden 4. ja 5. luokan oppilaista tyytyväisiä elämäänsä oli 86,7 % (P-K 85,9 %, koko maa 85,1 %). Vrt. Kontiolahti vuonna 2021 91,7 %, P-K 86,5 %, koko maa 85,1 %). Vuonna 2023 Kontiolahden 8. ja 9. luokan oppilaista tyytyväisiä elämäänsä oli 68,5 % (P-K 66,4 %, koko maa 65,7 % vrt. Kontiolahti vuonna 2021 72,3 %, P-K 70,4 %, koko maa 68,2 %). Kontiolahtelaiset nuoret kokivat kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta vähemmän kuin maakunnassa keskimäärin, vaikka ahdistuneisuutta kokevien määrä on kasvanut vuodesta 2021. Kuitenkin ahdistuneisuuden kokeminen koskettaa lähes viidesosaa maakunnan nuorista (Kontiolahti 2023 19,6 %, P-K 20,9 % ja koko maa 21,4 % vrt. Kontiolahti vuonna 2021 17,6 %, P-K 19,3 % ja koko maa 19,4 %).

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn perusteella huolta herättävää päihteiden tai tupakan- ja nikotiiniainesten käyttöä tai rahapelaamista oli 7,2 %:lla kontiolahtelaisista 8. ja 9 lk. nuorista, kun vastaava tulos vuonna 2021 oli 5,8 %. Yläkouluikäisten päihteiden, tupakka- ja nikotiiniainesten käytön ja rahapelaamisen osalta on nähtävissä kehitystä huonompaan suuntaan niin Pohjois-Karjalassa, kuin valtakunnallisestikin (P-K 7,2 % vuonna 2023 ja 6,3 % vuonna 2021 vrt. koko maa 7,7 % vuonna 2023 ja 6,3 % vuonna 2021). Päivittäistä tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden käyttöä oli 13,4 % kontiolahtelaisilla 8. ja 9. luokan oppilailta (koko maa 10,7 %). Viikoittaisesta alkoholin käytöstä kouluterveyskyselyssä 2023 ilmoitti 4,7 % 8–9 lk. oppilaista, mikä oli hieman muuta maakuntaa yleisempää (P-K 3,3 %). Viikoittain alkoholia käyttävien 8. ja 9. luokkalaisten oppilaiden määrä on kuitenkin Kontiolahden osalta vähentynyt vuodesta 2021 (Kontiolahti 7,0 %, P-K 4,5 %).

Vuonna 2023 itsensä yksinäiseksi tuntevia oppilaita oli Kontiolahdella alakouluikäisissä selvästi muuta maakuntaa vähemmän (4. ja 5. luokan oppilaista 2,1 % / P-K 3,2 %). Kontiolahden tuloksissa tosin oli hienoista nousua vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksiin verraten (1,6 % vuonna 2021). Yläkouluikäisissä itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus oli hieman vähentynyt (vuonna 2023 8. ja 9. luokan oppilaista 12,6 % / P-K 13,9 % vrt. vuonna 2021 Kontiolahti 15,0 %, P-K 14,9 %). Kiusaamiskyselyjen tulosten perusteella kiusatuna vähintään kerran viikossa 4. ja 5. luokan oppilaista oli 5,3 % (koko maa 8,6 % vrt. vuosi 2021 Kontiolahti 2,7 %, P-K 6,3 % ja koko maa 7,9). Vastaava tulos Kontiolahden 8. ja 9. luokan oppilaista oli 7,9 % vuonna 2023 vastaten koko maan tulosta 7,9 % (vrt. vuonna 2022 7,2 % ja P-K 6,4 %).

Nuoret ja nuoret aikuiset

Kontiolahdella lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 38,1 % koki kouluinnostusta, mikä on selvästi maakunnallista ja valtakunnallista tasoa enemmän (P-K 29,2 %, koko maa 27,5 %). Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 67,6 % ilmoitti olevansa tyytyväisiä elämäänsä (P-K 67,1 %, koko maa 66,9 %). Sen sijaan itsensä yksinäiseksi koki 12,4 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (P-K 15,8, koko maa 15,9 %), ja itsenäiseksi itsensä kokevien määrä on hiukan vähentynyt vuodesta 2021 (Kontiolahti 14,9 %, P-K 13,3 %, koko maa 17,8 %). Vuonna 2023 Kontiolahden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 100 % ilmoitti harrastavansa jotakin vähintään kerran viikossa (P-K 98,2 %, koko maa 97,5 %) ja 48,1 % ilmoitti harrastavansa taidetta tai kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa (koko maa 57,1 %). Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttöä tai rahapelaamista ilmoitti 10,5 % Kontiolahden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, mikä on maakunnallista ja valtakunnallista tasoa enemmän (P-K 7,4 %, koko maa 7,2 %) ja luvut ovat kasvaneet vuodesta 2021 (Kontiolahti 6,1 %, P-K 5,6 %, koko maa 6,7 %).

Miten nuorilla menee 2023 – Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen (13–29-vuotias) nuori selvityshankkeen sekä keväällä 2022 nuorisopalveluissa kootun nuorisokatsauksen perusteella tärkeimmät nuorten hyvinvointiin vaikuttavat tekijät ovat kaverisuhteet, harrastusmahdollisuudet, perhesuhteet, koulu ja elinympäristö. Kolme neljäsosaa kyselyyn vastanneista nuorista oli melko tai hyvin tyytyväisiä elämäänsä - toisaalta yli 20 % nuorista vastasi olevansa melko tai erittäin tyytymätön. Tyytymättömyyttä aiheuttivat eniten kaverisuhteet tai niiden puuttuminen, psyykinen pahoinvointi ja opiskeluun liittyvät ongelmat. Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori 2023 selvityshankkeessa tuli ilmi myös nepsy-piirteisten ja sateenkaarinuorien muita yleisemmät hyvinvoinnin haasteet (mm. terveydentila, yksinäisyys, mielenterveys).

Kontiolahdella vuonna 2023 nuorisotyöttömiä 18–24-vuotiaita työvoimasta oli 15,9 % (P-K 16,0 %, koko maa 11,5 %). Nuorisotyöttömyysluvut olivat kasvaneet vuodesta 2022 (Kontiolahti 14,8 %, P-K 15,8 % ja koko maa 11,3 %), mutta eivät yltäneet vuoden 2021 lukemiin (Kontiolahti 2021 18,4 %, P-K 17,5 %, koko maa 14,0 %).

Työikäiset

Työikäisten terveyspalvelut ovat pääsääntöisesti työterveyshuollon piirissä. Tämä ei kuitenkaan koske työttömyyden aikaa. Joensuun seudun kuntakokeilussa, johon Kontiolahtikin kuuluu, on TE-palvelujen uuden palvelumallin myötä tehostettu mm. työttömien terveystarkastukseen ohjaamista.

Pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset ja ikääntyneet työnhakijat ovat suurin asiakasryhmä työllisyyden hoidon kentällä Kontiolahdella. Vuonna 2023 kokonaistyöttömyysaste oli Kontiolahdella 8,9 %, Pohjois-Karjalassa 13,2 % ja koko maassa 9,8 %. Pohjois-Karjalan pienin työttömyysprosentti painottuu edellä mainittuihin kohderyhmiin. Näissä asiakasryhmissä tarvitaan monialaisia palveluja ja yksilöllistä tukea, jota yhdessä palveluverkon kanssa kehitetään.

Pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen on yksi päätavoitteista työllisyyden hoidossa. Työmarkkinatuen saajien määrä on hyvä mittari, kun arvioidaan pitkäaikaistyöttömyyttä. Vuonna 2023 työmarkkinatuen saajia oli

kuukausittain keskimäärin 193 henkilöä (ka. vuonna 2022 oli 202 henkilöä ja 237 henkilöä vuonna 2021). Kontiolahdella perustoimeentulotuen saajien osuus väestöstä vuonna 2023 oli 3,9 %.

Ikäihmiset

Kontiolahdella oli Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2023 lopussa 2 890 ikäihmistä, joista suurimmat ikäryhmät olivat 65–69-vuotiaat (917 henkilöä) ja 70–74-vuotiaat (848 henkilöä). Ikäihmisten lukumäärän arvioidaan Tilastokeskuksen väestöennusteiden perusteella nousevan Kontiolahdella 3 529 henkilöön vuonna 2035, vaikka kokonaisväestöennusteen arvioidaan tuolloin hienoisesti laskevan. Raportin laatimishetkellä valtakunnallisissa tilastoissa (Sotkanet) ei juurikaan ole saatavilla ikäihmisiin liittyviä indikaattoritietoja vuodelta 2023, vaan tilastot ovat vuodelta 2022, tai tätä aikaisempiin tilastointeihin perustuvia. Suurimmassa osassa näistä indikaattoreista ei ole saatavissa kuntakohtaisia seurantatietoja, vaan tiedot tilastoituvat joko maakunnallisesti tai hyvinvointialuekohtaisesti.

Toimeentulotukea saaneiden osuus 65-vuotta täyttäneistä oli Kontiolahdella 1,7 % vuonna 2022, vastaten koko maan (1,7 %) ja Pohjois-Karjalan tasoa (1,7 %). Kotona asuvien 75–84-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli Kontiolahdella 95,0 % vuonna 2022 (Pohjois-Karjala 94,9 %, koko maa 96,3 %). Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus 65 vuotta täyttäneistä oli vuonna 2022 Pohjois-Karjalassa 47,1 %, ja koko maan osalta 51,2 %. Tuloksissa oli hienoista laskua aikaisempaan kyselyyn verrattuna (vuonna 2020 P-K 52,2 %, koko maa 55,5), vaikka lähes puolet kokivat elämänlaatunsa hyväksi. Pohjois-Karjalassa vuonna 2022 terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokeneiden osuus 65 vuotta täyttäneistä oli 51,2 % (52,5 % vuonna 2020), hiukan yli koko maan 46,8 % tuloksen (48,1 % vuonna 2020). Liikkumiskykyä kuvaava "500 metrin matkan kävelemissä suuria vaikeuksia koskevien osuus" indikaattoriseuranta osoittaa, että maakuntamme yli 65-vuotiaista 19,0 % vuonna 2022 koki suuria haasteita 500 metrin matkan kävelemissä. Vuonna 2020 vastaava luku Pohjois-Karjalan osalta oli 18,1 % (koko maa 17,7 % vuonna 2020 ja 17,3 % vuonna 2022).

Itsensä yksinäiseksi kokevien osuus 65-vuotta täyttäneistä on lievästi noussut valtakunnallisesti (9,9 % vuonna 2022 ja 9,3 % vuonna 2020) sekä Pohjois-Karjalan osalta (11,1 % vuonna 2022 ja 10,7 % vuonna 2020). Yksinäisyys on yhteydessä erilaisiin terveysriskeihin (mm. infektiot, sydänsairaudet) ja suurempaan sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttöön. Psykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus 65-vuotta täyttäneistä oli vuonna 2022 Pohjois-Karjalassa 9,8 % ja vuonna 2020 10,7 % (koko maa vuonna 2022 9,7 % ja vuonna 2020 9,4 %). Alkoholista liikaa käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä on hienoisesti laskenut koko maassa (34,3 % vuonna 2020 ja 32,0 % vuonna 2022), ja maltillinen laskusuunta oli tässä myös Pohjois-Karjalan osalta (28,7 % vuonna 2020, 28,5 % vuonna 2022).

Yhteenveto

Hyte-kerroin Kontiolahti

Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävän tukemista varten kunnat ovat saaneet vuodesta 2023 alkaen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan, eli HYTE-kertoimen. Tällä HYTE-kertoimella kuntia kannustetaan aktiivisiin toimiin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. HYTE-kertoimen suuruus määräytyy prosessi-indikaattoreista (15 kpl) ja tulosindikaattoreista (6 kpl). Kontiolahden TEA pistemäärät ovat: hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa 79 pistettä (2023), hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa 62 pistettä (2022), hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa 65 (2021), liikunnan edistäminen kunnissa 74 pistettä (2022), ja kulttuurin edistäminen kunnissa 32 pistettä (2023). Kontiolahden kunnan HYTE-kerroin on 63 (asteikolla 0–100), mikä käytännössä tarkoittaa 17.9 euroa/asukas (sotkanet.fi, info 5340 ja info 5341) ja vuoden 2023 valtionosuuden lisäosana 283 358 €.

Huoli-ilmiöt Kontiolahti ja keskeisimmät hyte-haasteet tuleville vuosille Kontiolahdella

Huoli-ilmiöinä ja hyte-haasteina kaikissa ikäryhmissä nousevat esille mielenterveyden tai jaksamisen haasteet ja niihin tuen saaminen sekä väestön ylipainon lisääntyminen. Vaikka valtaosalla väestöstä näitä hyvinvoinnin haasteita ei ilmenisi, niin tilastollisesti nämä ilmiöt erottuvat toimenpiteitä vaativina hyte-haasteina tuleville vuosille myös Kontiolahdella.

Alakouluikäisten lasten osalta huoli-ilmiönä näyttäytyy liiallinen ruutuaika, sillä yhä suurempi osa 4.–5.-luokan oppilaista ei ole onnistunut yrityksestään huolimatta vähentämään netissä viettämäänsä aikaa. Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on hieman vähentynyt suhteessa vuoden 2021 tulokseen (Kontiolahti 2023 46,7 % ja koko maa 43,0 %, Kontiolahti 2021 50 % ja koko maa 42,8 %). Vapaa-ajan harrastaminen (sekä yleinen että taide ja kulttuuri) on jonkin verran vähentynyt suhteessa koko maan tulokseen. Vähintään lievää ahdistusoireilua kokevien määrä on hieman kasvanut (Kontiolahti 2023 21,6 %, koko maa 26,9 % vrt. Kontiolahti 2021 19,9 % ja koko maa 24,8 %).

Nuorten hyte-haasteena 13–16-vuotiaiden ikäryhmässä on erityisesti tuen ja avun saaminen mielialaan liittyviin asioihin. Matalan kynnyksen palveluja tulisi olla paremmin saatavilla nuorten päihde- ja mielenterveysongelmiin sekä oikea-aikaista tukea neuropsykiatrisiin haasteisiin ja sateenkaarinuorten hyvinvointiin. Nuorten osalta myös MOVE-testitulosten perusteella nuorten liikkuminen on vähentynyt entisestään, mikä aiheuttaa tulevaisuudessa haasteen myös työelämässä pärjäämiselle. Nuorten osalta taiteen ja kulttuurin harrastaminen on myös vähentynyt. Työttömien nuorten nopea tavoittaminen ja matalan kynnyksen palvelut tälle kohderyhmälle olisivat tarpeen tulevaisuudessa.

Työikäisten osalta voidaan todeta, että osatyökykyisiä työnhakijoita sekä ikääntyneitä- ja pitkäaikaistyöttömiä on edelleen paljon. Työttömien työnhakijoiden ja lomautettujen määrä lisääntyi edellisvuodesta. Edelleen samanaikaisesti osin kuitenkin ilmenee työvoimapulaa osaajista, jolloin voidaan puhua kohtaanto-ongelmasta, ja myös työllisyyteen liittyvästä hyte-haasteesta yksilöllisine vaikutuksineen.

Ikääntyvien osalta haasteena näyttäytyy yksinäiseksi itsensä tuntevien osuuden kasvu. Etenkin haja-asutusalueen ikääntyvien osallistuminen ryhmätoimintoihin on muita vähäisempää. Ikäihmisten osalta psyykinen kuormittuneisuus on kääntynyt kasvuun. Liikuntakyky ja sen heikkeneminen vaikuttaa suoraan ihmisen itsenäiseen selviytymiseen. Ikäihmisten hyte-haasteena on osin etenkin haja-asutusalueella omakotitalossa asuvien ikäihmisten arjen askareissa pärjääminen, mikäli läheisverkosto on ohut tai sitä ei ole lainkaan. Myös ikääntyvien alkoholin liikakäyttöön tulisi kiinnittää huomiota tulevaisuudessa. (Ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelma vuosille 2023–2026, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote.)

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	10 920	9 447
Toimintakulut	-94 633	-52 278
Toimintakate	-83 713	-42 832
Verotulot	61 635	32 486
Valtionosuudet	28 059	18 967
Rahoitustuotot ja -kulut	-275	-389
Korkotuotot	72	102
Muut rahoitustuotot	319	311
Korkokulut	-661	-801
Muut rahoituskulut	-4	-2
Vuosikate	5 706	8 232
Poistot ja arvonalentumiset	-5 690	-6 957
Tilikauden tulos	16	1 275
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	305	-184
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-900
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	322	191

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	11,5	18,1
Vuosikate/Poistot, %	100	118
Vuosikate, €/asukas	376	544
Asukasmäärä	15 157	15 135

Toimintatuotot/Toimintakulut % = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$
Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katettua palvelutuotannon myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate/Poistot % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$
Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja laina lyhennyksiin.

Vuosikate €/asukas

Asukasmääränä käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

2.2 Toiminnan rahoitus

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	5 238	7 805
Vuosikate	5 706	8 232
Tulorahoituksen korjauserät	-468	-428
Investointien rahavirta	-14 915	-11 003
Investointimenot	-15 918	-12 543
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250	1 098
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	752	441
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 677	-3 198
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	11 041	798
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 113	-7 908
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-846	1 706
Oman pääoman muutokset	-830	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 350	-3 090
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	115	-35
Vaihto-omaisuuden muutos	50	-71
Saamisten muutos	-328	-412
Korottomien velkojen muutos	3 512	-2 572
Rahoituksen rahavirta	13 560	-2 292
Rahavarojen muutos	3 883	-5 490
Rahavarat 31.12.	13 007	7 517
Rahavarat 1.1.	9 125	13 007
Rahavarojen muutos	3 883	-5 490
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-25 878	-22 230
Investointien tulorahoitus, %	36,4	71,9
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,0
Kassan riittävyys, pv	44	43
Asukasmäärä	15 157	15 135

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lainanlyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoma hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys, pv = $365 \text{pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksu tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassa riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksuihin sisältyy toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot, antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys.

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA 31.12.

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	104 316	107 236
Aineettomat hyödykkeet	59	200
Aineettomat oikeudet	59	128
Muut pitkäaikaiset menot		72
Aineelliset hyödykkeet	96 656	101 292
Maa- ja vesialueet	13 107	13 348
Rakennukset	40 053	56 659
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 374	26 803
Koneet ja kalusto	2 416	2 930
Muut aineelliset hyödykkeet	37	37
Keskeneräiset hankinnat	14 670	1 515
Sijoitukset	7 601	5 744
Osakkeet ja osuudet	7 556	5 699
Muut lainasaamiset	45	45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	401	360
Valtion toimeksiannot	333	292
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	69	69
VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 202	11 196
Vaihto-omaisuus	79	150
Aineet ja tarvikkeet	79	150
Saamiset	3 116	3 528
Pitkäaikaiset saamiset	539	537
Lainasaamiset	113	67
Muut saamiset	426	470
Lyhytaikaiset saamiset	2 577	2 991
Myyntisaamiset	1 594	1 835
Muut saamiset	982	790
Siirtosaamiset	0	366
Rahoitusarvopaperit	41	41
Muut arvopaperit	41	41
Rahat ja pankkisaamiset	12 966	7 477
VASTAAVAA YHTEENSÄ	120 920	118 791

VASTATTAVAA 31.12.

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	37 542	36 214
Peruspääoma	20 376	18 857
Arvonkorotusrahasto	10	10
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 834	17 156
Tilikauden yli-/alijäämä	322	191
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VAR.	6 323	7 407
Poistoero	5 823	6 007
Vapaaehtoiset varaukset	500	1 400
PAKOLLISET VARAUKSET	1 567	1 567
Muut pakolliset varaukset	1 567	1 567
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	867	791
Valtion toimeksiannot	333	292
Lahjoitusrahastojen pääomat	442	418
Muut toimeksiantojen pääomat	92	81
VIERAS PÄÄOMA	74 621	72 812
Pitkäaikainen	54 250	53 681
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	53 800	53 250
Lainat julkisyhteisöiltä	415	390
Ostovelat	0	0
Muilta saadut ennakot	32	42
Muut siirtovelat	4	0
Lyhytaikainen	20 371	19 131
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 883	7 550
Lainat julkisyhteisöiltä	26	26
Lainat muilta luotonantajilta	424	2 130
Saadut ennakot	884	588
Ostovelat	7 103	4 330
Muut velat	429	480
Siirtovelat	3 622	4 027
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	120 920	118 791
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,5	36,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73,3	118,6
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	17 156	17 347
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 132	1 146
Lainakanta 31.12., 1000 €	62 548	63 346
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 127	4 185
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	71 505	72 730
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	4 718	4 805
Lainasaamiset 31.12.	45	45
Asukasmäärä	15 157	15 135

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä/alijäämä = edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä

Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas = (edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä) / asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta, €/asukas = Lainakanta jaettuna asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas: lainat ja vuokravastuut jaettuna asukasmäärällä

Lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.4 Kokonaistulot ja -menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2023

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	9 447	13,3	Toimintakulut	52 278	71,1
Verotulot	32 486	45,7	Korkokulut	801	1,1
Valtionosuudet	18 967	26,7	Muut rahoituskulut	2	0,0
Korkotuotot	102	0,1			
Muut rahoitustuotot	311	0,4	Investoinnit		
Tulorahoituksen korjauserät			Investointimenot	12 543	17,1
-Pysyvien vastaavien					
hyödykkeiden luovutusvoitot	-428	-0,6	Rahoitustoiminta		
			Pitkäaikaisten lainojen	7 908	10,8
Investoinnit			vähennys		
Rahoitusosuudet investointimenoi-	1 098	1,5	Kokonaismenot yh-	73 532	100,0
hin			teensä		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden					
luovutustulot	441	0,6			
Rahoitustoiminta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000	9,8			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 706	2,4			
Kokonaistulot yhteensä	71 130	100,0			

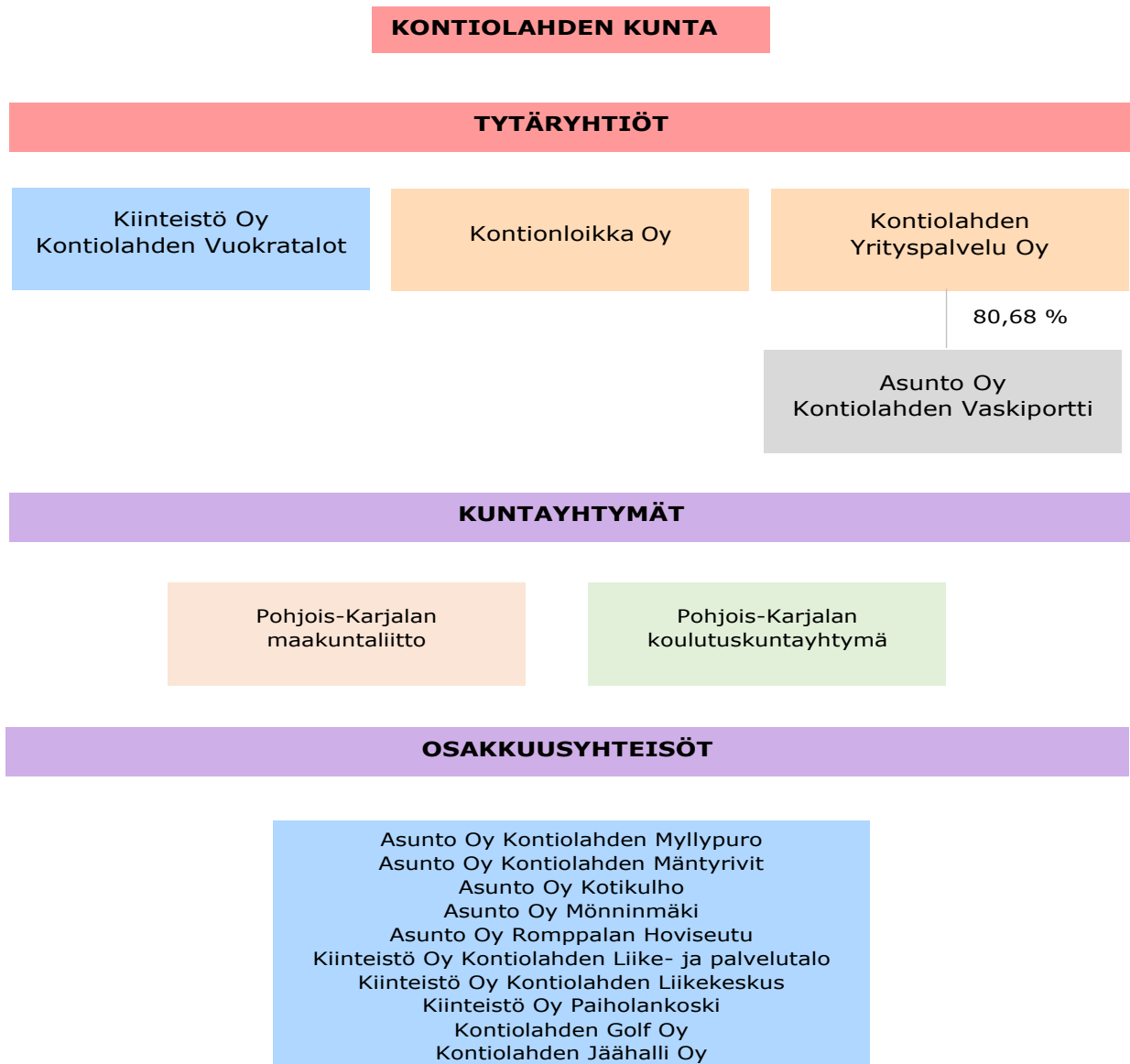
3 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kontiolahden kunnalla on kolme tytäryhtiötä. Näistä Kontiolahden Yrityspalvelu Oy omistaa 80,68 prosenttisesti Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportin.

Kunta on osakkaana kahdessa kuntayhtymässä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuksien suhteessa. Alla esitelty konsernin rakenne 31.12.2023. Kaikki kaaviossa näkyvät konserniyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa. Osakkuusyhteisöjen osalta on yhdistelty konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta. Asunto-osakeyhtiö Kontiolahden Kotikulhon ja Kontiolahden Liike- ja palvelutalo Oy:n osuuksia ei ole yhdistelty tilinpäätökseen, koska tietoja ei ole toimitettu kunnalle pyynnöstä huolimatta.

Kontiolahden kunnan konserni

3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntakonsernia ohjataan konserniohjeilla, jotka käsittävät yleisimmät konserniohjaukseen liittyvät osa alueet. Kontiolahden kunnan konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti –konserniohje päivitettiin kunnanvaltuustossa 11.6.2018. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline. Konserniohjeella yhdenmukaistetaan kuntakonsernin menettelytapoja sekä tehostetaan johtamisen edellytyksiä niin, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuuteen huomioon ottaen. Kuntalain 47 §:ssä on säädetty kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta:

”Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuuteen. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.”

Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje täydentää konserniohjetta. Hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteet varmistavat muun muassa, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus ja asianmukainen sisäinen valvonta sekä riskienhallinta.

Tytäryhtiöiltä pyydetään osavuosisraportoinnin yhteydessä toiminnalliset ja taloudelliset raportit yhtiön tilanteesta ja kehityksestä. Tämän lisäksi yhtiön tilanteen mukaan, omistajaohjausjaostossa on käsitelty ajan-kohtaisia asioita.

Konserniyhteisöjen hallintoelimissä luottamushenkilöillä ja virkajohtajilla on keskeinen edustus. Konsernissa on käytössä konsernitili ja sen sisällä yhteisöillä on sovitut limiittirajat, joiden puitteissa ne voivat käyttää tilapäisesti omien varojen lisäksi konsernin varoja.

3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

3.3.1 Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yrityksille näiden tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on nykyisin omistuksessaan noin 34 000 m² tiloja. Teollisuustilat sijaitsevat pääosin Uuron ja Jaaman yritysalueilla. Suurin yksittäinen Yrityspalvelun omistuksessa oleva kiinteistö sijaitsee Lehmossa Lammintiellä. Teollisuustilojen ohella Yrityspalveluilla on hallinnassa 23 asuinhuoneistoa, joista 10 kpl Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportissa.

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet:

- toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset
- tilikauden tulos on positiivinen
- lainakanta alenee

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2023:

Raportointiaikana Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n omistamat yritystilat ovat olleet vuokrattuna pääasiallisesti kokonaan. Yritystilojen käyttöaste on vuoden lopun tilanteessa 100 prosenttia. Yhtiö on kesäkuussa 2023 toteuttanut kiinteistöstrategiansa mukaisesti osoitteessa Vaskelantie 2 sijaitsevan pienteollisuushallin myynnin. Kiinteistökauppa palvelee yhtiön toiminnallista tavoitetta tarkoituksenmukaisista toimitiloista.

Asuinhuoneistojen osalta vuokralaisissa on ollut vaihtuvuutta, ja käyttöaste vuoden 2023 lopun tilanteessa oli 78 %. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n hallitus päätti asennuttaa asuinhuoneistoihin ilmalämpöpumput vuoden 2023 aikana. Ratkaisu on alentanut sähkölämmitteisten asuinhuoneistojen lämmityskustannuksia ja parantanut näin asuntojen vuokrattavuutta.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n hallitus teki vuoden 2021 aikana investointipäätöksen osoitteessa Valokaa-
rentie 2 olevan tehdaskiinteistön noin 2900 m² laajuisen laajennuksen toteuttamisesta. Rakennusprojekti valmistui vuoden 2022 lopussa, ja tilat on otettu vuokraisien Jotwire Oy:n toimesta käyttöön vuoden 2023 alusta alkaen.

Yhtiön yksi pitkäaikainen, aiemmin kiinteään korkoon sidottu laina uudelleen järjesteltiin heinäkuussa 2023. Nyt laina on toistaiseksi sidottu 6kk Euriboriin. Kaksi muuta lainaa on tulossa uudelleen järjestelyyn vuosien 2025–26 aikana.

Sähkömarkkinoiden hintakehitys ja hintojen muutokset olivat vuoden 2023 aikana aiempaa vuotta ennakoitavissa. Yhtiön suurimman käyttöpaikan osalta toteutettiin sähkönhinnan osittainen kiinnitys talvikuukausille.

Loppuvuodesta toteutettiin hallituksen hyväksymän kiinteistöstrategian mukaisesti tarkastelua yhtiön asuntopaikoitusten ja -omistusten nykyarvoihin. Tarkastelun perusteella hallitus päätti toteuttaa alaskirjauksen yhtiön asunto-osakeyhtiön tasearvoon.

Liikevaihto joulukuun lopun tilanteessa on yhteensä 3 466 256,90 euroa ja tulos 40 215,37 euroa. Lainakantaa lyhennetty suunnitelman mukaisesti. Yhtiön lainat rahoituslaitoslaitoksilta vuoden 2023 lopun tilanteessa oli yhteensä 16 453 571 euroa ja vieras pääoma yhteensä 17 145 382,15 euroa. Yhtiön palveluksessa on vuoden aikana työskennellyt keskimäärin yksi henkilö.

(1 000 €)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kiinteistön tuotot yhteensä	3 770	3 880	3 466	-414
Tilikauden tulos	7,9	30	40	10
Lainakanta	17 550	16 453	16 453	0

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet:

Yhtiöt

- *asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista*
- *kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti*
- Kasvustrategia on huomioitu Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n tavoitteissa.
- Riskienhallinnassa vuoden 2023 painopisteenä ovat olleet toiminnalliset- ja taloudelliset riskit.
- Kontiolahden Yrityspalvelu Oy toimii 11.6.2018 hyväksytyt konserniohjeen mukaisesti.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy on raportointijaksolla tukenut kunnan kasvustrategiaa rohkeimman työn ja yrittäjyyden ympäristön suhteen vuokraamalla ja rakennuttamalla uusia toimitiloja yritysten käyttöön. Veto-voimaisten yritysalueiden kehittämistä on jatkettu yhteistyössä Kontiolahden kunnan maankäytön suunnittelun ja elinvoimatyön kanssa.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy on yhdessä Kontiolahden yläkoulun ja Kontionloikka Oy:n sekä paikallisten yritysten kanssa järjestänyt Kontiolahden 9 –luokkalaisille Ysien Yrityskyläilypäivän tammikuussa 2023. Tapahtuma toteutettiin teollisuusyrityksissä Lehmosssa ja Jaaman yritysalueella. Koulujen ja yritysten yhteistyön vahvistaminen tukee Kontiolahden kasvustrategian mukaisesti innostavinta kasvun ja oppimisen ympäristöä sekä rohkeinta työnteon ja yrittämisen ympäristöä.

3.3.2 Kontionloikka Oy

Kontionloikka Oy on Kontiolahden kunnan omistama kehittämissyhtiö. Kontionloikka palvelee alueen yrityksiä kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Yhtiö vastaa myös Kontiolahden alueen matkailun kehittamisestä. Kontionloikka toteuttaa elinvoiman kehittämiseen liittyviä hankkeita sekä hallinnoi alueen yritysten toimintaedellytyksiä parantavia kehittämissuunnitelmia.

Kontionloikan toiminnalliset tavoitteet:

- toteuttaa palvelusopimuksen mukaiset tehtävät
- parantaa Kontiolahden kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytyksiä
- edistää Kontiolahden matkailua

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2023:

Kontionloikka Oy:n liikevaihto vuonna 2023 oli 227 239,43 euroa ja tilikauden tulos 9 784,84 euroa. Yhtiön tavoitteena on toimia yleishyödyllisenä kehittämissyhtiönä. Muut liiketoiminnan tuotot eli hanketoiminta vuonna 2023 oli yhteensä 200 635,97 € euroa. Yhtiön palveluksessa on vuoden 2023 aikana työskennellyt keskimäärin neljä henkilöä.

(1 000 €)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Liikevaihto	202	200	227	27
Tilikauden tulos	4,3	0	9,8	9,8

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet:

Yhtiöt

- *asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista*

- *kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti*
- Kasvustrategia on huomioitu Kontionloikka Oy:n toiminnallisissa tavoitteissa elinvoiman edistämiseksi Kontiolahden kunnan alueella.
- Vuonna 2023 riskienhallinnassa painopisteenä ovat olleet osaamiseen liittyvät riskit.
- Kontionloikka Oy toimii 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeeseen mukaisesti.

Kontionloikka Oy:n toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet vuonna 2023 seuraavasti:

Kontionloikka Oy on onnistunut palvelemaan alueen yrityksiä kattavasti. Joulukuun loppuun mennessä Kontionloikka Oy on kirjannut yhteensä 746 asiakastapahtumaa. Suurin kysyntä yritysneuvonnassa suuntautui kehittämiseen ja sparraukseen. Näitä yritysneuvontatapahtumia oli noin 18 prosenttia kaikista yritysneuvontatapahtumista. Seuraavaksi eniten tapahtumia oli yrityksen perustamis- ja alkuneuvonnassa (9,7 prosenttia). Kehittämiskartoitusten osuus oli noin 2,7 prosenttia, ja yritysrahoituksen ja rahoitushakemusten laatimisen osuus palveluista oli 9,0 prosenttia. Kysyntää toimitila- ja yritystontteihin liittyvässä neuvonnassa oli 3,6 prosenttia. Matkailuasioiden osuus neuvonnassa oli edellisen vuoden tapaan n. 4 prosenttia. Omistajanvaihdoksiin liittyviä tapahtumia oli yhteensä 26 kappaletta, mikä on 3,5 prosenttia kaikista palveluista.

Kontionloikka toteutti vuonna 2023 TulevaisuusLoikka -yritysoittokampanjan. Kampanjasoittoja tehtiin kahteen otteeseen; keväällä ja syksyllä. Soittojen kautta tavoitettiin yhteensä 284 yritystä.

Kumulatiivisesti vuoden alusta yritysrahoitusta haettiin 8 eri yrityshankkeelle n. miljoona euroa. Hankkeiden kokonaisarvo oli 2,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 aikana uusien yritysten nettolisäys kasvoi yhteensä 8 yrityksellä. Tavanomainen nettolisäyksen määrä Kontiolahdella on liikkunut 20 yrityksen molemmin puolin.

Kontionloikka Oy:n hallinnoimien omien kehittämishankkeiden kokonaisbudjetti vuoden 2023 lopussa oli noin 566 330 euroa. Hankkeiden toteutus jakaantuu useammalle vuodelle vuoteen 2025 saakka. Vuoden 2023 aikana on alkanut kaksi uutta kehittämishanketta: Yritysten vastuullisuuden ja digitaalisuuden kehityshanke ja Kontiolahden matkailuekosysteemin kansainvälistymishanke.

Kontionloikka Oy on järjestänyt Kontiolahden yläkoulun sekä alueen yritysten kanssa ysiä yrityskyläilypäivän tammikuussa 2023. Tapahtumaan osallistuivat Kontiolahden 9- luokat, yhteensä noin 250 oppilasta. Tapahtuma toteutettiin teollisuusyrityksissä Lehmossa ja Jaaman yritysalueella. Koulujen ja yritysten yhteistyön vahvistaminen tukee Kontiolahden kasvustrategian mukaisesti innostavinta kasvun ja oppimisen ympäristöä sekä rohkeinta työnteon ja yrittämisen ympäristöä.

Lisäksi Kontionloikka on ollut mukana kuudesluokkalaisten 6H-Yrittäjyysleirin järjestelyissä.

3.3.3 Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla on omistuksessaan 295 vuokra-asuntoa. Asunnot sijaitsevat pääosin kirkonkylällä, Lehmossa ja yksittäisiä kohteita on myös muualla kunnan alueella. Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille vuokra-asuntoja ja pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana sekä vuokrataso kohtuullisena.

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet:

- Yhtiö rakennuttaa Kiveläntie 4:n rivitalon, johon tulee viisi asuinhuoneistoa ja tilat eläinlääkäreille sekä yksi huoneisto taukotilaksi. Valmistuminen tammikuun alussa 2024.
- Vuokrattavat asunnot ovat hyvässä kunnossa. Muuton yhteydessä aina tehdään katselmus sekä korjaukset tarvittaessa.
- Tilikauden tulos on positiivinen.

- Lainakanta alenee entisissä lainoissa. Lainaa otetaan uutta rakennusta varten.

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2023:

- Kiveläntie 4 valmistui aikataulussa ja vuokrattavia huoneistoja on enää vapaana yksi.
- Asuntoihin on saatu tehtyä sisäpuoliset remontit suunnitelmallisesti.
- Tilikauden tulos ennen asuintalovarausta 69 876,32 euroa (tulos 2 344 €)
- Entisten lainojen lyhennykset ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Uusi laina nostetaan kokonaisuudessaan tammikuun 2024 aikana (Kiveläntie 4).

(1 000 €)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Liikevaihto	2 120	2 282	2 114	-168
Tilikauden tulos	0,8	0	2,3	2,3
Lainakanta	6 678	7 400	7 219	-181

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet:

Yhtiöt

- *asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista*
- *kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti*
- Kasvustrategia on huomioitu Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalojen tavoitteissa.
- Vuoden 2023 painopisteet ovat olleet asuntojen kunnossa pidossa, uusien tilojen valmistamisessa ja rakennuksen rahoituksen seurannassa sekä lisätöiden minimissä pitämisessä. Aukastyytyväisyyskysely valmistui lokakuulla 2023.
- Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot toimii 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeeseen mukaisesti.

3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden taloustilanne on kokonaisuudessaan kohtuullinen. Lainakanta on laskenut Kontiolahden yrityspalvelu Oy:llä ja noussut Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla. Vuokratalot nostavat Kiveläntien rivitaloon kohdistuvan loppulainan alkuvuodesta 2024. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy järjesteli yhtiön yhtä pitkäaikaista lainaa vuoden 2023 aikana. Yhtiö jatkaa tulevaisuudessa myös lainojensa uudelleen järjestelyitä. Yrityspalvelut ovat varautuneet yritysten mahdollisiin laajentumistarpeisiin Kontiolahden kunnan alueella. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan päätöksiä tulevasta investoinneista. Kunnan investoinnit kohdentuvat erityisesti uusien alueiden kuntatekniikkaan.

Konsernin osalta yhtiöiden toiminnan ja talouden kehittymistä on käsitelty osavuositiedotusten yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiöt ovat raportoineet sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan omistajaohjausjaostolle.

3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kontiolahden kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yh-

tenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Ohjeen tarkoitus on määritellä ne periaatteet ja menettelytavat, joita sovelletaan Kontiolahti-konsernissa sekä varmistaa konsernitilinpäätöksen tekemisen edellytykset. Kunnanvaltuusto päättää konsernin omistajapolitiikasta, määrittää kuntakonsernin keskeiset tavoitteet, päättää konserniyhteisöjen perustamisesta ja lopettamisesta ja antaa konserniohjeen. Kunnanhallitus ohjaa konsernin toimintaa valtuuston päätösten ja sen asettamien tavoitteiden mukaisesti ja antaa siitä tarvittaessa ohjeita ja määräyksiä. Yhteisöjen hallitusten jäsenet valitaan näiden yhtiökokouksissa. Kunnanhallitus on säännöllisesti saanut selvityksen kuntayhtymien luottamushenkilöiltä keskeisistä asioista. Kuntayhtymien luottamushenkilöedustajille on tarvittaessa annettu saatteita.

Omistajaohjausjaoston tehtävänä on erityisesti seurata tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä. Kunnanjohtaja vastaa yleisellä tasolla konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvoo osaltaan valtuuston ja hallituksen ohjeiden ja määräysten toteuttamista. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua hallitusten kokouksiin. Omistajaohjaus on painottunut ennakoivaan toimintaan. Kunnanjohtaja raportoi kunnanhallitusta omistajaohjausjaostoa havaitsemistaan asioista.

Kontiolahden kunnanvaltuuston hyväksymällä ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti – konsernissa” ohjeella täydennetään muun muassa kuntalakiin ja osakeyhtiölakiin perustuvia menettelytapoja sekä konserniohjetta. Ohjeella yhtenäistetään konserniohjauksen kannalta konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja varmistetaan, että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Toimielinten, viranhaltijoiden ja tytäryhteisöjen edustajien on otettava toiminnassaan huomioon sekä edustamansa yhteisön että koko konsernin etu. Ristiriitatilanteissa konsernin etu on ratkaiseva.

Tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta ja analysointi toteutetaan kunnan talousarvion, osavuosisraporttien ja toimintakertomuksen yhteydessä. Valtuusto asettaa tytäryhtiöille taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Omistajaohjausjaosto on käsitellyt Kontiolahden kunnan tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnit vuodelta 2023. Raportoinnin perusteella tytäryhtiöt ovat tiedostaneet toimintaansa liittyvät riskit ja ovat varautuneet niiden hoitamiseen asiaan kuuluvien toimenpitein. Omistajaohjausjaostolla ei ole huomautettavaa tytäryhtiöiden riskien hallintaan liittyvissä asioissa.

Tytäryhteisöt (1000 €)	Liikevaihto 2023	Tilikauden voitto	Taseen loppu- summa	Lainakanta
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	3 472	40	19 968	16 453
Kontionloikka Oy	227	10	261	0
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	2 114	2	11 353	7 219

3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

3.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	61 428	15 614
Toimintakulut	-144 135	-57 428
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-158	0
TOIMINTAKATE	-82 865	-41 814
Verotulot	61 635	32 486
Valtionosuudet	29 911	20 886
Rahoitustuotot ja -kulut	-747	-864
Korkotuotot	124	124
Muut rahoitustuotot	292	294
Korkokulut	-1 039	-1 275
Muut rahoituskulut	-123	-7
Vuosikate	7 934	10 694
Poistot ja arvonalentumiset	-8 109	-8 809
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 107	-8 809
Tilikauden tulos	-175	1 885
Tilinpäätössiirrot	151	-18
Tilikauden verot	-32	-106
Laskennalliset verot	2	-2
Vähemmistöosuudet	8	0
Tilikauden ylijäämä	-46	1 760
TULOSLASKELMA TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	42,6	27,2
Vuosikate/Poistot, %	98	121
Vuosikate, €/asukas	523	707
Asukasmäärä	15 157	15 135

3.6.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	9 555	10 112
Vuosikate	7 934	10 694
Tilikauden verot	-32	-106
Tulorahoituksen korjaukset	1 653	-475
Investointien rahavirta	-20 527	-12 797
Investointimenot	-21 697	-14 384
Rahoitusosuudet investointimenoihin	293	1 098
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	877	489
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 971	-2 685
Rahoituksen rahavirta	13 430	-1 467
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 697	7 657
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 804	-9 076
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-463	-48
Oman pääoman muutokset	-862	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 990	-3 177
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	99	-25
Vaihto-omaisuuden muutos	190	-71
Saamisten muutos	-3 073	-191
Korottomien velkojen muutos	4 774	-2 890
Rahoituksen rahavirta	14 558	-4 644
Rahavarojen muutos	3 586	-7 329
Kassavarat 31.12.	21 099	10 690
Kassavarat 1.1.	17 513	18 018
Rahavarojen muutos	3 586	-7 329
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-21 195	-19 760
Investointien tulorahoitus, %	37,1	80,5
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	1,02
Kassan riittävyys, pv	49	25
Asukasmäärä	15 157	15 135

3.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 31.12.

	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	140 026	133 034
Aineettomat hyödykkeet	685	650
Aineettomat oikeudet	582	569
Muut pitkävaikutteiset menot	103	81
Aineelliset hyödykkeet	136 030	129 467
Maa- ja vesialueet	13 444	13 526
Rakennukset	71 969	95 248
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 619	14 697
Koneet ja kalusto	4 172	3 150
Muut aineelliset hyödykkeet	81	74
Ennakkomaks.,keskener.hankinnat	19 745	2 773
Sijoitukset	3 311	2 916
Osakkeet ja osuudet	698	695
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 445	2 056
Muut lainasaamiset	20	21
Muut saamiset	147	144
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	563	769
Valtion toimeksiannot	492	698
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	69	69
Muut toimeksiantojen varat	2	2
VAIHTUVAT VASTAAVAT	31 248	14 911
Vaihto-omaisuus	290	151
Aineet ja tarvikkeet	290	151
Saamiset	9 859	4 070
Pitkäaikaiset saamiset	542	538
Myyntisaamiset	3	2
Lainasaamiset	113	67
Muut saamiset	425	469
Lyhytaikaiset saamiset	9 318	3 532
Myyntisaamiset	4 851	2 314
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	1 563	626
Siirtosaamiset	2 903	592
Rahoitusarvopaperit	699	2 722
Osakkeet ja osuudet	649	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	3	658
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6	3
Muut arvopaperit	41	2 061
Rahat ja pankkisaamiset	20 400	7 967
VASTAAVAA YHTEENSÄ	171 837	148 714

VASTATTAVAA 31.12.

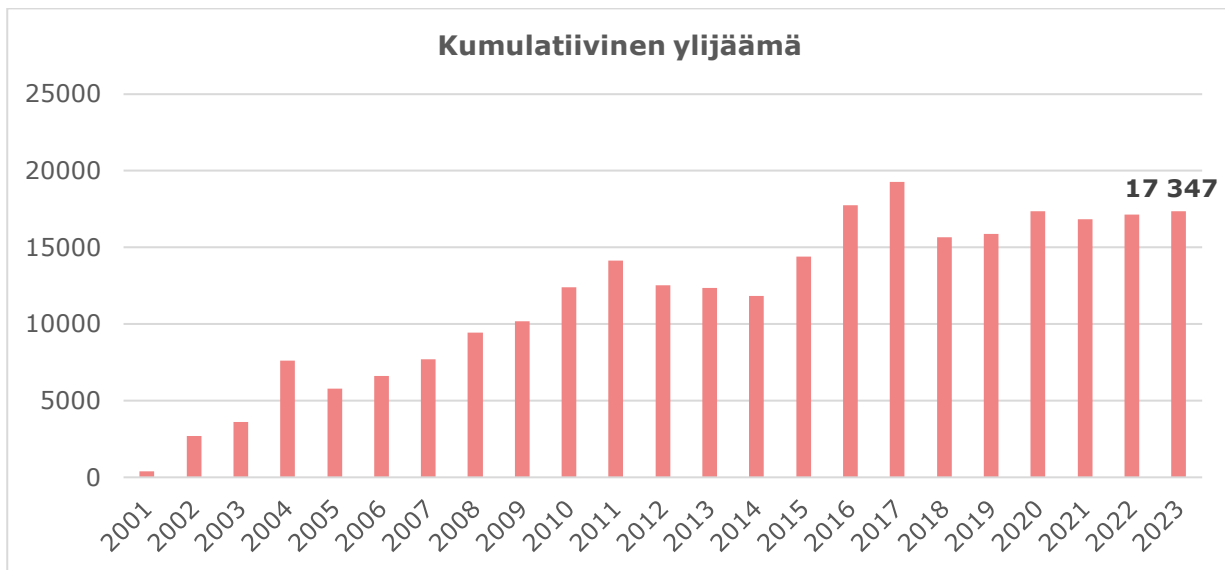
	2022	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	49 687	49 890
Peruspääoma	20 376	18 857
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	3	0
Arvonkorotusrahasto	117	117
Muut omat rahastot	1 200	1 156
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	28 038	28 000
Tilikauden yli-/alijäämä	-46	1 760
VÄHEMMISTÖOSUUDET	165	117
PAKOLLISET VARAUKSET	3 016	1 567
Eläkevaraukset	6	0
Muut pakolliset varaukset	3 010	1 567
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 042	1 206
Valtion toimeksiannot	498	697
Lahjoitusrahastojen pääomat	456	432
Muut toimeksiantojen pääomat	87	76
VIERAS PÄÄOMA	117 927	95 933
Pitkäaikainen	86 577	75 501
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	86 172	75 069
Lainat julkisyhteisöiltä	369	390
Saadut ennakot	32	42
Ostovelat	0	0
Siirtovelat	4	0
Lyhytaikainen	31 350	20 432
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 455	9 240
Lainat julkisyhteisöiltä	26	26
Saadut ennakot	931	718
Ostovelat	10 288	5 018
Muut velat	1 431	722
Siirtovelat	8 143	4 655
Laskennalliset verovelat	78	53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	171 837	148 714
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste	29,2	33,8
Suhteellinen velkaantuneisuus	76,5	138,0
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	27 991	29 760
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 847	1 966
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	97 021	84 725
Konsernin lainakanta, €/asukas	6 401	5 598
Konsernin lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	108 539	94 298
Konsernin lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	7 161	6 230
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	20	21
Konsernin henkilöstömäärä	639	632
Kunnan asukasmäärä	15 157	15 135

4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA-VOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2023 tuloksen 1 275 070,66 euroa käsittelyä seuraavasti:

1. Investointivaroja muodostetaan seuraavasti:
  - Onttolan liikuntahalli 1 400 000 euroa.
2. Investointivaroja puretaan seuraavasti:
  - Lehmon yhtenäiskoulu 500 000 euroa.
3. Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron muutos -184 030,85 euroa
4. Tilikauden ylijäämä 191 039,81 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

Tilinpäätöshetken mukainen kumulatiivinen ylijäämä on 31.12.2023 suuruudeltaan 17 347 408,17 euroa.

Kunnan kumulatiivinen ylijäämä vuosina 2001–2023.

Kunnanhallitus asetti taloutta ohjaavat tasapainotavoitteet 4.11.2019. Tavoitetasot ohjaavat taloussuunnittelua ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätösten yhteydessä.

Taloutta ohjaavat tasapainotavoitteet ovat:

1. kunnan ja konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde tulee olla > 100 prosenttia
  - kunta 110 % > tavoite toteutui
  - konserni 121 % > tavoite toteutui
2. kunnan tuloveroprosentti on maksimissaan 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
  - kunta 7,86 % > tavoite ei toteutunut, koko maa 7,43 %
3. asukasta kohden laskettu kunnan sekä konsernitilinpäätöksen lainojen määrä voi ylittää kaikkien kuntien sekä konsernitilinpäätöksien lainojen keskimääräisen määrän maksimissaan 25 prosentilla
  - kunta 4 185 €/asukas > tavoite toteutui, koko maa 3 378 €/asukas (TP 2022)
  - konserni 5 598 €/asukas > tavoite toteutui, koko maa 7 850 €/asukas (TP 2022)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on > 1,0.
  - konserni 1,02 > tavoite toteutui

5 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

5.1 KUNNANHALLITUS

5.1.1 Keskushallinto

Tilivelvollinen: talousjohtaja Minna Kuusela-Hurskainen

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänä on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa ja tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalvelut. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyyspalvelut.

Keskeiset muutokset

Vuoden 2023 alusta sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen vastuu siirtyi Pohjois-Karjalan kuntien omistamalta Siun Soten kuntayhtymältä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Tämän takia keskushallinnon palvelun ostoista poistui noin 45 milj. euron kustannus. Kontiolahdelta aluevaaleissa valittiin kuusi aluevaltuutettua Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustoon. Sote-uudistuksen yhteydessä kaikkien kuntien tuloveroprosentit laskivat 12,64 prosenttia vuoden 2022 tasosta. Kontiolahdella kunnallisveroprosentti oli 7,86 prosenttia vuonna 2023.

Ukrainan kriisi jatkui vuoden 2023 aikana. Kriisin jatkuminen on luonut epävarmuutta myös maailman poliittiseen tilanteeseen, joka on heijastunut kuntaan valmiussuunnitelmien päivitystarpeella ja kriisivalmiuden harjoittelulla.

Henkilöstöpalveluissa toteutettiin henkilöstöasioiden koordinoitua ohjausta ja neuvontaa palvelussuhdeasioissa, henkilöstön rekrytoinnissa sekä työsuojelu-, työkyky- ja yhteistoiminta-asioissa. Keväällä 2023 käytiin kunnan kaikilla virka- ja työehtosopimusaloilla paikallisten järjestelyerien kohdentamista koskeneet neuvottelut ja toteutettiin paikallisten järjestelyerien maksatuksen saattamisen suunnittelu ja koordinoitua. Kunnan eri toimialojen työntekijäkokemuksesta viestimiseen tarkoitettujen materiaalien tuottamista jatkettiin vuonna 2023. Viestintämateriaaleja käytetään aktiivisesti kunnan rekrytoinneissa ja muussa työnantajakuvaviestinnässä. Henkilöstön ja työyhteisöjen edellytyksiä toteuttaa strategian mukaista toimintaa tuettiin muun muassa ottamalla käyttöön koko kunnan henkilöstölle tarkoitettu koulutus- ja verkkovalmennusohjelma. Valmentavan johtamiseen ja työkykyjohtamiseen liittyviä koulutuksia jatkettiin esihenkilöille vuonna 2023. Koulutuksilla vahvistetaan henkilöstöä valmentavaa ja osallistavaa esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyövälineitä. Vuoden loppupuolella kunnan koko henkilöstöä koskeneet yhteistoimintaneuvottelut edellyttivät runsaasti henkilöstöhallinnollista työtä sisältäen muun muassa yhteistoimintaneuvotteluiden sekä henkilöstöviestinnän toteuttamiseen liittyvää työtä.

Kunnan henkilöstöä koskevasta koronaohjeesta luovuttiin vuoden 2023 alussa, kun terveysviranomaiset päivittivät koronaohjeitaan. Korona rinnastetaan muihin hengitystieinfektioihin eikä koronavirusta koskeville erityisille ohjeille enää ollut kunnassakaan tarvetta. Koronapandemian aikana lisääntyneestä etätyöstä on tullut tavanomainen tapa työskentelylle. Osittaista etätyötä mahdollistetaan kunnan henkilöstölle niissä tehtävissä, joissa tehtävien luonne sen mahdollistaa.

Työllisyydenhoidon toiminnan tavoitteena oli ennaltaehkäistä työttömyyttä, sen pitkittymistä ja vähentää erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä. Työllisyyspalvelut toimivat aktiivisesti työttömien työnhakijoiden tavoittamisessa, palvelutarpeiden kartoittamisessa sekä ohjaamisessa oikeiden palveluiden piiriin.

Työllisyyspalvelut jatkoivat vuonna 2021 alkaneen Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilun toteuttamista, Yhteistyöllä tuloksiin -hanketta ja työpajan toimintaa. Lisäksi työllisyyspalveluihin palkattiin työkykykoordinaattori edistämään työkyvyttömiä- ja osatyökykyisten työnhakijoiden palveluja. Työllisyyspalvelujen keinoina työllisyyden edistämiseksi olivat myös kunnan palkkatukityöllistäminen, myönnettävät tuet, kuten kuntalaisä työnantajille sekä tukea urheiluseuratyöllistämiseen Pohjois-Karjalan liikunta ry:n hankkeen kautta ja Koitto-järjestötyöllistämisen tuki. Työllisyyspalvelujen toimintaan kuuluivat myös nuorten kesätyöt. Kunnan kesätyöpaikka kustannettiin yli sadalle nuorelle ja kesätyötukea työnantajille myönnettiin 38 kontiolahtelaista nuorta varten. Koska työllisyyden hoidon alueella on menossa merkittäviä muutoksia, muutettiin työllisyysohjelma vuosittaiseksi. Suurimmat muutokset aikaisempiin vuosiin verrattuna olivat kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen hyvinvointialueelle ja TE24-uudistuksen kehittämistyön alkaminen.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma oli 1 102 017 euroa. Osavuosisraportin yhteydessä muutettu tavoite oli < 1 112 326 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 1 657 euroa.

Keskushallinnon toimintakate alitti talousarvion noin 119 000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 59 000 eurolla. Toimintatuottojen ylitys muodostui pääosin kunnalle maksetun palkkatuen osalta. Toimintakulut alittivat myös talousarvion ollen noin 60 000 euroa talousarviota pienemmät. Olennaisimmat alitukset muodostuivat palveluiden ostoissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme edelleen organisaation digitaalisia palveluita, hyödynnämme tehokkaammin järjestelmiä, luomme uusia työskentelyä sujuvoittavia käytänteitä ja vahvistamme edelleen digitaalisia työskentelytapoja.	Uusi sähköinen kokous käytössä toimitilissä vuoden 2023 aikana.	Sähköinen kokousalusta ei tällä hetkellä tuo lisäarvoa toimitilien kokouksiin, joten sen käyttöönotosta on luovuttu. Kokousalusta-ohjelman kehittämistä seurataan ja sen käyttöönotto otetaan uudestaan tarkasteluun, mikäli siitä todetaan olevan lisäarvoa.
	Tiedonhallintaa, tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat dokumentaatiot on päivitetty, ja ohjeet on jalkautettu henkilöstölle.	Tiedonhallintaa, tietosuojaa ja tietoturvaa koskevia dokumentteja on ylläpidetty ja tarvittavilta osin päivitetty. Henkilöstölle on jaettu päivitetty tietoturva- ja tietosuoja-käsikirjat sähköisesti ja sisältö on päivitetty myös tietosuojan koulutusympäristö Graniteen.
	Tiedonhallintamallin ja asiakirjajulkaisuuskuvausten verkkojulkaiseminen: digiturvamalli on käytössä.	Digiturvamalli-ohjelmasta on luovuttu. Tilalle on otettu PrivacyDesigner- ohjelma, jonka käyttöönotto-aihe ja -koulutus ovat alkaneet syksyllä 2023. Ohjelman sisältöjä täydennetään vuoden 2024 aikana. Asiakirjajulkaisuuskuvaus löytyy kunnan verkkosivulla ja se on ajantasainen.
	Koko henkilöstö on suorittanut tietosuoja- ja tietoturvatestit.	Tietosuoja- ja tietoturvatestien teko on aloitettu koko henkilöstön osalta. Testien teko jatkuu vuoden 2024 aikana.

	Osallistumme Vahva osaaminen osaksi arkeamme - hankkeeseen.	Hankkeen projektihenkilöt ovat antaneet henkilöstölle opastusta digiasioissa. Hankkeen johdolla olemme lähteneet mukaan digimentorointiin sekä hankkeen avulla kartoitamme intran käyttöönoton mahdollisuutta ja digiohjeen tekemistä kunnalle.
Vahvistamme tiedolla johtamisen käytäntöjä sekä tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua.	Jalkautamme käyttöön vuoden aikana sähköisen johdon portaalin talous- ja henkilöstöraportoinnin osalta.	Sähköinen johdon työpöytä on otettu käyttöön kaikille talousvastuussa oleville viranhaltijoille talousraportoinnin osalta. Raportoinnit ovat toteutettu kyseistä portaalia hyödyntäen. Sähköinen johdon henkilöstöraportointi on käytössä henkilöstöhallinnolla. Henkilöstöraportointia kehittämistä jatketaan edelleen yhteistyössä portaalin tuottajan kanssa ennen kuin raportoinnin käyttöä laajennetaan esihenkilöille. Myös tiedon siirron toimivuuden varmistamista HR-järjestelmästä Kuntamaisemaan jatketaan ennen käytön laajentamista.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Vahvistamme osallisuuden ja yhteisöllisyyden toimintatapoja asukkaille ja sidosryhmille.	Otamme sidosryhmät aktiivisemmin huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa: <ul style="list-style-type: none"> • Vaikuttamistoimielinten kokoukset väh. 4 x vuodessa • KonJANE väh. 4 x vuodessa • Kontiolahden järjestöillat 2 x vuodessa • Kontiolahden kyläillat 2 x vuodessa. 	Vaikuttamistoimielimien kokouksia ja osallisuusyhteistyötä on vuonna 2023 ollut seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> - eläkeläisneuvosto 6 kpl - vammaisneuvosto 5 kpl - Kontiolahden paikallinen järjestöasiainneuvottelukunta KonJane 5 kpl - Kontiolahden järjestöilta 27.4.2023 - Kontiolahden kyläilta 9.5.2023 - Kontiolahden yhdistetty kylä- ja järjestöilta 23.11.2023. <p>Eläkeläisneuvoston ja vammaisneuvoston toimikausi vaihtui syyskuussa 2023 järjestöjen esitysten perusteella. Lokakuussa 2023 yhdistykset tekivät jäsenehdotuksensa KonJanen jäsenistä toimikaudelle 2024–2025.</p> <p>Lisäksi Kontiolahden kunnalla on edustajansa hyvinvointialueen vanhusneuvostossa, vammaisneuvostossa ja lapsi- ja perheasiainneuvostossa. Vuoropuhelu ja tiedon jakaminen paikallisten ja hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten välillä toteutui edustajien välityksellä jokaisen kokouksen yhteydessä.</p>

	Selkeytämme aloitteiden käsittelyprosessia.	Aloitteiden käsittelyprosessin ohje on valmis ja se on jaettu osastoille.
Kuntastrategian tarkastelu ja päivitystyö.	Päivitämme kuntastrategian huomioiden muuttuneen toimintaympäristön.	Kuntastrategian päivitys tehtiin kevään 2023 aikana ja kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian 19.6.2023 § 26.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Ennaltaehkäisemme ja vähennämme nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä vaikuttavalla palvelutarvearvioinnilla, palveluohjauksella ja työhönvalmennuksella.	Työttömyysaste < 8 %. Työmarkkinatuen kuntaosuus < 1 112 326 €.	Työttömyysasteen ka. 8,9 % heinä-joulukuussa 2023. Työttömyysaste joulukuun lopussa 10,4 %. Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma alitti tavoitteen 10 309 eurolla (1 102 017 €).

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
100 Keskushallinto					
Toimintatuotot	2 386	108	2 494	2 553	59
Toimintakulut	-6 218	-152	-6 369	-6 309	60
Toimintakate	-3 832	-43	-3 875	-3 756	119

5.1.2 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja Jari Tuononen

Toiminta-ajatus

Kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoima ja hyvinvointi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä ja strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa kasvaa, olla rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö ja että kunnassa ja kuntaorganisaatiossa on loistavin asenne.

Keskeiset muutokset

Kontiolahden kunta järjestää yritysneuvonta- ja kehittämispalvelut tytäryhtiö Kontionloikka Oy:n kautta. Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen.

Molemmilla yhtiöillä on sama toimitusjohtaja ja erilliset hallitukset. Kunnalla on Kontionloikka Oy:n kanssa palvelusopimus yritysneuvonnasta ja yrityskehittämisestä. Sopimuksen arvo vuonna 2023 oli 200.000 euroa. Summaa kasvatettiin 20.000 eurolla edellisvuodesta, koska Business Joensuun kanssa voimassa ollut sopimus kasvupalveluista päättyi vuoden 2022 lopussa.

Kontionloikka Oy:n vakituksena resurssina on yritysvalmentaja, jonka tehtävänä on auttaa yrityksiä kasvamaan ja menestymään sekä toimistoassistentti, joka avustaa toimistotehtävien lisäksi myös viestinnässä. Lisäksi Kontionloikka Oy:n palveluita on täydennetty erilaisilla hankkeilla. Vuoden 2023 aikana alkoi kaksi uutta kehittämishanketta: Yritysten vastuullisuuden ja digitaalisuuden kehityshanke ja Kontiolahden matkailuekosysteemin kansainvälistymishanke.

Kunnan ja Kontiolahden Yrittäjien muodostama elinvoimaryhmä, jossa on yrittäjäjärjestön edustus, on toiminut paikallisena alueen elinvoiman edistäjänä.

Kontiolahden kunta teki vuonna 2023 yhteistyösopimuksen Kontiorannan alueen kehittämistä Puulaakso Oy:n kanssa. Alueelle tavoitellaan uusia työpaikkoja kestävän matkailu- ja majoitustoiminnan sekä monipuolisen yritystoiminnan avulla. Puulaakso Oy aloitti rahoituksen keräämisen vuonna 2023 ja työ jatkuu vuoden 2024 aikana.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla niiden käyttöön tarpeita vastaavia toimitiloja. Vuonna 2023 ei rakennettu merkittävässä määrin uusia tiloja.

Kunnan viestinnän ja markkinoinnin kehittämistä on edelleen jatkettu. Tavoitteena on kuntastrategian mukaisesti houkutella Kontiolahdelle uusia asukkaita, yrityksiä ja työpaikkoja. Viestinnässä vahvistimme kunnan strategian mukaista loistavinta asennetta ja toimme esille kunnassa tehtävää hyvää työtä. Huomioimme viestinnässä vuoden aikana toteutuneet merkittävimmät hankkeet ja tapahtumat. Kontiolahden juhluvuoden tapahtumat sekä tempaukset näkyivät kunnan viestinnässä ja ilmensivät näkyvyydellään kunnan loistavaa asennetta, innostavaa työskentelyä sekä elinvoimaisuutta.

Elinvoiman tehtäväalue alitti talousarvion n. 165 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat avustuksissa budjetitua paremmin ja toimintakulut alittivat talousarvion palveluiden ostojen osalta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tuemme nuorten ja lasten valmiuksia työelämään ja yrittäjyyteen yrittäjyyspolun avulla. Yrittäjyyspolku toteutetaan yhteistyössä yritysten, varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.	Järjestetään yhteisiä tapahtumia koulujen ja yritysten välillä. Nuorten työelämätietous ja yrittäjyystaidot vahvistuvat. Päiväkoti-ikäisten tiedot ammattialoista lisääntyvät.	Järjestettiin Ysien yrityskyläily -tapahtuma yhdessä yläkoulun, Kontionloikan ja Kontiolahden Yrityspalvelun kanssa tammikuussa. Päivän aikana yhdeksäluokkaisen osallistuivat työpajoihin sekä tutustuivat alueen teollisiin työnantajayrityksiin. Osana yrittäjyyskasvatusta osallistuttiin 6H Yrittäjyysleirin järjestelyihin yhdessä Kontionloikka Oy:n ja Kontiolahden Yrittäjät ry:n kanssa maaliskuussa Kylmäojan koululla. Päivän aikana kuutosluokkalaiset kehittivät tiimityötaitoja ja yritysideoita. Kontiolahden 9.-luokkalaiset ja lukiolaiset osallistuivat Kontionloikan ja Kontiolahden Yrittäjät ry:n Yrittäjän päivän live -lähettykseen 5.9.2023. Keskusteluforumissa eri alojen paikalliset yrittäjät kertoivat yritystarinoistaan ja vastailivat oppilaiden kysymyksiin. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Karjalan Yrittäjien, Y-Akatemian, Karelia AMK:n ja Nuorten Yrittäjyys ja Talous (NYT):n kanssa.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Luomme edellytyksiä asumisen ja työnteon yhteensovittamiselle.	Strategisen yleiskaavan toteuttaminen, kasvualueiden asemakaavoittaminen.	Olemme hankkineet maaomaisuutta strategisessa osayleiskaavassa kehittämiseen osoitetuilta alueilta (tonttikysyntä ja ra-

<p>Kasvatamme Kontiolahden tunnettuutta loistavimpana asuinkuntana.</p>	<p>Taajamien ja haja-asutusalueiden tonttien markkinointi.</p> <p>Höytiäisen esiin nostamista markkinoinnissa jatketaan.</p> <p>Kontiolahden tunnettuutta lisätään juhluvuoden tuomalla näkyvyydellä.</p>	<p>kentäminen painottuvat pääasiassa Lehmoon). Lehmon osayleiskaava hyväksyttiin joulukuussa 2023. Nämä yhdessä mahdollistavat niin uusien työpaikka- kuin asuinalueiden muodostumista.</p> <p>Asuinpienalojen tonttien haku –kuulutukset elokuussa paikallislehdessä, Karjalaisessa, kunnan nettisivuilla sekä markkinointi kunnan sosiaalisessa mediassa.</p> <p>Höytiäisen ympäriajotapahtuma toteutettiin osana juhluvuoden ohjelmaa.</p> <p>Juhluvuoden monet tapahtumat ovat tuoneet paljon lisänäkyvyyttä Kontiolahdelle, joista merkittävimpiä mm. Tanssiaiset, Höytiäisen ympäriajo sekä Päätapahtuma. Markkinoinnissa otettu uusia kanavia (radio ja diginäyttö) käyttöön näkyvyyden lisäämiseksi.</p>
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
<p>Mahdollistamme Kontiorannan vapaa-ajankeskuksen investointien suunnittelun ja käynnistämisen.</p> <p>Luomme parhaat olosuhteet yrittämiseen ja työntekoon.</p>	<p>Vapaa-ajankeskuksen rakentamisen käynnistymisen.</p> <p>Ampumahiihtostadionin ympärivuotisen toiminnan kehittäminen.</p> <p>Yritysalueiden ja -tilojen markkinointi sekä osaavan työvoiman houkuttelu hankkeita mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen.</p>	<p>Yhteistyösopimus allekirjoitettu heinäkuussa.</p> <p>Ampumahiihtostadionin asemakaavoituksen käynnistämistä on neuvoteltu kaavoituksen käynnistämissopimus. Tuleva asemakaava mahdollistaa ympärivuotisen käytön ja kehittymisen.</p> <p>Työnantajamielikuva -markkinointi toteutettu Fabrikin kanssa varhaiskasvatuksesta, opetuspalveluista, ruokapalveluista sekä puhtauspalveluista.</p> <p>Juhluvuoden Yrittäjäkapula -tempauksessa kerätty paikallisilta yrittäjiltä kokemuksia yrittämisestä Kontiolahdella ja heidän kertomaansa jaettu kunnan sosiaalisessa mediassa ja juhluvuoden nettisivuilla.</p>

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
150 Elinvoiman edistäminen					
Toimintatuotot	7	-7	0	47	47
Toimintakulut	-695	87	-608	-489	119
Toimintakate	-687	80	-608	-442	165

5.1.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tilivelvollinen: hyvinvointikoordinaattori Sini Rantaeskola

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jälj. sotejärjestämislaki) 6.1 §:n nojalla kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Kunnan tehtävänä on myös huolehtia ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015, jälj. ept-laki) mukaisista kunnalle säädetyistä tehtävistä.

Keskeiset muutokset

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. 1.1.2023 alkaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on vastannut myös ympäristöterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta sopimusperusteisesti (Kontiolahden kunnanvaltuusto 30.5.2022 § 34).

Kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, tilan seuranta sekä ehkäisevän päihdetyön tehtävät edellyttävät kunnan, hyvinvointialueen muiden sidosryhmien välistä paikallista ja alueellista yhteistyötä (sotejärjestämislain 6.4 § ja ept-lain 5 §). Kontiolahden kunnanhallitus on hyväksynyt 24.4.2023 § 94 Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteistyösopimuksen yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta (ns. kumppanuussopimus). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö on käynnistynyt vuonna 2023 kumppanuussopimuksen mukaisesti. Kumppanuussopimukseen jäi osa-alueita ja rajapintoja, joita tullaan myöhemmin erikseen täsmentämään. Vuoden 2023 lopulla käynnistyi hyvinvointialueen johdolla Pohjois-Karjalan hyvinvointisuunnitelmakauden 2025–2028 valmistelu maakunnallisena yhteistyönä.

Vuonna 2023 kunnanhallituksen alainen hyvinvointineuvottelukunta vastasi hallintosäännön mukaisesti hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden asettamista ja tavoitteiden toteutumisen seuraamisesta. Hyvinvointineuvottelukunta kokoontui seitsemän kertaa vuoden 2023 aikana. Hyvinvointineuvottelukunnan kokoonpanoa täydennettiin Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asiantuntijajäsenenellä. Kokouksissa käsiteltiin pääsääntöisesti hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 toimeenpanoa, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä, osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen seurantaa sekä ehkäisevän päihdetyön toteuttamista Kontiolahdella. Hyvinvointineuvottelukunta on kutsunut teemoittain asiantuntijoita kokouksiinsa kuultavaksi.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on selvittänyt kyselyllä keväällä 2023 Kontiolahden kunnan ennalta ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, johon aluehallintovirastolla ei ollut valvonnan yhteydessä huomautettavaa. Ehkäisevä päihdetyö kunnissa 2023 –kyselyn tulokset ja aluehallintoviraston ohjauskirje ehkäisevästä päihdetyöstä käsiteltiin hyvinvointineuvottelukunnassa 14.12.2023. Ehkäisevän päihdetyön osalta Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke jatkui vuoden 2023 loppuun. Kontiolahden kunta osallistui Hake-matta paras –kampanjaan koulujen päättymistä edeltävillä viikoilla. Pakka-toimintamallin mukaisesti Kontiolahdella järjestettiin ehkäisevän päihdetyön teemoihin ja nuorten hyvinvointiin yleisesti liittyvät huoltajailat marraskuussa 2023 Kontiolahden koululla ja Lehmon koululla. Kontiolahden ept-työryhmä toimi keskeisenä operatiivisena tahona kunnan ehkäisevässä päihdetyössä.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia käsiteltiin hyvinvointineuvottelukunnassa 25.5.2023 § 18. Vaikuttamistoimielimien ja Kontiolahden paikallisen järjestöasiainneuvottelukunta KonJanen puheenjohtajat toivat osaltaan terveisensä hyvinvointineuvottelukunnalle. Toimikausi vaihtui usealla vaikuttamistoimielimellä vuonna 2023. Osallisuuteen ja järjestöyhteistyöhön liittyen kunnanhallitus myönsi vuonna 2023 kohdeavustuksia yhdistystoimintaan 13.000 €, jonka lisäksi kyläyhdistyksille myönnettiin toiminta-avustusta

250 euroa / kylä. Kontiolahden kylät olivat aktiivisesti mukana toteuttamassa Kontiolahti 150-juhlavuotta erillisen juhlavuosiavustuksen perustella. Pohjois-Karjalan järjestökysely toteutettiin 24.3.–30.4.2023 Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n toimesta. Kontiolahden osalta vastaajina olivat pääasiassa kyläyhdistykset, mutta kysely tavoitti myös muita vastaajia. Kyselyyn vastanneet kontiolahtelaiset yhdistykset tavoittivat vuoden aikana noin 18 600 ihmistä ja noin 400 vapaaehtoista. Järjestökyselyn tulosten perusteella yhdistyksiltä nousseisiin koulutustoihin pyritään jatkossa vastaamaan.

Kontiolahden kunnalla on ollut määräaikainen kuntamallisopimus vastaanottopalveluiden tuottamisesta Maahanmuuttoviraston (SPR Joensuun vastaanottokeskus) kanssa ajalla 22.8.2022-31.12.2023. Maahanmuuttoviraston kuntamalli on ollut väliaikainen ratkaisu, jolla on korvattu kunnille tilapäistä suojelua hakevien ja saavien majoittamisen ja muiden vastaanottopalveluiden tuottamisen kustannuksia. Kuntamallilla vastattiin tilanteeseen, jossa suuri määrä Ukrainasta sotaa paenneita ihmisiä asettui asumaan vastaanottokeskusten sijaan kuntien tai yksityisten tahojen tarjoamaan majoitukseen eri puolille Suomea. Kuntamalli on Maahanmuuttoviraston päätöksellä päättynyt 31.12.2023, ja myös Kontiolahden kuntamallimenettely on purettu päättymään vuoden 2023 loppuun mennessä. Tilapäistä suojelua saaneita henkilöitä on ohjattu ja neuvottu kotikunnan hakemisessa, tai vaihtoehtoisessa paluussa vastaanottokeskuksen vastaanottopalvelujen piiriin.

Vuonna 2023 hyväksyttiin uusi Kontiolahden kunnan kotouttamisohjelma 2023–2026 (Kvalt 4.12.2023 § 53) sekä päivitettiin Kontiolahden kunnan ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kontiolahden kunta sitoutui myös Joensuun seudun kotouttamistyön keskus –jatkohankkeeseen 1.9.-31.8.2024 (KH 25.9.2023 § 199). Hankkeen puitteissa maahanmuuttotautaisille asiakkaille on maksuttomana palveluna järjestetty neuvontaa ja palveluohjausta viranomais- ja arjen asioissa, sekä oleskelulupa- ja kansalaisuusasioihin liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Hyvinvoinnin tehtäväalue toteutui noin 12 t € budjetoitua parempana.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kunnan eri väestöryhmien terveyden ja hyvinvoinnin tilaa ja niihin vaikuttavia tekijöitä seurataan säännönmukaisesti, ja niihin pyritään myönteisesti vaikuttamaan.	Kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä tehdään ja kehitetään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen, Pohjois-Karjalan kuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa.	Kontiolahden kunta on laaja-alaisesti mukana tekemässä hyvinvoinnin edistämistyötä maakunnan eri sidosryhmien kanssa. Vuonna 2023 yhteistyö käynnistyi. Hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto kokoontui 6 kertaa vuoden 2023 aikana. Verkostoyhteistyötä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehty myös mm. elintapaohjaukseen, maahanmuuttajien palveluihin, ja järjestöyhteistyöhön liittyen.
Työskentelemme aktiivisesti kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Kehitämme edelleen kunnan hyvinvointityön rakenteita.	Hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanoon osallistuvat kunnan kaikki toimialat / osastot. HYTE-työtä tehdään systemaattisesti, poikkihallinnollisesti ja sidosryhmien osallistumismahdollisuudet huomioon ottaen.	Hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanossa ovat olleet mukana kaikki kunnan toimialat.

	<p>Hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvoinnin johtoryhmä / HYTE-ryhmä / EPT-ryhmä (väh. 4 x vuodessa) • Hyvinvointineuvottelukunnan kokoukset (väh. 4 x vuodessa) • Vuosittainen raportointi kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle. 	<p>Hyvinvoinnin johtoryhmä on kokoontunut 3 kertaa vuoden 2023 aikana. Kunnan ennalta ehkäisevän päihdetyön työryhmä on kokoontunut 6 kertaa vuoden 2023 aikana.</p> <p>Hyvinvointineuvottelukunta on kokoontunut 7 kertaa vuoden 2023 aikana.</p> <p>Kontiolahden väestön hyvinvoinnin ja terveydentilasta on raportoitu tilinpäätöksen laatimisen ja käsittelyn yhteydessä.</p>
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
<p>Asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen toimivuutta seurataan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023.</p>	<p>Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa käydään vuosittain kuntaneuvottelut.</p> <p>Hyvinvointineuvottelukunnan kokouksien yhteydessä kuullaan asiantuntijoita sosiaali- ja terveyspalvelujen eri palvelualueilta. Kontiolahden väestötietojen seuranta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyen vahvistuu.</p>	<p>Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton sopimus yhdyspintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta on hyväksytty Kontiolahden kunnanhallituksessa 24.4.2023 § 94 ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa 15.6.2023 § 39. Kontiolahden kunnan ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yhteistapaaminen on pidetty syyskuussa 2023.</p> <p>Hyvinvointineuvottelukunnan kokouksien yhteydessä on kuultu asiantuntijoita sosiaali- ja terveyspalvelujen eri palvelualueilta. Osastokohtaisen raportointitavan mukainen Kontiolahden väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan seuranta on saatettu tiedoksi kunnanvaltuustolle 19.6.2023 § 32 ja lähetetty tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle.</p>

160 Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	30	30
Toimintakulut	-332	-1	-333	-351	-18
Toimintakate	-332	-1	-333	-321	12

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	2 393	101	2 494	2 630	136
Toimintakulut	-7 245	-65	-7 310	-7 149	161
Toimintakate	-4 852	36	-4 816	-4 519	297

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Keskeiset muutokset

Tarkastuslautakunnan perustehtävä pysyy vuosittain samana. Nykyinen tarkastuslautakunta on laatinut toimintakaudelleen arviointisuunnitelman ja painopistealueensa vuosille 2021–2024. Painopistealueena vuodelle 2023 oli kunnanhallitus sekä varhaiskasvatus. Keskeisenä arvioinnin kohteena olivat kuntastrategia ja sen toteutuminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Arvioinnin kehittäminen.	Arviointikäyntejä järjestetään vähintään kaksi vuosittain. Virkamiesjohdon edustajien lisäksi kuullaan myös luottamushenkilöjohtoa ja henkilöstön edustajia.	Tarkastuslautakunta toteutti arviointikäynnin Lehdokin päiväkotiin. Tarkastuslautakunta on kuullut virkamiesjohdon edustajia sivistystoimesta.
Arviointikertomuksen kehittäminen.	Tarkennettu arviointikertomus valmistuu toukokuussa 2023.	Arviointikertomus on valmistunut toukokuussa 2023 ja luovutettu kunnanvaltuuston kokouksessa 12.6.2023.
Tarkastuslautakunnan ja kunnan muiden toimielinten yhteistyön ylläpitäminen.	Yhteinen tapaaminen teknisen lautakunnan kanssa.	Ei toteutunut.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
130 Tarkastuslautakunta					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-35	0	-35	-33	2
Toimintakate	-35	0	-35	-33	2

5.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

5.3.1 Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja Jyrki Rautiainen

Toiminta-ajatus

Palvelemme sivistystoimen hallinnossa kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palvelujen järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset

Kontiolahden perusopetuksessa tapahtui suuri muutos yhtenäiskoulujen aloittaessa 1.8.2023 Lehmossa ja kirkonkylällä. Muutoksen myötä Kirkonkylän koulu tuli osaksi Kontiolahden koulua ja Lehmon koulussa järjestetään opetusta myös vuosiluokille 7–9 Kylmäojan ja Lehmon koulujen alueen oppilaille. Aloitusta on valmisteltu usean vuoden ajan koko kunnan pedagogisena kehittämistyönä. Perusopetuksen kouluihin liittyvä rakentaminen kirkonkylällä ja Lehmossa saatiin valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärän huippu ohitettiin lukuvuonna 2022–2023. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrä kääntyi laskuun alentuneen syntyvyyden myötä. Perusopetuksen oppilasmäärä oli syyskuussa 2023 yhteensä 2 052 oppilasta. Määrä väheni 50 oppilaalla vuoden 2022 vastaavasta ajankohdasta. Varhaiskasvatuksen palveluissa lasten kokonaismäärät säilyivät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuus on kasvanut. Yksityisissä päiväkodeissa oli keskimäärin 185 lasta ja yksityisen päivähoiton lasten määrä väheni 35 lapsella edellisestä vuodesta. Vastaavasti kunnallisten päiväkotien 1–5-vuotiaiden lasten määrä on kasvanut saman verran.

Toimivien yhteistyömallien työstäminen hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä tiivistyi perhekeskuspalveluiden kehittämisessä. Lapsille, nuorille ja perheille suunnattujen palvelujen kokonaisuudesta käytetään nimeä perhekeskus, joka toimii eri toimijoiden verkostona ja sovittaa yhteen palveluja.

Opiskeluhuollon psykologipalveluiden sitovat henkilömitoitukset eivät toteutuneet johtuen hyvinvointialueen psykologien rekrytointiongelmasta. Psykologivajeen takia koko oppilaitosyhteisöä tukevan opiskeluhuollon toteutuminen jäi puutteelliseksi osassa kouluja. Maakunnallinen opiskeluhoito-suunnitelma valmistui hyvinvointialueen toimielinten hyväksymiskäsittelyyn vuoden lopulla.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistaminen käynnistyi opetus- ja kulttuuriministeriössä. Valmistelun aikana kuullaan laajasti eri toimijoita. Tavoitteena on, että oppilas saa tukea oppimiseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja selkiyttää tukitoimia koskevaa päätöksentekoa sekä vähentää opettajien kirjaamisvelvoitetta tuen asiakirjoissa. Tavoitteena on, että uudistettu lainsäädäntö tulee voimaan 1.8.2025.

Kontiolahden kunnan 150-vuotisjuhlavuoden moninaiset tapahtumat onnistuivat hyvin ja niiden järjestelyistä tuli vapaa-aikapalveluille hyvää palautetta. Kiristynyt kuntatalous heijastui tulosalueille velvoitteena kattaa osa henkilöstökulujen kasvusta sisäisesti.

Talous

Hallinnon taloudellinen tulos oli 10 t € ennakoitua parempi ja toimintakatteen toteuma oli 98,6 %.

Sivistyslautakunnan taloudellinen tulos oli 354 t € talousarviota parempi. Toimintakatteen toteuma oli 99,1%. Toimintatuotot ylittyivät 130 t € talousarviossa arvioidusta. Toimintatuotoissa arvioidut kotikuntakorvaukset ja hoitopäivämaksut ylittyivät. Toimintakulut alittuivat kokonaisuutena 224 t € siten, että henkilöstökulut ylittyivät 249 t € mutta muut kuluerät alittuivat yhteensä 473 t €. Irtaimistoinvestoinnit toteutuivat 29 t € talousarviossa ennakoitua pienemmällä summalla.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee verkostoyhteistyöllä.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman indikaattoreista väh. 70 % kehittyy tavoitteen suuntaan.	Ei toteutunut, toteuma 67 %.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Yhtenäiskouluhankkeiden varustelujen valmistuminen.	Irtaimistohankinnat toteutuivat talousarvion mukaisesti.	Toteutunut.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatus etenee.	Yrittäjyyskasvatussuunnitelma toteutuu esi- ja perusopetuksessa sekä lukio-opetuksessa kattavasti.	Tavoite toteutunut.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
300 Sivistystoimen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-745	45	-700	-690	10
Toimintakate	-745	45	-700	-690	10

5.3.2 Perusopetus

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Leila Kurki

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhtenäisen perusopetuksen toimintaperiaatteella yhdenvertaista ja laadukasta opetusta käyttäen modernia tieto- ja viestintätekniikkaa laajan kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja aktivoivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Huomioimme toiminnassamme osallisuuden ja yhteistyön merkityksen oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset

Kontiolahden 150-juhlavuosi on rikastuttanut koulujen arkea moninaisin tapahtumin, juhlin ja esityksin. Juhlavuoden puitteissa kouluilla on osallistuttu erilaisiin tempauksiin ja liikunnallisiin tapahtumiin sekä järjestetty omia juhlavuoden teeman mukaisia toimintoja. Juhlavuosi tuotti oppilaille poikkeuksellisen mahdollisuuden kulttuurisiin elämyksiin ja yhteistapahtumiin.

Lehmon koulu aloitti uudisrakennuksessa jo vuoden 2023 alusta, ja yhtenäiskoulun myötä elokuussa kouluun siirtyivät myös vuosiluokkien 7–9 oppilaat Kylmäojan ja Lehmon alueilta. Lehmon koulun rakennushanke on jatkunut vuoden aikana siten, että taideaineiden rakennus valmistui syksyllä 2023 ja liikuntahalli vuoden loppuun mennessä. Kontiolahden koulun saneeraustyöt valmistuivat kesän lopussa. Yhtenäiskoulujen varustamista on jatkettu ensikertaisen kalustamisen investointirahoilla. Uudenlaisen koulumuodon toiminnan aloitus yhdessä samanaikaisen rakentamis- ja varustamistyön kanssa on vaatinut molempien yhtenäiskoulujen johdolta ja henkilöstöltä äärimmäistä venymiskykyä vuoden aikana.

Kontiolahden ja Lehmon koulut aloittivat yhtenäiskouluina elokuun alussa. Molempien yhtenäiskoulujen toimintakulttuuria on lähdetty kehittämään henkilöstön tiimiorganisaation rakenteiden kautta. Kouluihin on laadittu oppilaille käyttäytymisodotukset, jotka ohjaavat ProKoulu-hengessä toivottua käyttäytymistä.

Kehittämisen painopisteitä on suunnattu lasten ja nuorten tarpeen mukaisesti koulujen toimintakulttuurin kehittämiseen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun sekä oppimisen perustaitojen varmistamiseen. Opetuksen tueksi on valmistettu tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimateriaaleja jaettavaksi kaikille kouluille. Kontiolahden kouluissa on toteutettu opetuspalveluiden hyvinvointisuunnitelman vuosikellon 2023–2024 mukaisia toimenpiteitä. ProKoulun teemana syyslukukaudella 2023 Kontiolahdella oli *Hyvinvoiva koulu*. Erityistavoitteena oli huomata ja tietoisesti vahvistaa asioita, jotka lisäävät oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia omalla koululla. Syksyn teemojen *Hyvät teot ympärilläni* sekä *Ei-toivottuun käyttäytymiseen puuttuminen* ohjeistettiin kouluille toteutettavaksi.

Opetussuunnitelman perusteiden päivityksen mukaisesti laadittiin *Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja oppilaiden poissaolojen ennaltaehkäisyn* malli, jonka toimintaohjeiden mukaisesti kaikilla peruskouluilla on alettu toimia syyslukukaudesta 2023 alkaen. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma on otettu käyttöön yhteistyössä hyvinvointialueen opiskeluhoiton työntekijöiden kanssa. Opiskeluhoiton henkilöstömitoituksen mukainen taso on saavutettu kuraattori- ja terveydenhoitopalveluissa, mutta koulupsykologipalvelujen henkilöstömitoitus on vajaa.

Tietoisuutta hyvinvointialueen ja kunnan toimijoiden yhteisestä perhekeskustoimintamallista on viety eteenpäin. Lapset Puheeksi -keskustelujen koulutusta on jatkettu, ja kuluneena vuonna on saatu hyviä ja kannustavia kokemuksia menetelmän käytöstä ja hyödyntämisestä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Perusopetuksen valtionavustusta saavat hankkeet painoutuivat oppilaiden tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen oppimisen mahdollistamiseen lähikoulussa. Hankkeiden turvin on voitu palkata henkilöstöä tukea tarvitseville oppilaille: koulunkäynnin ohjaajia, resurssiopettajia sekä kasvatus- ja hyvinvointiohjaaja. Lisäksi nuorisotoimen hankkeet ovat tukeneet oppilaiden kouluarkea harrastustoiminnan järjestämisellä kaikille kouluille ja koulunuorisotyöntekijöiden läsnäolona kouluilla.

Talous

Talous toteutui 60 t € budjetoitua paremmin ja toimintakate oli 99,7 %. Toimintatuotot ylittyivät 132 t € ja toimintakulut ylittyivät 72 t € talousarvioon verrattuna. Toimintatuotot ylittyivät kotikuntakorvauksissa. Toimintakulut ylittyivät henkilöstökuluissa 119 t €.

Yhteiset tavoitteet

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Yhtenäiskouluhankkeiden varustelujen valmistuminen.	Irtaimistohankinnat toteutuvat talousarvion mukaisesti.	Kontiolahden koulun osalta toteutunut 100 %. Lehmon koululla hankittu kaikki tarvittava; investointirahan toteuma 97,2 %.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatus etenee.	Yrittäjyyskasvatussuunnitelma toteutuu esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa kattavasti.	Toteutunut kaikilla perusopetuksen kouluilla.

Tavoitteiden toteuma vuoden 2023 lopussa

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lasten ja nuorten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen.	Lapset puheeksi -menetelmän käyttö on laajentunut kaikkiin perusopetuksen kouluihin. Toteuma%.	Toteutunut 70 % kouluista.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Yhtenäiskoulujen valinnaisten vieraitten kielten (saksa, ranska, venäjä) opetuksen toteutuminen.	Yhtenäiskoulujen valinnaisten vieraitten kielten opetusryhmistä toteutuu vähintään kaksi.	Tavoite toteutunut.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Perusopetuksen opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen etenee koordinoitun tiimityöskentelyn avulla kohti yhtenäistä perusopetusta.	Kukin koulu raportoi vähintään yhden toteutetun kokeilun tai toimintatavan jokaisesta pedagogisista kehittämisalueista yhtenäisen koulu-kulttuurin edistämiseksi. Toteuma%	Kehittämiskokeilut raportoitu kaikilta kouluilta. Tavoite toteutunut.
Yhtenäisten peruskoulujen toimintakulttuuri rakentuu yhteistyössä uusien koulujen toimijoiden kesken.	Yhtenäiskoulujen toimintaperiaatteet ja yhteiset linjaukset on <ul style="list-style-type: none"> • päätetty ja sovittu lukuvuoden 2023–2024 alkaessa, • niitä on käsitelty henkilöstön ja oppilaiden kanssa ja • niistä on tiedotettu huoltajille. 	Tavoite toteutunut.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Oppilasmäärä, perusopetus	2 091	2 104	2 055
Oppilasmäärä 1–6	1 435	1 441	1 388
Oppilasmäärä 7–9	656	663	667

Ryhmäkoko			
• vuosiluokat 1–6	20,3	19,6	19,9
• vuosiluokat 7–9	18,5	19,5	18,6
APIP-toimintaan osallistuvien määrä	203	221	214

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
320 Perusopetus					
Toimintatuotot	615	204	819	951	132
Toimintakulut	-21 827	-544	-22 371	-22 443	-72
Toimintakate	-21 213	-340	-21 553	-21 493	60

5.3.3 Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö Piia Silventoinen-Litja

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, osana esiopetusta sekä avoimena varhaiskasvatuksena. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat vahvuusperustaisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Keskeiset muutokset

Päiväkoti Lehdokki otettiin käyttöön kokonaisuudessaan tammikuussa 2023, jonka jälkeen päiväkodissa on toiminut kuusi lapsiryhmää. Kunnan alueella toimivien yksityisten päiväkotien määrä väheni vuoden aikana neljään päiväkotiin, kun päiväkoti Kymppi lopetti toimintansa.

Syksyllä 2022 voimaan astuneen lakiuudistuksen myötä varhaiskasvatuksessa tehtiin vuonna 2023 hallinto- päätöksiä erityisestä ja tehostetusta tuesta yhteensä 90. Tukea tarvitsevia lapsia oli kaikissa yksiköissä ja lähes kaikissa ryhmissä, jonka takia myös henkilöstöä jouduttiin lisäämään useaan ryhmään. Syksyllä 2023 vakinaistettiin neljäs kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja se mahdollisti yhdenvertaisen erityisopettajan tuen kaikkiin yksiköihin, myös yksityisiin päiväkoteihin.

Inklusiivista varhaiskasvatusta kehitettiin reflektointityökalun avulla käymällä kaikissa tiimeissä läpi neljä kehittämiskohdetta: Ilmapiiri, sosiaalinen ympäristö ja osallisuus, vuorovaikutus ja asenteet sekä tiimisopi- mus. Arviointi ja kehittäminen toteutettiin kussakin tiimissä yhdessä itsearviointikysymysten avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ”Uudet lukutaidot” -hankerahoituksella palkatut digikoordinaattori ja kaksi ohjaajaa vahvistivat henkilöstön digitaalista osaamista kaikissa yksiköissä. Hankkeella vahvistettiin varhaiskasvatuksen työntekijöiden valmiuksia opettaa lapsille medialukutaitoa, digiosaamista sekä ohjelmointiosaamista. Lisäksi hankkeessa tuotettiin kaikille avoimet Kontio-VakaDigi -verkkosivut, jonne kerättiin kaikki hankkeen aikana tuotettu materiaali. Hankkeen aikana kuntaan luotiin lisäksi varhaiskasvatuksen digisuunnitelma, joka ohjaa jatkossa työntekijöitä toteuttamaan uusien lukutaitojen mukaista toimintaa pedagogisesti laadukkain keinoin.

Alkuvuodesta 2023 palkattiin toinen varhaiskasvatuksen perheohjaaja vastamaan perheiden kasvaviin haasteisiin. Perheohjaajat kävivät keskusteluja kasvatuksellisista asioista huoltajien kanssa, työskentelivät ryhmässä tukien henkilöstöä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä vetivät myös lapsille ns. "tunneryhmiä". Lisäksi perheohjaajat vetivät perhekerhoja. Varhaiskasvatuksen perheohjaajien tehtäväkuvaa selkiytettiin tukemaan lapsen hyvinvointia yhdessä henkilöstön kanssa. Lisäksi otettiin käyttöön lomake, jonka avulla mm. arvioidaan perheohjauksen vaikuttavuutta.

Lasten hyvinvointia ja sensitiivistä arjen pedagogiikkaa vahvistettiin itsearviointin avulla hyödyntäen yhteisiä pohdintakysymyksiä. Arvioinnin ja kehittämisen työkaluksi luotiin ns. pedagoginen suunnitelma, jossa yhdistyy aiemmin käytössä olleet lomakkeet, kuten ryhmävasu, kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma, toimintasuunnitelma sekä inklusiivisen varhaiskasvatuksen reflektointityökalu sekä uutena tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Työkalu helpottaa kehittämisen lisäksi henkilöstön työtaakkaa vähentämällä päällekkäistä työtä asiakirjojen ja arvioinnin suhteen.

Vuonna 2023 Kontiolahden varhaiskasvatuksessa aloitettiin Valssi-hanke, jota hankerahalla palkattu varhaiskasvatuksen asiantuntija vei eteenpäin. Hanke jatkuu vielä kevään 2024. Valssi on Karvin ylläpitämä varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä, jonka pohjalta varhaiskasvatuksen asiantuntija aloitti uudistamaan Kontiolahden varhaiskasvatuksen laadunhallintaa. Varhaiskasvatukseen luotiin vuosikello, jonka pohjalta kehittämistyötä ja arviointia toteutetaan. Asiantuntija perehdytti myös esimiehet ja henkilöstön arviointijärjestelmään ja sen käyttöön sekä vei eteenpäin ensimmäisen arviointiprosessin uudella sähköisellä työkalulla.

Yhtenäistä esiopetusta kehitimme vakiinnuttamalla lukuvuoteen esiopetuksen opettajien yhteiset pedagogiset palaverit. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun toinen ja viimeinen viisivuotiaitten ryhmä aloitti syksyllä toisen esiopetusvuotensa ja kokeilu päättyi keväällä 2024.

Perhepäivähoitajien työhyvinvointia tuettiin mahdollistamalla tiimien kokoontumiset vertaistuen ja pedagogiikan vahvistamisen näkökulmasta noin joka toinen kuukausi.

Esimiesten työhyvinvoinnin tukemiseksi saatiin kaikille esimiehille omat varajohtajat, joiden tehtäväkuvat myös yhtenäistettiin. Yhtenä kuormittavana tekijänä esimiestyössä oli edelleen henkilöstön poissaolojen suuri määrä ja sijaisten saamisen haasteet. Tähän luotiin avuksi oma Whatsappin avulla toimiva sijaisrinki, mutta rinkiin ilmoittautuneiden henkilöiden määrä jäi kuitenkin melko vähäiseksi. Lisäksi kävimme myös Riverian opiskelijoiden "Tulevaisuuden duuni" -tapahtumassa markkinoimassa kuntaamme työnantajana. Jatkossa on paineita lisätä varhaiskasvatuksen lastenhoitajia sijaisjärjestelyjen ja säädösten mukaisen lasten tuen järjestämiseksi.

Talous

Talous toteutui 191 t € budjetoitua paremmin ja toimintakatteen toteuma oli 98,6 %. Tuotot ylittyivät ennakoitua 58 t € hoitopäivämaksukertymän kasvattua tilanteessa, jossa yksityisen päivähoiton osuus väheni ja kunnallisen varhaiskasvatuksen osuus kasvoi. Toimintakulut alittuivat yhteensä 133 t € siten, että ne ylittivät henkilöstömenoissa (124 t €) ja alittuivat palveluiden ostoissa (209 t €) ja avustuksissa (45 t €).

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Varhaiskasvatuksessa toimitaan inklusiivisesti ja lapsi saa kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää laadukasta tukea viivytyksettä.	Kaikissa yksiköissä on arvioitu inklusiivisuutta reflektointityökalun mukaisesti ainakin neljässä osa-alueessa kahdeksasta ja laadittu niihin kehittämissuunnitelma.	Toteutunut.

Pedagogiikan kehittäminen alle 3-vuotiaiden ryhmissä.	Alle 3-vuotiaiden pedagogiikan osaamisen kehittämistarve on kartoitettu.	Kartoitettu Webropol-kyselyllä.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lasten hyvinvointia tuetaan yhdessä huoltajien kanssa ja kiusaamista ehkäistään sekä ristiriitatilanteita opetellaan ratkaisemaan mm. miniverso-toimintamallin avulla.	Toimitaan kiusaamisenehkäisy suunnitelman mukaisesti ja toimintaa on arvioitu vähintään kerran toimintakaudessa. Miniverso-toimintamallia käytetään säännöllisesti kaikissa ryhmissä aina tarvittaessa. Lapset puheeksi -menetelmä on käytössä niissä ryhmissä, joissa on menetelmään koulutettua henkilöstöä.	Toimitaan kiusaamisen ehkäisy suunnitelman mukaisesti ja suunnitelmia on arvioitu alkuvuodesta ja syksyllä uudestaan. Miniverso toteutuu kaikissa ryhmissä miniverson periaatteiden pohjalta huomioiden lasten iän. Lapset puheeksi -menetelmän käyttö toteutunut osittain.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Osaamisen jakaminen ja vertaistuki. Esiopetuksen toimintakulttuuri on kaikissa yksiköissä yhtenevä ja osaamista ja ideoita jaetaan myös muille.	Henkilöstön ammatti-illat 2 krt/v, pedatiimit kokoontuvat jokaisessa yksikössä kerran kuukaudessa sekä perhepäivähoidossa pidetään työllat kerran kuukaudessa (9 krt/v). Esiopetuksessa on vähintään kerran kuussa yhteiset pedagogiset palaverit, joissa toimintakulttuuria kehitetään.	Kevään ammatti-illat toteutuneet, syksyn opettajien ammatti-ilta jouduttiin siirtämään tammikuulle 2024. Pedatiimit kokoontuvat vähintään kerran kuukaudessa, perhepäivähoidon työltoja pidetty 1 krt/kk. Toteutunut.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	677 (ka)	650	685 (ka)
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa	219 (ka)	195	186 (ka)
Kotihoidon tuen piirissä	194 (ka)	192	169 (ka)
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 197	1 950	2314

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
360 Varhaiskasvatuspalvelut					
Toimintatuotot	689	158	847	905	58
Toimintakulut	-14 073	-260	-14 334	-14 201	133
Toimintakate	-13 384	-102	-13 486	-13 295	191

5.3.4 Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: lukion rehtori Ilpo Saarelainen

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävänä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johtavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään. Tuemme lukiokoulutuksessa opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset

Lukion opiskelijamäärä on vuoden 2023 aikana ollut laskeva. Kontiolahtelaisista peruskoulua päättävistä nuorista haki lukioon enää 45 %, kun osuus vielä 2020 oli yli 60 %. Opiskelijarekrytointin merkitys korostuu tässä tilanteessa. Uusi opetussuunnitelma LOPS-2021 ja uudistunut oppivelvollisuuslaki ovat tuoneet lukiolle lisävelvoitteita, mikä on syksystä 2023 kohdistunut jo lukion kaikkiin ikäluokkiin. Uuden oppivelvollisuuslain lisävelvoitteita ovat mm. ilmaiset oppimateriaalit (pääosin sähköiset) ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnan jokaiselle aloittavalle opiskelijalle. Tämä kaikki on lisännyt huomattavasti opettajien työtä ja lukion menojen kasvua. Opetushallituksen myöntämällä hankerahoituksilla on kyetty lisäämään tukitoimia (tukikurssit ja tuki-, sekä erityisopetus) lukio-opintojaan aloittavien ikäluokkien osaamisvajeeseen.

Talous

Taloudellinen tulos oli 49 t € talousarviota parempi ja toimintakatteen toteuma oli 97,4 %. Toimintatuotot alittuivat 2 t €. Toimintakulut alittuivat yhteensä 50 t € henkilöstökuluissa ja palveluiden sekä aineiden ja tarvikkeiden ostoissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen.	Ylioppilaskokeiden tulosten kansallisessa vertailussa sijoittuminen P-K:n lukioissa parhaaseen kolmannekseen.	STT:n vertailussa Kontiolahden lukion sijoitus oli kevään 2023 vertailussa Pohjois-Karjalan isojen lukioiden paras. Tavoite saavutettu.
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielioopintoihin ja lukion kansainvälisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuneiden määrä > 20 % opiskelijoista.	Kv hankkeisiin (Erasmus, Saksan kieli-projekti ja Euroopan leirikoulu-projekti) osallistui 25 % lukion opiskelijoista.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukiota arvostetaan aktiivisena toimijana Kontiolahden kunnan imagossa ja vahvuuksissa. Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet > 5.	Avoimia tilaisuuksia pidettiin viisi kertaa vuoden 2023 aikana. Tavoite saavutettiin.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistamme lukion yrittäjyyskasvatusta. Osallistuminen yritysvierailuihin ja lukiolaisten omat yritys-ideat.	Yritysvierailujen osallistujamäärä > 70.	Yritysvierailuihin osallistui 50 opiskelijaa ja sen lisäksi virtuaalisesti 60 opiskelijaa. Tavoite saavutettu.
Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30.	Suoritettuja TET-jaksoja 40 opiskelijalla. Tavoite saavutettu.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Lukion opiskelijamäärä	215	212	190
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	51	58	55
Suoritettut verkko-opintojen kurssit	20	15	15
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	60	40	55

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
370 Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	14	25	39	37	-2
Toimintakulut	-1 874	65	-1 809	-1 759	50
Toimintakate	-1 860	90	-1 770	-1 721	49

5.3.5 Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Leila Kurki

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Talous

Talous toteutui 2 t € talousarviota paremmin ja toimintakatteen toteuma 99,4 %.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle jokaisella kylällä.	Kurssitoimintaa tarjotaan jokaisella kylällä.	Tavoite toteutunut: Kurssitarjontaa on tarjottu jokaisella kylällä, missä kunnalla on toiminnassa oleva koulurakennus sekä kolmella kylätalolla: Lehmon nuorisoseuratalo, Mönnin kylätalo ja Kunnasniemen kylätalo.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan monipuoliset tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon.	Seutuopiston toimintaa on tarjolla kaikissa kuntamme koulurakennuksissa. Etäopetusmahdollisuus huomioidaan kurssitarjonnan järjestämisessä.	Tavoite toteutunut. Tavoite toteutunut.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioidaan kurssitarjonnassa.	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mukainen tuntitilaus täyttyy.	Tavoite toteutunut käyttäjien toiveiden näkymisen osalta. Tuntitilauksesta toteutunut 5798,5 h/6100 h.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm.	1 681	1 300	1 724 *)
Konservatorion opiskelijamäärä	91	80	92
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	68	85	64

*) kontiolahtelaiset netto-opiskelijat kaikilla seutuopiston kursseilla

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
380 Vapaa sivistystyö					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-392	0	-392	-390	2
Toimintakate	-392	0	-392	-390	2

5.3.6 Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen: vapaa-aikapäällikkö Sari Jormanainen

Toiminta-ajatus

Järjestämme kuntalaisille monipuolisia vapaa-ajan palveluja ja tapahtumia, joilla edistämme eri ikäisten kokonaisvaltaista hyvinvointia

Keskeiset muutokset

Vapaa-aikapalvelujen vuosi täyttyi Kontiolahden 150-juhlavuoden toteutuksesta ja koordinoinnista. Vapaa-aikapalvelujen henkilöstö oli kokonaisuudessaan mukana tuottamassa ja järjestämässä kunnan omia suuria juhlavuoden tapahtumia: avajaistanssiaisia, Höytiäisen ympäriajoa, juhlavuoden päätapahtumaa ja nuorten Bileet-tapahtumaa. Juhlavuoden tapahtumat ja toiminnot onnistuivat erittäin hyvin ja juhlavuoden päätteeksi kerätyssä palautteessa tapahtumat saivat erittäin hyvää palautetta. Juhlavuoden tapahtumiin, toimintoihin ja tempauksiin osallistui yhteensä 20 000 ihmistä. Tapahtumia ja tempauksia toteuttivat kunnan lisäksi kyläyhdistykset ja muut kolmannen sektorin toimijat. Juhlavuoden näkyvyys oli laaja ja erittäin onnistunut. Juhlavuoden päätapahtumien toteuttamiseen saatiin avustus Pohjois-Karjalan maakuntaliiton tulevaisuusrahastosta.

Vuoden 2023 aikana vapaa-aikapalveluissa toteutettiin useita hankkeita. Opetus- ja kulttuuriministeriön HAMA-rahoituksella tukemassa PUSU-hankkeessa toteutettiin kulttuuri- ja taide-elämyksiä Kontiolahden pohjoisiin osiin. Yhtenä käytännön toimenpiteenä Kiviniemen tilalle palkattiin residenssitaiteilijoita yhden kuukauden jaksoille kesäkuusta syyskuuhun. Muistojen raja -museon toteuttamiseen haettiin ja saatiin hankerahoitusta Taiteen edistämiskeskukselta. Muistojen raja -museoon toteutettiin esinenäyttelyjen lisäksi immersivisiä, kokemuksellisia, tiloja videon, kuvien ja äänen avulla. Muistojen raja -museo sai erittäin hyvän vastaanoton, kun se avattiin yleisölle lokakuussa, ja museo oli myös ehdolla maakunnalliseksi vuoden 2023 kulttuuriteoksi. Juhlavuoden hankkeena toteutettiin myös Liikkuvia palveluja Kontiolahden kylille –hanketta, jossa luotiin rakenteita ja toimintamalli palvelujen viemiseksi lähemmäs kuntalaisia eri puolilla Kontiolahtea. Hankkeen toteuttamisvälineeksi hankittu auto nimettiin Liipaksi.

Nuorisopalveluissa toteutettiin kahta hanketta: Kaikki nuoret mukaan eli KAMU-hanketta sekä Kontiolahden harrastamisen malli –hanketta, jonka koordinointi siirtyi opetuspalveluista nuorisopalveluihin samalla kun harrastamisen malli sisällytettiin nuorisolakiin perusopetuslain sijaan. KAMU-hankkeen tavoitteena on luoda yhtenäiskouluihin koulunuorisotyön toimintamalleja. Harrastamisen mallissa tuotetaan koulunjälkeistä harrastustoimintaa kaikille Kontiolahden kouluille.

Ohjatun liikunnan ja kuntosalien kävijämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta. Kuntosaleilla käyntejä kertyi vuoden aikana yli 14 500 vaikka Lehmon kuntosali olikin poissa käytöstä yhdeksän kuukauden ajan, ja ohjattuun liikuntatoimintaan (kuten ikivihreiden ryhmät, soveltavan liikunnan ryhmät, työikäisten ryhmät, nuorten liikuntaneuvonta, lasten uimakoulut) osallistui reilusti yli 12 000 eri-ikäistä ihmistä. Erityisesti työikäisille suunnattuun ryhmäliikuntaan oli mahdollista osallistua myös etäyhteyden välityksellä.

Lasten kulttuuriverkoston toimintaan osallistui reilut 6 600 lasta. Osa toiminnasta keskittyi juhlavuoden suuriin tapahtumiin, kuten alakoulujen tanssiaiset, sen rinnakkaistapahtuma, sekä varhaiskasvatuksen osallistava lastenjuhla, joka mahdollistettiin kulttuuriverkoston rahoituksella. Tänäaen koulun jälkeen –esitysvierailun kautta tehtiin kiusaamisenvastaista työtä muutamalla alakoululla. Kontiolahden koululla järjestettiin etäkirjailijavierailu kaikille vuosikursseille.

Nuorisopalvelujen henkilöstötilanne jatkui alkuvuoden haasteellisena, mikä vaikutti myös toimintojen toteuttamiseen ja palvelujen saatavuuteen (etsivä nuorisotyö, nuorisotilat). Yhteistoimintamenettelyn vuoksi vakiuisia tehtäviä ei voitu täyttää kuin määräaikaaisesti, mikä on aiheuttanut epävarmuutta niin työyhteisössä kuin palvelutuotannossa. Erityisesti etsivässä nuorisotyössä, jossa nuoriin luodaan luottamuksellista keskusteluyhteyttä, työntekijöiden vaihtuvuus on koettu haasteeksi.

Nuorille suunnattu bänditoiminta on jatkunut aktiivisena ja laadukkaana, mistä ovat hyvänä osoituksena Sons of Sorrow -yhtyeen saamat palkinnot. Bänditilojen kysyntä on kasvanut tarjontaa suuremmaksi, minkä vuoksi loppuvuodesta aloitettiin tekemään toista soittotilaa nykyisen tilan kanssa samaan rakennukseen.

Nuorisosuunnitelman tekeminen aloitettiin henkilöstömuutosten jälkeen uudelleen vuonna 2023.

Kontiolahden ja Lehmon kirjastot 2023

Vuoden 2023 tilastoja tarkasteltaessa sekä kävijöiden että lainojen määrä yhteensä Kontiolahden kirjastoissa ja kirjastoautossa on noussut noin 3 % edellisestä vuodesta. Käyntejä Kontiolahden kirjastossa, kirjastoautossa ja Lehmon kirjastossa oli vuonna 2023 yhteensä 86 000. Kuntalaiset ovat ahkeria kirjaston käyttäjiä ja lainoja on vuonna 2023 kertynyt yhteensä 245 300 joka tekee noin 16 lainaa asukasta kohti. Kontiolahden kirjastoauton reitillä on yli 100 pysäkkiä ja laajalla alueella liikkuva kirjastoauto tavoittaa palveluillaan erilaiset kohderyhmät. Kirjastoautossa tehdään tärkeää lukemisen edistämisen työtä Kontiolahden monilla kouluilla ja päiväkodeilla, minkä lisäksi kirjastoauto tuo palvelut sekä taajamiin että haja-asutusalueille. Kirjastoautopalvelut edistävät kirjastolain tavoitteiden mukaisesti väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin.

Tilastoverailua 2022–2023

	Kävijät	Lainat
Kontiolahden kirjasto		
2022	27 900	76 100
2023	30 200	75 000
Kontiolahden kirjastoauto		
2022	27 400	64 100
2023	27 300	65 000
Lehmon kirjasto		
2022	28 400	98 900
2023	28 500	105 300
YHTEENSÄ 2023	86 000	245 300

Kontiolahden alueella: **16,2 lainaa/ asukas vuonna 2023**

Kontiolahden omatoimikirjasto on saavuttanut tasaisen suosion tarpeellisena palveluna ja omatoimisopimuk-
sia tehtiin asiakkaille jatkuvasti lisää myös vuonna 2023. Kontiolahden lainoista noin 15 % lainattiin omatoi-
miajalla eli iltaisin ja viikonloppuisin. Järjestyshäiriöitä ei ole esiintynyt omatoimiajallakaan, ja kuntalaisilta
on tullut kiitosta omatoimikirjaston laajentamasta asiointiajasta. Kontiolahden kirjastossa on henkilökunnan
palveluaikaa 31 tuntia viikossa, ja sen lisäksi omatoimiaikaa yhteensä 67 tuntia viikossa. Kontiolahden kir-
jasto on myös saanut tiloihinsa Päästöt kuriin - tehokkaasti kohti vähähiilisyttä -hankkeen kautta kaikille
maksuttoman etätyötilan, joka on kuntalaisten varattavissa.

Vuonna 2023 lainoja oli kirjastoissa yhteensä 245 300 kpl ja niistä isoin osa (43 %) tehtiin Lehmon kirjas-
tossa. Lehmon kirjasto olikin edelleen seutukirjaston 18 toimipisteestä vilkkaimpia noin 8 800 lainalla
kuussa. Lehmon kirjastossa aloitti vuonna 2023 työt oppisopimusopiskelija kirjastovirkailijana, joka tekee
lasten ja nuorten kirjastotyötä alueen laajan koulu- ja päiväkotiverkoston parissa. Lehmon kirjastosta jalkau-
dutaan säännöllisesti alueen kouluihin, päiväkoteihin ja varhaiskasvatuksen muihin toimipisteisiin muun mu-
assa kirjavinkkausten ja satutuntien merkeissä.

Kontiolahden kirjastoissa on pystytty järjestämään monentyyppisiä tapahtumia eri kohderyhmille ja yhteis-
työtä muiden kunnan toimijoiden kanssa on lisätty. Yhteistyökumppaneita olivat tietenkin alueen koulut ja
päiväkodit sekä kunnan kulttuuripalvelut mutta myös mm. Lehmon kyläyhdistys, Kontiolahden seurakunta ja
Setlementti Kontiotuvalla. Kirjastot sekä kirjastoauto osallistuivat aktiivisesti myös kunnan 150-vuotisjuhla-
vuoteen erilaisilla toiminnoilla, esim. koululaisten satukirjoituskilpailu, Kontiolahti-päivä elokuussa, luku-
haaste koululuokille, kirjavinkkiseinä ja Kontiolahden kirjastossa esillä ollut Höytiäisen syleilyssä-tilateos.

Talous

Talous toteutui 42 t € budjetoitua paremmin ja toimintakatteen toteuma oli 98,7 %.

Toimintatuotot olivat 58 t € ennakoitua pienemmät johtuen etsivän nuorisotyön valtionavustuksen tuloutta-
misesta vuosille 2022 ja 2024. Etsivän nuorisotyön avustuksen käyttöaika on vaihdellut henkilöstövajeen
vuoksi.

Toimintakulut alittuivat 100 t € sisäisten vuokrien 60 000 euroa suunniteltua pienemmän veloituksen ja
suunniteltua pienempien tarvike- ja muiden kustannusten vuoksi. Myös avustuksia maksettiin 15 000 euroa
talousarvioon varattua vähemmän. Toisaalta juhluvuoden toiminnot nostivat henkilöstökustannuksia suunni-
teltua suuremmiksi.

Avustuksia maksettiin 37 toimijalle yhteensä 105 058 euron verran.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tiivistämme yhteistyötä etsivän nuorisotyön ja työllisyyspalvelujen välillä nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.	Yhteistyö vakiintuu toimintatavaksi.	Toteutunut. Etsivä nuorisotyö on osallistunut työllisyyspalvelujen palaveriin ja yhteistyö on tiivistynyt.
Teemme koulunuorisotyötä ja rakennamme nuorten hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria yhteistyössä kahden yhtenäiskoulun kanssa.	Koulun ja nuorisotyön yhteinen toimintamalli rakentuu.	Toimintamalli on rakennettu.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Koordinoimme Kontiolahteen kunnan 150-juhluvuoden toteutusta.	Juhlavuosi ja sen toiminnot innostavat kuntalaisia ympäri Kontiolahtea.	Juhlavuosi toteutui suunnitellusti ja toimintoihin, tempauksiin ja tapahtumiin osallistui noin 20 000 ihmistä.
Kehitämme liikuntapaikkoja liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti.	Liikuntapaikkatyöryhmä kokoontuu ja suunnitelman mukaiset hankkeet toteutuvat.	Liikuntapaikkatyöryhmä kokoontui. Suunnitelman mukaisista hankkeista toteutuvat Lehmon liikuntahalli ja kuntosali sekä Honkatien ja Hovikummun leikkipuistojen päivitykset.
Selvitämme ohjatun liikunnan toimintamahdollisuuksia Lehmon alueella yhtenäiskoulun valmistuessa.	Toimintamalli Lehmon alueen ohjattujen ryhmien järjestämiseksi valmistuu.	Toteutunut.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Tuotamme palveluja kylille liikkuvan palveluyksikön avulla.	Liikkuvien palvelujen toimintamalli syntyy.	Toimintamalli on rakennettu, käyttöönotto jäi seuraavalle vuodelle.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Yleisötapahtumat, osallistujamäärä	3 435	15 000	11 863
Liikuntapalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	10 353	10 000	12 591
Retket ja leirit, osallistujamäärä	619	300	271
Nuorisopalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	649	2 000	1 476
Nuorisotilat, käyntikerrat	5 371	5 000	4 417

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
390 Vapaa-aikapalvelut					
Toimintatuotot	222	126	347	289	-58
Toimintakulut	-3 534	-133	-3 667	-3 567	100
Toimintakate	-3 313	-8	-3 320	-3 278	42

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	1 539	513	2 052	2 183	130
Toimintakulut	-42 445	-828	-43 274	-43 050	224
Toimintakate	-40 906	-315	-41 221	-40 867	354

5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA

5.4.1 Teknisen hallinto

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Tommi Hirvonen

Toiminta-ajatus

Hallintoyksikön tavoitteena on toiminnassaan kaikilta osin edistää ja tukea kunnan kasvustrategiaa yhdessä teknisen lautakunnan ja sen alaisen henkilöstön kanssa. Hallintoyksikkö johtaa investointihankkeiden suunnittelua ja toteutusta sekä vastaa teknisen osaston hallinto-, henkilöstö-, ja talousasioista sekä teknisen lautakunnan toiminnasta.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2023

Toimintamme painopistealueita olivat merkittävien investointihankkeiden loppuun saattaminen. Kehitimme teknisen osaston toimintaa yhteistyössä henkilöstön kanssa. Pyrimme huomioimaan tiukentuneen taloustilanteen ja toimimaan taloudellisesti, tuloksellisesti ja tehokkaasti.

Investoinnit

Talousarviossa investointiohjelmaan varattiin noin 12 M€. Investointiohjelmaa pienennettiin osavuosisraportin yhteydessä noin 10,9 M€:oon. Karhulan asemakaava-alueen rakentamista päätettiin siirtää tuleville vuosille, koska tonttikysyntä oli alkuvuonna merkittävästi hiljentynyt.

Suuret talonrakennushankkeet saatiin päätökseen, joista merkittävimpanä oli Lehmon yhtenäiskoulun valmistuminen aikataulun mukaisesti ja alle alkuperäisen kustannusarvion. Valmistumisajankohdan takia osa kustannuksista siirtyi vuonna 2024 maksettavaksi.

Investointihankkeet toteutettiin noin 1 M€ alle muutetun talousarvion.

Hallinto

Teknisen hallinnon osalta toimintakate muodostui noin 171 000 € arvioitua paremmaksi. Kaukolämmön myyntituotot sekä perusmaksut toteutuivat muutettua talousarviota parempina, joten toimintatuotot toteutuivat noin 148 000 € yli muutetun talousarvion. Myös toimintakuluissa säästettiin noin 24 000 € muutetun talousarvioon verrattuna. Tämä johtui pääasiassa arvioitua pienemmistä lämmityskustannuksista.

Koko teknisen osaston toiminnassa kiinnitettiin erityistä huomiota taloustilanteeseen. Edellisenä vuonna merkittävästi nousseiden kustannusten myötä oli erityisen haastavaa arvioida, kuinka materiaalikustannukset vuoden aikana 2023 kehittyisivät. Kustannukset näyttäisivät olleen maltillisempia edelliseen vuoteen verrattuna, ja siksi teknisen osaston tulos muodostuu paremmaksi kuin talousarvion ja osavuosisraporttien yhteydessä on osattu arvioida.

Koko teknisen lautakunnan toimintakatteen toteuma oli 116,7 % ja taloudellinen tulos oli 369 741 € muutettua talousarviota parempi.

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden 2023 aikana.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Investointihankkeiden toteuttaminen.	Hankkeiden toteutuminen aikataulujen ja kustannusarvioiden mukaisesti.	Yhtenäiskoulut aloittivat toimintansa aikataulun mukaisesti elokuussa 2023. Investointihankkeet ovat muutenkin edenneet aikataulun ja pääosin myös talousarvion mukaisesti. Kunnallistekniikan ja vesihuollon hankkeita on osin siirretty tehtäväksi tulevina vuosina mm. huonon tonttikysynnän takia.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kuntalaisten osallistaminen elinympäristönsä kehittämiseen järjestämällä kyläiltoja vuosittain vaihtuvissa kohteissa.	Kahden kyläillan järjestäminen vuoden 2023 aikana.	Kyläillat järjestettiin Ahokkalassa ja Kontioniemessä syyskuussa.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Valtatie 6 nelikaistaistaminen välillä Joensuu – Uuro.	Hankkeen edistäminen maakuntaliiton kärkihankkeiden joukossa.	Hanketta on nostettu esille liikenneturvalisuustyöryhmissä sekä ELY-keskuksen kanssa käytävissä vuosipalavereissa.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
400 Teknisen hallinto					
Toimintatuotot	908	59	967	1 115	148
Toimintakulut	-847	9	-838	-815	24
Toimintakate	61	68	129	300	171

5.4.2 Tekniset palvelut

Tilivelvollinen: kiinteistöpäällikkö Jari Rissanen

Toiminta-ajatus

Teknisten palveluiden toiminnassa keskeisenä tehtävänä on rakennuttaa, rakentaa sekä kunnossa- ja ylläpitää kunnan omistamia rakennuksia. Tavoitteenamme on rakennusten terveellisyys, turvallisuus ja käyttötarpeenmukaisuus sekä taloudellisuus. Puhtauspalveluissa tuotamme asiakaslähtöisesti käyttötarkoituksen mukaista puhtaustasoa erityyppisesti siivottavissa tiloissa. Ravintohuollossa tuotamme kustannustehokkaasti laadukkaita ateriapalveluja huomioiden asiakkaiden tarpeet.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2023

Tuotimme tilojen asianmukaisen ylläpidon sekä painotimme hyvän rakennuttamisen ja valvonnan tasoa erityisesti kosteuden- ja puhtaudenhallinnan varmistamiseksi. Vuoden 2023 aikana rakennusten korjaukset suoritettiin oikea-aikaisesti ja suunnitellusti tavoitteena turvata käyttäjille erityisesti terveet ja turvalliset tilat kaikissa kunnan tilapalvelun hallinnoimissa rakennuksissa.

Hyvinvointialueen käynnistyessä 1.1.2023 mm. kaikki asumispalveluyksiköt siirtyivät koko kiinteistön osalta Hyvinvointialueelle vuokralle ja jatkossa asukkaiden vuokrasopimuksista vastaa em. taho.

Toteuma

Toimintatuottojen osalta vuosi 2023 toteutui lähes budjetoinnin mukaisesti.

Myyntituotoissa sähkön myyntituotot toteutuivat n. 40 000 € tappiollisena.

Asuntojen ja muiden rakennusten vuokrat eivät toteutuneet budjetoinnin mukaisesti, syynä olivat vuoden aikana osittain tyhjillään olleet sähkölämmitteiset asuinhuoneistot. Kokonaisuudessaan toimintatuotot toteutuivat n. 22 000 € muutettua talousarviota pienempinä.

Toimintakulut tulosaluetasolla toteutuivat noin 44 000 € pienempinä, kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Säästöä tuli tasaisesti joka osa-alueella, niin palkkakustannuksissa kuin tavaroiden ostoissa sekä palvelujen ostossa. Lämmityksen osalta vuoden 2023 kulutus oli n. 115 000 € suurempaa. Tämä johtui mm. Selkien koulun pellettijärjestelmän ongelmista, joiden vuoksi turvauduttiin öljylämmitykseen talvikuukausina. Pelletin saannissa oli ongelmia vuoden aikana ja pelletin hinta pysyi myös korkealla. Lisäksi kaukolämmön hinnassa tapahtui nousua vuoden 2023 aikana. Vastaavasti sähkön hinnassa säästettiin vielä talousarviomuutoksenkin jälkeen n. 87 000 €.

Muut toimintakulut ylittyivät alkuperäisen budjettiin verrattuna 168 000 €. Toimintakulujen budjetin ylitykseen vaikutti merkittävästi Päiväkoti Lehdokin ylimääräinen 200 000 € pääomavuokra, joka tuli ennalta arvaamattomasti maksuun tammikuussa 2023. Kiinteistöpalveluiden ennakoimattomista kustannuksista huolimatta tulosalueen kokonaistulos toteutui arvioitua parempana.

Eläinlääkäritoiminta siirtyi Kiveläntielle uudisrakennuksen valmistumisen myötä vuoden 2023 lopussa, minkä vuoksi terveyskeskuksen tiloja ei saatu laitettua täysin kylmilleen vuoden 2023 loppuun mennessä. Entisten terveysaseman tilojen kylmilleen laittoa on jatkettu ja sähköliittymää pienennetty, jonka myötä vuodelle 2024 sähköliittymän muutostyöstä palautuu kunnalle n. 30 000 €.

Varparannan rivitalojen asuinhuoneistot irtisanottiin kunnan toimesta loppuvuodesta 2023. Varparannan rivitalot saadaan täysin kylmilleen helmikuussa 2024 eikä niiden peruskorjaaminen ole järkevää ja taloudellisesti kannattavaa.

Puhtauspalveluissa käynnistettiin pitkin vuotta palveluja uusissa kiinteistöissä, Kontiolahden ja Lehmon yhtenäiskouluissa. Suurena haasteena koettiin tekstiililattioiden puhtaanapito, joka kuitenkin on onnistunut odotettua paremmin, haasteita toki on vieläkin selvitettävänä.

1.1.2023 voimaan tulleen hyvinvointialuemuutoksen myötä, puhtauspalvelut -yksikön henkilöstöstä 8 henkilöä siirtyi vanhoina työntekijöinä Polkka Oy:lle. Ko. muutos aiheutti huomattavaa myllerrystä yksikön sisällä, mikä näkyi mm. kasvaneina sairauspoissaoloina sekä henkilöstön poikkeuksellisen suurena vaihtuvuutena. Samaan aikaan uusien henkilöiden rekrytointi oli haastavaa johtuen soveltuvien hakijoiden vähäisyydestä, minkä vuoksi menttiin pitkiäkin aikoja huomattavan alimitoitetuilla henkilöresursseilla. Edellä mainituista asioista johtuen, kuntaan jääneelle henkilöstölle järjestettiin Työyhteisövalmennuskoulutus, jossa tapaamisia oli 4 kertaa. Koulutukselta toivottiin mm. yhteistyötaitoja, avointa toimivaa työyhteisöä ja yhteisöllisyyttä.

Ruokapalveluissa kehitettiin toimintaprosesseja vuoden aikana. Lehmon yhtenäiskoulun sekä Päiväkoti Lehdokin keittiöiden toiminta käynnistettiin tammikuussa ja käyttöönotto sujui hyvin. Esihenkilöille järjestettiin johtamiseen liittyvää koulutusta neljä kertaa vuoden aikana.

Isot jakelupisteet siirtyivät tekemään ateriailaukset Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän kautta kevään ja kesän aikana. Lisäksi siirtymistä sähköiseen tilaamiseen raaka-ainehankinnoissa valmisteltiin.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Leikkipaikkasuunnitelman toteuttaminen suunnitellusti.	Tavoitteena on uudistaa kunnan kahden kiinteistön leikkialueet leikkipaikkasuunnitelman mukaiseksi.	Kontiolahden kunnan liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti Onttolan päiväkodin ja lähiliikuntapaikan piha-aidat uusittiin kokonaisuudessaan. Samalla leikkivälineitä päivitettiin piha-alueille. Kontioniemen koululle rakennettiin uusi piha-aitaus päiväkotiryhmää varten, jonne hankittiin myös uusia leikkivälineitä. Ahokkalan ja Selkien koulun piha-alueille hankittiin uusia leikkivälineitä. Karhunpesän päiväkodille hankittiin kaksi katospergolaa.
Ruokatoimikuntatoiminnan käynnistäminen - käyttäjien osallistaminen toiminnan kehittämiseen.	Pilotti Kirkonkylän yhtenäiskoululla.	Ruokatoimikuntatoiminnan pilotointi on käynnistetty Kirkonkylän koululla. Asiakastoimikunta on kokoontunut kolme kertaa 1.3.2023, 25.4.2023 ja 11.12.2023.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Sähköautojen latausasemien rakennusmahdollisuuksien kartoitus.	Sähköautojen lisääntymisen myötä, tavoitteena on kartoittaa kunnan kiinteistöjen latauspisteinfran rakennusmahdollisuuksia.	Koulukujalle investoitiin kunnan ensimmäiset omat sähköautojen suurtehoiset latausasemat, joihin myönnettiin avustusta Energiavirastolta. Latausasemat otettiin käyttöön virallisesti 26.5.2023. Koulukujan uuden latausasemainfran myötä saadaan käyttökokemuksia ja seurataan sähköautojen latausten käyttöasetta. Kunnassa on kartoitettu sähköautojen latausasemien tarvetta kiinteistökohtaisesti.
Kartoitamme fossiilisten polttoaineiden korvaamista muilla polttoaineilla/ratkaisuilla.	Tavoitteena on siirtyä uusia energian käyttöön lämmityksessä.	Kulhon koulun lämmitysmuodon muutoksen selvitys on toteutettu kesällä 2023 ja avustus Business Finlandilta haettu sekä saatu, toteutus vuonna 2024.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kunnan kylmillään olevien rakennusten purkaminen ja maa-alueen vapauttaminen alueen kehittämistä varten.	Puretaan 1-2 tyhjillään ja kylmillään olevaan kiinteistöä Kontiolahden alueelta.	Entisen Kontiorannan varuskunnan Kasarmi 5 ja Ahokkalan koulun varastorakennus purettiin kokonaisuudessaan loppuvuodesta 2023.
Vuonna 2022 puhtaus- ja ruokapalveluhenkilöstössä ja -toiminnoissa tapahtuneiden muutosten jälkeen henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen edistäminen.	Tarvittavien työkalujen hyödyntäminen em. asioiden kehittämiseen. Tavoitteena sairauspoissaolojen väheneminen (htv).	Ruokapalveluissa järjestetty esihenkilöille johtamisesta koulutusta neljä kertaa. Työfysioterapeutti kävi valmistuskeittiöllä tekemässä 23.10.2023 työergonomian ohjauksen. Puhtauspalveluissa käynnistetty koko henkilöstön työyhteisövalmennus, järjestetty

		4 valmennuskertaa. Keväällä järjestetty työfysioterapeutin henkilökohtaiset ergonomiohjaukset työkohteissa. Yksikön sairauspoissaolot vähentyneet vrt. edelliseen vuoteen: 2022: 798 kalenteripäivää, 2023: 644 kalenteripäivää.
--	--	--

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Normeerattu lämpöenergian kulutus	44 kWh/ m ³ /a	tavoite 55 kWh/ m ³ /a	50,9 kWh/ m ³ /a
Tyhjillään olevat lämpimät hyöty m ² (ei sisällä asuinhuoneistoja)	n. 14 000	12 000	n. 12 500
Siivottavat m ² , sisäiset/Siun Sote	45 081/ 8 325	45 655 / 9 935	48 387 / 0

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
420 Tekniset palvelut					
Toimintatuotot	13 375	-188	13 187	13 165	-22
Toimintakulut	-11 081	165	-10 916	-10 872	44
Toimintakate	2 294	-23	2 271	2 293	22

5.4.3 Kuntatekniikka

Tilivelvollinen: kuntatekniikan päällikkö Juho Väisänen

Toiminta-ajatus

Vastaamme liikenneväylien, ulkoliikuntapaikkojen, puistojen, leikkikenttien, satamien, ja muiden yleisten alueiden sekä hulevesiviemäröinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi huolehdimme kunnan vastuulle kuuluvista jätehuoltotehtävistä.

Keskeiset muutokset

Kuntatekniikka on pyrkinyt parantamaan toimintaansa uuden strategian mukaisesti ja toimintaa ohjaa kestävä ja terve kuntatalous. Kunnassa halutaan kehittää kevyenliikenteen olosuhteita ja parantaa liikenneturvallisuutta liittymäratkaisuilla. Seudullinen viisaan liikkumisen suunnitelma valmistuu vuonna 2024. Liikenneturvallisuuden parantaminen Lehmon alueella voi käynnistyä, nyt kun Lehmon osayleiskaava on saanut lainvoiman.

Ulkoliikuntapaikkojen määrä lisääntyy jatkuvasti. Kontiolahti haluaakin profiloitua liikuntaa arvostavaksi ja siihen kannustavaksi kunnaksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Digitalisaation hyödyntäminen.	Tehdään mahdolliseksi venepaikkojen myynti ja luovuttaminen sähköisesti.	Kontiolahden kunta on ottanut käyttöön Ceepos verkkokaupan. Venepaikkojen vuokraukseen ei ole kustannustehokasta ottaa omaa kauppasovellusta. Tavoit-

		teena on, että venepaikat voidaan vuokrata sähköisestä kauppapaikasta kauden 2024 alusta alkaen. Aluksi rinnalla pidetään myös vanhaa varausjärjestelmää.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Innovatiiviset lähiliikuntapaikat.	Kahden leikkikenttäalueen perusparantaminen.	Hovimäen ja Honkatien leikkipaikat perusparannettiin syksyllä 2023.
Turvallinen ja toimiva kaavatieistö.	Kylmäojantien liikenneturvallisuuden parantaminen Lehmon koulun kohdalla. Suunnitelma valmis.	Joensuun seudun viisaan liikkumisen suunnitelman yhteydessä kohteessa tehtiin maastokatselmus. Toteutustoimet tarkastellaan viisaan liikkumisen suunnitelman yhteydessä. Suunnitelma valmistuu vuoden 2024 alussa.
Kasvustrategian mahdollistaminen.	Yhden uuden kaava-alueen toteuttaminen.	Karhulan asemakaava-alue jätetään rakentamatta vuonna 2023. Toteutus siirretään tuleville vuosille.
Monipuoliset ja houkuttelevat yleiset alueet.	Sataman puiston valmistuminen.	Sataman puisto on valmistunut suunnitellusti.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kevyen liikenteen väylien kunnossapito mahdollistaa työmatkapyöräilyn.	Aurauksessa huomioidaan pyöräilyn pääreitit.	Keskeiset kevyen liikenteen väylät ovat: -Kruununtie -Kylmäojantie -Ruottisenahonkatu -Keskuskatu. Nämä kevyen liikenteen väylät on aurrattu kertaalleen ennen 06:30.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
440 Kuntatekniikka					
Toimintatuotot	819	0	819	830	10
Toimintakulut	-2 335	26	-2 309	-2 277	32
Toimintakate	-1 516	26	-1 489	-1 447	43

5.4.4 Vesihuolto

Tilivelvollinen: vesihuoltopäällikkö Juha Pitkänen

Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus on esitetty kohdassa 8 eriytetyt tilinpäätökset.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
450 Vesihuolto					
Toimintatuotot	2 515	-79	2 436	2 362	-74
Toimintakulut	-1 530	-4	-1 534	-1 543	-9
Toimintakate	986	-83	903	819	-84

5.4.5 Maankäyttö ja valvonta

Tilivelvollinen: maankäyttöpäällikkö Marja-Liisa Sykkö

Toiminta-ajatus

Kaavoitus ja mittaus -yksikössä ohjaamme yhdyskuntarakenteen kehitystä, tuotamme eritasoisia maankäytön suunnitelmia ja luomme edellytykset hyvälle, viihtyisälle ja monipuoliselle elinympäristölle sekä yrittämisen ympäristölle. Tuotamme paikkatietoaineistoa niin sisäisten kuin ulkoisten asiakkaiden käyttöön. Näin tehostamme toimintaamme, edistämme avoimuutta ja selkeytämme päätöksentekoa.

Rakennusvalvonnassa huolehdimme, että rakennus täyttää elinkaarensa aikana lainsäädännön vaatimukset positiivista asiakasneuvontaa painottaen. Rakennettujen alueiden valvonnalla luomme edellytykset viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön säilymiseen.

Ympäristövalvonnassa huolehdimme siitä, etteivät asutus, teollisuus tai muu ihmistoiminta pilaa haitallisesti ympäristöämme. Päästöjä aiheuttavien toimintojen haitalliset vaikutukset rajataan mahdollisimman vähäisiksi.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2023

Kunnanvaltuusto hyväksyi Lehmon osayleiskaavan 4.12.2023 ja on nyt kuulutettu voimaan. Lehmon osayleiskaava on ollut pitkään maankäytön tärkein tavoite. Tavoite on saavutettu ja Lehmon kehittämistä voidaan jatkaa suunnitelmallisesti. Vuonna 2023 voimaan astuivat myös Paiholan osayleiskaavamuutos sekä Lamminrannan asemakaavalaajennus. Lehmonkankaan asemakaava eteni ehdotusvaiheeseen. Tonttikysynnän hiljentymisen seurauksena Karhulan alueen yhdyskuntatekniikan rakentamista siirrettiin. Tontteja on riittävästi luovutettavaksi vielä Heikinpellon, Soralan, Kruununrannan sekä Kirkonkylän alueilla. Lisäksi rakennuspaikkoja on tarjolla haja-asutusalueilta.

Maanhankinnassa onnistuttiin kohtuullisesti. Maata hankittiin yhteensä n. 22 hehtaaria. Tärkein hankinta tehtiin Lehmon osayleiskaavan mukaiselta teollisuusalueelta aivan Joensuun kaupungin rajan tutumasta.

Sähköisen arkistoinnin valmistelutyö saatiin päätökseen maankäytön osalta. Kaikki vuokrasopimukset ovat skannattu muodossa ja siirrettävissä kunnan sähköiseen arkistoon.

Rakennusvalvonnan arkistointiprojekti on edennyt lisätyövoiman turvin ennakoitua nopeammin. Luvat vuoteen 1983 saakka on skannattu ja viety sähköiseen arkistoon. Projekti etenee tuoreimmista luvista vanhempiin. Arkistotyön sähköistämisen myötä on jo saavutettu huomattavaa työajan säästöä ja asiakaspalvelun nopeutumista. Työn edetessä skannattavien asiakirjojen määrä vähenee ja näin ollen skannaustyö nopeutuu.

Rakennusvalvonnassa on valmistauduttu 1.1.2025 voimaan astuvaan rakentamislakiin. Olemme mukana Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen isännöimässä työryhmässä, jossa lähikuntien rakennusvalvonnat yhdessä pohtivat ja työstävät uuden lain mukanaan tuomia muutoksia ja haasteita. Työryhmä on kokoontunut noin kerran kuukaudessa.

Ympäristölautakunta päätti rakennusjärjestyksen uusimisen käynnistämisestä 22.11.2023. Rakennusvalvonta on mukana Kuntaliiton järjestämässä pienten kuntien työryhmässä, joka työstää mallia uuden lain mukaisesta rakennusjärjestyksestä. Työryhmä on kokoontunut teamsin välityksellä parin viikon välein.

Rakennusvalvonnassa on työskennelty vuoden viimeinen neljännes yhden työntekijän vajauksella.

Lupamäärät laskivat rakennusvalvonnassa edellisvuoteen nähden kolmanneksella.

Ympäristövalvonnan painopisteenä vuodelle 2023 oli vieraslajien torjuntastrategian käytännön toimien jatkaminen ja vaikuttavuuden lisääminen, mikä toteutui suunnitellusti. Käytännön työhön palkattiin palkkatuella pitkäaikaistyöttömiä henkilöitä, jotka tekivät myös metsänhoitotöitä kunnan metsäalueilla.

Ympäristölupien valvontapohjat valtion ylläpitämään YLVA järjestelmään saatiin valmiiksi ja valvonta tietoja raportoitiin järjestelmään suunnitellusti.

Osallistuimme maakuntaliiton vetämään ilmastohankkeeseen, jonka aikana tarkasteltiin kunnan ilmastotilaa, tuettiin Hinku-toimenpiteitä käytännössä sekä ilmastoviestintää ja hankkeiden vientiä kunnan taloussuunnitteluun. Ympäristönhoidon tehtäväalueella toteutimme 3 erityyppistä kokeiluhanketta. Toteutimme luonnonhoito ja vesiensuojeluhankkeita yhteistyössä kuntatekniikan ja ELY-keskuksen kanssa, Kyyrönsuolla, Kirkonkylällä, Varparannalla ja Kulhossa Rekilammella.

Suunnittelimme taajamametsän hakkuita Kirkonkylälle, josta tuli runsaasti palautetta, mutta yhteistyöllä hakkuisiin saatiin soviteltua kompromissi ratkaisu. Kunnan metsät liitettiin ympäristövaatimuksiltaan vaativampaan FSC-sertifikaattiin. Hakkutulokertymä oli keskimääräistä parempi puunhinnan hyvän tason ja onnistuneen ison kohteen toteuttamisen ansiosta.

Tonttien luovutusmäärät arvioitiin vähentyvän vuonna 2023. Tämän vuoksi kunnassa käynnistettiin vuokratonttien myyntikampanja. Vuokratontteja lunastettiin siinä määrin, että tontinmyyntitulot jäivät vain hieman tavoitteesta. Säästöä saatiin kuitenkin kulupuolella henkilöstömenoissa ja palveluiden ostojen osalta. Taloustilanne heijastui maankäyttö ja valvonta -yksikössä eniten rakennusvalvonnan puolelle. Rakennuslupien määrän vähentyminen näkyi jo alkuvuodesta ja se huomioitiin tekemällä talousarvioon muutos. Muutoksen jälkeinen talousarvio toteutui. Ympäristöpalveluiden osalta tulot ylitettiin lähes sadalla tuhannella eurolla. Ylitys saatiin puunmyyntituloista. Koko maankäyttö ja valvonta yksikön osalta pysyttiin talousarvion raa-meissa. Epävarma taloustilanne ja kunnan omat säästötoimenpiteet pystyttiin huomioimaan toiminnassa siten, että saavutimme tulostavoitteet ja kulut pysyivät säästötavoitteissa. Vaikutukset henkilöstön motivaatioon ja hyvinvointiin saattavat näkyä myöhemmin.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Sähköisen arkistotiedon jakaminen. Sähköisen arkiston hyödyntäminen asiakaspalvelussa.	Asiakirjatilaukset arkistossa toimitetaan pääsääntöisesti viikon kuluessa.	Toimitus viikon kuluessa on loma-aikoja lukuun ottamatta toteutunut.
Tavoitteena on viihtyisä arkiympäristö. Kokeiluhankkeita otetaan käytännöksi.	Kokeillaan rohkeasti erilaisia ympäristön viihtyvyyttä lisääviä toteutustapoja. Tavoitteena vähintään kaksi eri projektia.	Heinäseipäät Kajaanintien varrella on aseteltu juhlavuoden kunniaksi muodostaen luvun 150. Vieraslajien torjunnassa kokeiltiin kivituhkalla peittoa ja alueen niityksi perustamista Sorlassa, jossa on syytä torjua vieraslajin leviäminen uhanalaisen Pikkusiniisin elinympäristöön. Toteutettiin 150 jätkänkynntilää puistoista poistetuista kuivista puista. Jaettiin ne kylille joulutuliiksi.
Raakamaata hankitaan riittävästi asemakaavoituksen tarpeisiin.	Hankittu raakamaan pinta-ala on n. 50 ha.	Raakamaata hankittiin n. 22 hehtaaria.

Hiilijalanjäljen huomioiminen maankäytön ja valvonnan keinoin.	Huomioidaan uusissa asemakaavoissa.	Käynnistetty selvitystyön teko Lamminrannan asemakaava hankkeesta.
Ilmastomuutoksen hidastaminen maankäytön keinoin ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Rakennettujen alueiden tiivistäminen. Etätömahdollisuuksien selvittäminen. Uusiutuvan energiatuotannon hyödyntämisen mahdollistaminen.	Aurinkovoimalan mahdollistava osayleiskaava on ehdotusvaiheessa. Maksuttomia etätöpaikkoja on käytössä 2 kpl.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Uusien työpaikka-alueiden suunnittelun käynnistäminen.	Asemakaavoituksen käynnistäminen yhdessä yrittäjien kanssa.	Työpaikka-alueen kehittämiseksi on neuvoteltu esim. vierivoimalan mahdollisuudesta ja hyödyntämisestä alueelle kaavoitettavien tonttien markkinoinnissa. Kunta osti Raatekankaan alueelta teollisuusalueeksi suunnitellun määrälän.
Sähköisen arkistoinnin laajentaminen koko maankäyttö ja valvonta -yksikköön.	Rakennusvalvonnan työtä jatketaan ja laajennetaan maankäytön -yksikköön, Ympäristölupien valvontatiedoista raportoidaan vähintään 30 % järjestelmän kautta.	Sähköistä arkistoa on edistetty rakennusvalvonassa ja maankäytössä vuokrasopimusten osalta. Ympäristölupien valvontatiedoista saatiin hieman yli tavoitteen mukaisesti tiedot sähköiseen järjestelmään, jonka kehittäminen sujuvaksi järjestelmäksi on yhä kesken, kehitystyö edistyy koko ajan.

500 Maankäyttö ja valvonta

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	1 614	-43	1 571	1 656	85
Toimintakulut	-1 157	-9	-1 166	-1 033	133
Toimintakate	457	-52	405	623	218

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	19 232	-251	18 981	19 127	147
Toimintakulut	-16 950	188	-16 763	-16 540	223
Toimintakate	2 282	-64	2 218	2 588	370

KOKO KUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	23 164	363	23 527	23 940	413
Toimintakulut	-66 675	-706	-67 381	-66 772	610
Toimintakate	-43 511	-343	-43 854	-42 832	1 023

5.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.

MÄÄRÄRAHAT / TULOARVIOT 1000 €	Sitovuus	Alkuper. TA	TA muu- tokset	TA muutok- sen jälk.	TOTEUMA	Poik- keama €	Poik- keama %
KÄYTTÖTALOUSOSA							
10 Kunnanhallitus							
100 Keskushallinto	N	-3 832	-43	-3 875	-3 756	119	-3,1 %
150 Elinvoiman edistäminen	N	-687	80	-607	-442	165	-27,2 %
160 Hyvinvoinnin edistäminen	N	-332	-1	-333	-321	12	-3,6 %
13 Tarkastuslautakunta							
130 Tarkastuslautakunta	N	-35	0	-35	-33	2	-5,7 %
30 Sivistyslautakunta							
300 Sivistystoimen hallinto	N	-745	45	-700	-690	10	-1,4 %
320 Perusopetus	N	-21 213	-340	-21 553	-21 493	60	-0,3 %
360 Varhaiskasvatuspalvelut	N	-13 384	-102	-13 486	-13 295	191	-1,4 %
370 Lukiokoulutus	N	-1 874	65	-1 809	-1 759	50	-2,8 %
380 Vapaa sivistystyö	N	-392	0	-392	-390	2	-0,5 %
390 Vapaa-aikapalvelut	N	-3 313	-8	-3 321	-3 278	43	-1,3 %
40 Tekninen lautakunta							
400 Teknisen hallinto	N	61	68	129	300	171	132,6 %
420 Tekniset palvelut	N	2 294	-23	2 271	2 293	22	1,0 %
440 Kuntatekniikka	N	-1 516	26	-1 490	-1 447	43	-2,9 %
450 Vesihuolto	N	986	-83	903	819	-84	-9,3 %
500 Maankäyttö ja valvonta	N	457	-52	405	623	218	53,8 %
TULOSLASKELMAOSA							
Rahoituserät	N	-888	200	-688	-389	299	-43,5 %
INVESTOINTIOSA							
10 Kunnanhallitus							
Maan ostot	B	-500	56	-444	-264	180	-40,5 %
30 Sivistyslautakunta							
Irtain omaisuus	B	-1 177	-20	-1 197	-1 170	27	-2,3 %
40 Tekninen lautakunta							
Talorakennus	B	-7 959	-30	-7 989	-6 865	1 124	-14,1 %
Kunnallistekniikka	B	-1 773	525	-1 248	-1 342	-94	7,5 %
Kaukolämpölaitos	B	-30	0	-30	-46	-16	53,3 %
Vesihuoltolaitos	B	-2 185	620	-1 565	-1 599	-34	2,2 %
Irtain omaisuus	B	-15	-87	-102	-87	15	-14,7 %
RAHOITUSOSA							
Lainakannan muutos	N	7 557	0	7 557	798	-6 759	-89,4 %

MÄÄRÄRAHAT / TULOARVIOT 1000 €	Sitovuus	Alkuper. TA	TA muu- tokset	TA muutok- sen jälk.	TOTEUMA	Poik- keama €	Poik- keama %
VESIHUOLTOLAITOS							
Vesihuoltolaitos							
Liikelyjäämä	N	462	-83	380	266	-114	-29,8 %

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Valtuustoon nähden kaikilla tulosalueilla sitova erä on toimintakate (netto). Talousarvion nähden lähes kaikki tehtäväalueet tekivät paremman tuloksen.

5.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA)	Poikkeama %	Muutos TP22- TP23
Toimintatuotot	22 608 375,08	23 164 060,00	363 295,00	23 527 355,00	23 940 021,05	412 666,05	1,8 %	5,9
Myyntituotot	10 568 958,01	11 122 860,00	-21 540,00	11 101 320,00	11 327 015,46	225 695,46	2,0 %	7,2
Maksutuotot	1 129 647,56	909 490,00	-93 000,00	816 490,00	947 175,61	130 685,61	16,0 %	-16,2
Tuet ja avustukset	1 089 132,36	706 024,00	605 935,00	1 311 959,00	1 337 427,08	25 468,08	1,9 %	22,8
Muut toimintatuotot	9 820 637,15	10 425 686,00	-128 100,00	10 297 586,00	10 328 402,90	30 816,90	0,3 %	5,2
Toimintakulut	-106 321 875,04	-66 675 419,00	-705 997,00	-67 381 416,00	-66 771 562,22	609 853,78	-0,9 %	-37,2
Henkilöstökulut	-26 833 740,38	-28 669 110,00	-720 117,00	-29 389 227,00	-29 475 672,16	-86 445,16	0,3 %	9,8
Palkat ja palkkiot	-21 854 343,34	-23 056 110,00	-593 597,00	-23 649 707,00	-23 869 128,91	-219 421,91	0,9 %	9,2
Henkilösivukulut	-4 979 397,04	-5 613 000,00	-126 520,00	-5 739 520,00	-5 606 543,25	132 976,75	-2,3 %	12,6
Eläkekulut	-4 207 551,61	-4 625 000,00	-101 050,00	-4 726 050,00	-4 795 308,17	-69 258,17	1,5 %	14,0
Muut henkilösivukulut	-771 845,43	-988 000,00	-25 470,00	-1 013 470,00	-811 235,08	202 234,92	-20,0 %	5,1
Palvelujen ostot	-63 861 156,02	-20 796 984,00	-36 390,00	-20 833 374,00	-20 348 898,99	484 475,01	-2,3 %	-68,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 730 481,35	-6 120 714,00	140 210,00	-5 980 504,00	-5 748 559,90	231 944,10	-3,9 %	0,3
Avustukset	-2 199 785,93	-2 105 326,00	-90 000,00	-2 195 326,00	-2 096 831,70	98 494,30	-4,5 %	-4,7
Muut toimintakulut	-7 696 711,36	-8 983 285,00	300,00	-8 982 985,00	-9 101 599,47	-118 614,47	1,3 %	18,3
Toimintakate	-83 713 499,96	-43 511 359,00	-342 702,00	-43 854 061,00	-42 831 541,17	1 022 519,83	-2,3 %	-48,8
Verotulot	61 635 174,48	30 480 000,00	1 500 000,00	31 980 000,00	32 486 091,55	506 091,55	1,6 %	-47,3
Valtionosuudet	28 059 151,00	19 100 000,00	-60 000,00	19 040 000,00	18 966 597,00	-73 403,00	-0,4 %	-32,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-274 587,77	-887 800,00	200 000,00	-687 800,00	-388 647,42	299 152,58	-43,5 %	41,5
Korkotuotot	120 964,86	43 920,00	0,00	43 920,00	146 210,46	102 290,46	232,9 %	20,9
Muut rahoitustuotot	426 740,72	366 000,00	0,00	366 000,00	419 405,10	53 405,10	14,6 %	-1,7
Korkokulut	-710 523,04	-1 184 920,00	200 000,00	-984 920,00	-844 546,04	140 373,96	-14,3 %	18,9
Muut rahoituskulut	-111 770,31	-112 800,00	0,00	-112 800,00	-109 716,94	3 083,06	-2,7 %	-1,8
Vuosikate	5 706 237,75	5 180 841,00	1 297 298,00	6 478 139,00	8 232 499,96	1 754 360,96	27,1 %	44,3
Poistot ja arvonalentumiset	-5 689 849,37	-6 866 800,00	0,00	-6 866 800,00	-6 957 429,30	-90 629,30	1,3 %	22,3
Suunnitelman muk. poistot	-5 689 849,37	-6 866 800,00	0,00	-6 866 800,00	-6 957 429,30	-90 629,30	1,3 %	22,3
Tilikauden tulos	16 388,38	-1 685 959,00	1 297 298,00	-388 661,00	1 275 070,66	1 663 731,66	-428,1 %	7680,3
Poistoeron muutos	305 489,69	315 910,00	0,00	315 910,00	-184 030,85	-499 940,85	-158,3 %	-160,2
Varausten muutos					-900 000,00	-900 000,00		
Tilikauden ylijäämä (alij.)	321 878,07	-1 370 049,00	1 297 298,00	-72 751,00	191 039,81	263 790,81	-362,6 %	-40,6

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu

Vuosien 2022 ja 2023 toimintakulut, -kate, verotulot ja valtionosuudet eivät ole keskenään vertailukelpoisia, johtuen sote-uudistuksesta, joka astui voimaan vuoden 2023 alusta.

Toimialat seuraavat talousarvion toteumaa säännöllisesti ja koko kunnan tasolla tehtiin osavuosisiraportti kaksi kertaa vuoden 2023 aikana. Osavuosisiraportissa 1/2023 raportointiin talouden toteutumisesta ja osavuosisiraportissa 2/2023 raportointiin talouden ja tavoitteiden toteutumisesta. Osavuosisiraporttien yhteydessä tehtiin määrärahatarkistuksia. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Toimintatuotot kokonaisuutena toteutuivat muutettuun talousarvioon nähden ennakoitua paremmin (+0,4 milj. €). Myyntituotoissa vesihuollon liittymismaksut, kaukolämmön perusmaksut, metsän myyntitulot ja kotikuntakorvaukset ylittivät muutetun talousarvion selvästi. Maksutuotoissa hoitopäivämaksut, aamu- ja ilta-päivätoiminnan maksut ja ympäristöpalvelujen maksut toteutuivat budjetoitua suurempina. Tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 25 t €, ylitys muodostui pääosin kelan maksamista palautuksista työterveyshuollon maksuista. Maa- ja vesialueiden vuokrat ylittävät myös budjetin. Toimintatuottojen muutos edelliseen vuoteen oli +5,9 %.

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 0,6 milj. €, muutosta edelliseen vuoteen oli -37,2 %. Henkilöstökustannukset toteutuivat noin 90 t € muutettua talousarviota heikompana. Henkilöstökulut toteutuvat budjetoitui suurempana, johtuen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ylityksistä. Palveluiden osissa paremman tuloksen taustalla olivat päivähoiton palvelusetelien pienempi menekki, pienemmät kustannukset alueiden rakentamisessa ja kunnossapidossa ja yhteistoimintaosuuksissa. Aineiden ja tarvikkeiden kustannukset olivat pienemmät sähkön, kalusteiden ja elintarvikkeiden ostoissa. Avustuksia maksettiin vähemmän lasten kotihoidon tuessa ja avustuksissa yhteisöille. Muut toimintakulut ylittyivät rakennusten ja huoneistojen vuokrien osalta.

Edellä mainituiden asioiden takia toimintakate alittui kokonaisuudessaan noin 1,0 milj. € ja toimintakatteen muutos edelliseen vuoteen nähden oli -48,8 %.

Verotulojen erittely

Veroprosenttia leikattiin verovuodelle 2023 (-12,64 % -yksikköä) vuoden 2022 tasosta samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Kontiolahden kunnallisveroprosentti vuodelle 2023 oli 7,86 %. Nykyistä suurempi osuus verosta tehtävistä vähennyksistä siirtyi valtion verosta tehtäviksi. Tämän takia kunnallisverosta vähennettävä osuus pieneni huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys myös parani (nimellisen ja efektiivisen veroasteen erotus). Veroprosenttimuutoksen takia vuosien 2022 ja 2023 eivät ole keskenään vertailukelpoisia kunnallisveron ja yhteisöveron osalta.

Kunnan tuloverokertymä toteutui 0,5 milj. € muutettua talousarviota paremmin. Osavuosisiraportissa kesällä nostettiin kunnallisveron (1,0 milj. €), yhteisöveron (0,3 milj. €) ja kiinteistöveron (0,2 milj. €) osuuksia. Lopullinen kunnallisveron toteuma oli 25,6 milj. €. ja yhteisöveron 3,0 milj. €. Kunnallisvero toteutui muutettuun talousarvioon nähden noin 0,4 milj. € yli arvioidun ja yhteisöverot toteutuivat lähes yli arvioidun. Kiinteistöverotulojen toteuma oli 3,5 milj. € ja ne toteutuivat noin 0,08 milj. € yli arvioidun mukaisesti. Kokonaisuudessaan verotulot olivat 32,5 milj. €, edelliseen vuoden tilinpäätökseen nähden laskua oli 29,1 milj. € eli -47,3 %. Kunnallisveron lasku oli -52,3 % ja yhteisöveron -25,7 % ja kiinteistövero kasvoi +12,5 %.

Verotulot (1000 €)	TA 2023	TA- muutokset	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	24 560	1 000	25 560	25 983	423
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 670	300	2 970	2 976	6
Kiinteistövero	3 250	200	3 450	3 527	77
Verotulot yhteensä	30 480	1 500	31 980	32 486	506

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos
2018	20,5	227,6	4,1 %
2019	20,5	234,5	3,0 %
2020	20,5	239,9	2,3 %
2021	20,5	252,4	5,2 %
2022	20,5	265,9	5,3 %
2023E	7,86	297,7	12,0 %

Valtionosuuksien erittely

Sote-uudistuksen myötä kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien kriteerit muuttuivat. Uudistuksen jälkeen kunnan peruspalvelujen valtionosuuden perusteena olivat esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot poistuvat kuntien valtionosuuslaskennasta. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettava rahasta määräytyi alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella.

Valtionosuus laski vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla koko maan tasolla. Muutos johtui pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, jonka takia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään noin 5,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden rahoitukseen. Kontiolahden kunnassa valtionosuudet laskivat noin 9 milj. € edellisvuodesta. Osavuosisraportin yhteydessä valtionosuuksiin tehtiin talousarviomuutos vastaamaan valtionosuuspäätöksiä. Muutettu talousarvio oli 19,04 milj. € ja toteuma 18,97 milj. €.

Valtionosuudet (1000 €)	TA 2023	TA-	TA 2023	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten jälkeen		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	18 594	66	18 660	18 712	52
Verotulomenetyksen kompensatio	2 115	-87	2 028	2 028	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 609	-39	-1 648	-1 773	-125
Valtionosuudet yhteensä	19 100	-60	19 040	18 967	-73

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli lähes 0,3 milj. € alle arvioidun. Talousarviossa varauduttiin korkokulujen kasvuun, mutta korkotasoa pysyi edelleen maltillisena kunnan hyvän suojausasteen ansiosta. Lisäksi rahoitustuotot ylittivät talousarvion. Korkokuluihin kuuluvat mm. lainojen korot ja vesihuollon taseyksikön kunnalle maksamat korot. Rahoitustuottoihin sisältyvät mm. rahoitustuotot takausprovisioista ja osinkotuotot. Korkotuottoihin sisältyvät mm. korkotuotot sijoituksista ja talletuksista.

Vuosikate toteutui tarkistettua talousarviota 1,75 milj. € parempana. Vuosikatteen parempi toteuma selittyy edellä läpikäytyillä seikoilla. Muutetussa talousarviossa oli varauduttu 6,87 milj. € suuruisiin poistoihin. Poistot toteutuivat noin 90 t € suurempina.

5.7 Investointien toteutuminen

KUNNANHALLITUS			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KP	YHTEENSÄ NETTO		-529 700	56 000	-473 700	-336 970	139 567
1002	1000	Arvopaperit osto	-9 700	0	-9 700	-33 250	-20 713
1002	2000	Maan osto	-500 000	56 000	-444 000	-264 000	180 000
1002	2000	Maan myynti	30 000	0	30 000	0	-30 000
1002	7020	Irtain omaisuus	-30 000	0	-30 000	-14 020	15 980
1200	7025	Liikkuvan palvelun yksikkö	-20 000	0	-20 000	-25 700	-5 700
TEKNINEN LAUTAKUNTA			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KP	TALONRAKENNUS YHTEENSÄ NETTO		-7 959 435	-30 000	-7 989 435	-6 864 719	1 124 716
4220	3000	Hankesuunnittelu	-30 000	0	-30 000	-11 330	18 670
4220	3215	Kontiolahden koulun peruskorjaus	-700 000	-200 000	-900 000	-891 704	8 296
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulu	-7 266 935	0	-7 266 935	-6 353 238	913 697
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulun liikuntahallin valtionavustus	525 000	0	525 000	525 000	0
4220	3230	Peruskorjausinvestoinnit	-267 500	0	-267 500	-261 752	5 748
4220	3245	Kulhon koulun lämmitysmuodon muuttaminen	-120 000	120 000	0	0	0
4220	3250	Onttolan liikuntasali	-100 000	50 000	-50 000	0	50 000
4220	3860	Kiviniemen päärakennus	-530 000	0	-530 000	-434 547	95 453
4220	3860	Kiviniemen päärakennus vakuutuskorvaus	530 000	0	530 000	562 852	32 852
KP	KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ NETTO		-1 773 000	525 000	-1 248 000	-1 341 509	-93 509
4100	5012	Kärjen alueen liikenneväylät	-50 000	-15 000	-65 000	-66 997	-1 997
4100	5013	Urheilukentäntien jatkaminen	-30 000	0	-30 000	-24 100	5 900
4100	5021	Kestopäällysteiden pintausta	-50 000	0	-50 000	-54 682	-4 682
4100	5141	Tievalaistus	-100 000	0	-100 000	-89 776	10 224
4125	5161	Leikkikentät	-30 000	0	-30 000	-18 310	11 690
4130	5171	Lähikentät ja reitit	-55 000	0	-55 000	-51 622	3 378
4130	5191	AH-keskus kehittäminen	-20 000	0	-20 000	-22 420	-2 420
4125	5236	Puistot	-50 000	0	-50 000	-47 442	2 558
4640	5251	Venesatamat	-20 000	0	-20 000	-15 543	4 457
4100	5261	Kaava-suunnittelu	-50 000	0	-50 000	-50 175	-175
4125	5265	Kotiseutukeskuksen pistoaita, juhluvuosi	-12 000	0	-12 000	-10 575	1 425
4100	5300	Tiehankkeet	-270 000	0	-270 000	-317 639	-47 639
4102	5350	Hulevesijärjestelmien rakentaminen	-31 000	0	-31 000	-21 177	9 823
4102	5350	Hulevesijärjestelmien avustukset	15 000	0	15 000	10 507	-4 493
4100	5360	Karhulan asemakaava-alueen rakentaminen	-620 000	540 000	-80 000	-94 083	-14 083
4100	5370	Lamminrannan perusparantaminen	-400 000	0	-400 000	-467 475	-67 475
KP	KAUKOLÄMPÖLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-30 000	0	-30 000	-45 913	-15 913
4600	6520	Kaukolämpölaitos	-30 000	0	-30 000	-45 913	-15 913

TEKNINEN LAUTAKUNTA			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KP	VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-2 185 000	620 000	-1 565 000	-1 598 900	-33 900
9000	6110	Lehmon kiertovesiverkoston rakentaminen	-130 000	120 000	-10 000	-8 247	1 753
9000	6130	Vesihuoltohankkeet	-320 000	170 000	-150 000	-240 977	-90 977
9000	6134	Lehmon vedenottamon saneeraus	-700 000	0	-700 000	-690 614	9 386
9000	6145	Uusi asiakastietojärjestelmä	0	-120 000	-120 000	-134 028	-14 028
9000	6150	Vedenottamohanke	-80 000	0	-80 000	-78 079	1 921
9000	6170	Joensuun veden maksuosuudet	-100 000	0	-100 000	-47 486	52 514
9000	6182	Vesihuoltoverkostojen suunnittelu	-30 000	0	-30 000	0	30 000
9000	6221	Vesimittarien vaihto	-75 000	-25 000	-100 000	-105 006	-5 006
9000	5370	Lamminrannan alueen peruskorjaus	-200 000	0	-200 000	-277 362	-77 362
9000	6400	Uuden asemakaava-alueen rakentaminen	-250 000	200 000	-50 000	-17 101	32 899
9000	6450	Kontiorannan lomakeskuksen vesihuolto	-300 000	275 000	-25 000	0	25 000
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-15 000	-86 600	-101 600	-86 527	15 073
9000	6200	Vesihuollon kalustohankinnat	-15 000	0	-15 000	0	15 000
4721	7030	Ruokahuollon kalusto	0	-30 600	-30 600	-30 527	73
4130	7310	Liikunnan kunnossapitokalusto	0	-56 000	-56 000	-56 000	0
SIVISTYSLAUTAKUNTA			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-1 177 000	-20 000	-1 197 000	-1 170 010	26 990
3114	7040	Lehmon yhtenäiskoulun ensikertainen kalustaminen	-860 000	-20 000	-880 000	-855 690	24 310
3140	7208	Kontiolahden lukio	-60 000	0	-60 000	-59 762	238
3010	7220	Vapaa-aikatoimen kalusto	-10 000	0	-10 000	-10 651	-651
3280	7340	Varhaiskasvatus	-47 000	36 000	-11 000	-10 145	855
3237	7340	Varhaiskasvatus		-36 000	-36 000	-33 845	2 155
3116	7350	Kontiolahden alakoulujen kalusto	-40 000	0	-40 000	-39 830	170
3115	7400	Kirkonkylän yhtenäiskoulun kalustaminen	-160 000	0	-160 000	-160 087	-87
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnanhallitus							
		- Maan osto	-500 000	56 000	-444 000	-264 000	180 000
		- Maan myynti	30 000	0	30 000	0	-30 000
		- Arvopaperit osto	-9 700	0	-9 700	-33 250	-20 713
		- Irtain omaisuus	-30 000	0	-30 000	-14 020	15 980
		- Liikkuvan palvelun yksikkö	-20 000	0	-20 000	-25 700	-5 700
Tekninen lautakunta							
		- Talonrakennus	-7 959 435	-30 000	-7 989 435	-6 864 719	1 124 716
		- Kunnallistekniikka	-1 773 000	525 000	-1 248 000	-1 341 509	-93 509
		- Kaukolämpölaitos	-30 000	0	-30 000	-45 913	-15 913
		- Vesihuoltolaitos	-2 185 000	620 000	-1 565 000	-1 598 900	-33 900
		- Irtain omaisuus	-15 000	-86 600	-101 600	-86 527	15 073
Sivistyslautakunta							
		- Irtain omaisuus	-1 177 000	-20 000	-1 197 000	-1 170 010	26 990
YHTEENSÄ NETTO			-13 669 135	1 064 400	-12 604 735	-11 444 548	1 163 024

PERUSTELUT

Kunnanhallitus:

Maan osto

- Talousarviossa varauduttiin maanhankintaan. Osavuosisraportin yhteydessä laskettiin arvioita maanhankinnan kustannuksista.

Arvopapereiden osto:

- Arvopapereiden ostoon on kirjattu Revire perintä Oy:n ja Siun työterveyden osakkeiden ostot sekä kunnan omistamien asunto-osakkeiden peruskorjausten rahoitusosuudet.

Irtain omaisuus

- Valtuustosalin ja yleisten tilojen kalusteiden ja esitystekniikan uusiminen sekä virastotalo 1 huoneiden kalustaminen.

Liikkuvan palvelun yksikkö

- 150-juhlavuoden aikana hankittiin liikkuvan palvelun yksikkö.

Tekninen lautakunta:

Talonrakennus:

Kontiolahden koulun peruskorjaus

- Määrärahalla remontoitiin käsityösiiven aula ja opetustiloja, lukiolle rakennettiin kenkäeteinen, yksi kotitalousluokka muutettiin monitoimitilaksi sekä muutamia yksittäisiä opetustiloja remontoitiin paremmin toimintaan sopiviksi. Vuonna 2022 aloitetun uuden kenkäeteislaajennuksen rakentaminen valmistui vuoden 2023 alussa.

Lehmon yhtenäiskoulu

- Lehmon yhtenäiskoulun rakentaminen jatkui liikuntahallin ja huoltorakennuksen rakentamisella sekä E- ja C-osien peruskorjauksilla. Lehmon yhtenäiskoulun hankekokonaisuus valmistui aikataulun mukaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä.

Lehmon yhtenäiskoulun liikuntahallin valtionavustus

- Valtionavustusta saatiin 750 000 euroa, josta 225 000 euroa on maksettu vuonna 2022 ja loput 525 000 euroa vuonna 2023.

Onttolan liikuntasali

- Hankesuunnittelu ei käynnistynyt vuoden 2023 aikana, koska kauppa ei Senaattikiinteistöjen kanssa toteutunut ja kohteeseen ei päästy tekemään tarkempaa kuntokartoitusta.

Kiviniemen päärakennus

- Kiviniemen uusi päärakennus valmistui marraskuun 2023 loppuun mennessä.
- Vuokrasopimus Kiviniemen retkeilykeskuksesta valmistui 27.12.2023 Kontiolahden kunnan ja Joensuu Seudun Jäähdytetty Latu Oy:n välillä.

Kulhon lämmitysmuodon vaihto/suunnittelu

- Hanke käynnistettiin vuoden 2023 energiahankkeen selvityksellä ja kohteeseen haettiin sekä saatiin Business Finlandin avustus.
- Alustavan tarjouspyynnön perusteella kustannukset nousivat kuitenkin niin suureksi, että hankekokonaisuus kilpailutetaan ja rakennetaan vuonna 2024.

Peruskorjaukset:

Lehmon aluepalvelukeskus A-osa, alakattoremontti

- Lehmon aluepalvelukeskuksen A-osan alakattoremontti valmistui loppu syksystä 2023.

- Yläpohjasta poistettiin kaikki rakennusaikainen materiaali ja mineraalivillaeristeet. Remontin yhteydessä todettiin runsaasti epätiivitä höyrynsulun- ja läpivientien liittymiä, joilla ollut vaikutusta myös A-osan sisäilmaongelmiin. Kaikki liittymät ja läpiviennit teipattiin koko A-osan alueelta.
- A-osan yläpohjaan puhallettiin myös uusi puhallusvillaeriste.

Onttolan aidat ja leikkivälineet

- Onttolan päiväkodin ja lähiliikuntapaikan aidat ja leikkivälineet uusittiin suunnitellusti kesän 2023 aikana.
- **Ahokkalan koulun varasto/jätetilan uusiminen**
- Ahokkalan koulun varasto/jätetila korjaaminen todettiin kannattamattomaksi ja se purettiin kokonaisuudessaan loppuvuodesta 2023.
- Puretun rakennuksen paikalle vuokrattiin tilapäisratkaisuna kontti (pukukoppi ja varastotila).
- Vuonna 2024 entiselle paikalle rakennetaan uusi varasto- pukukoppi- ja jätetilakokonaisuus.

Kontioniemen koulun piha-alue

- Peruskorjauksiin varatuissa rahoissa ei ollut huomioitu Kontioniemen koulun kohdetta.
- Keväällä 2023 sivistyspuoli ilmoitti, että Kontioniemen koululla eskariryhmä muuttuu yksiryhmäiseksi päiväkodiksi syksyllä.
- Alun perin suunniteltujen kohteiden aita- ja leikkivälineuudistusten myötä rahaa jäi myös tätä projektia varten.
- Koulun piha-alueelle asennettiin uusi aidattu alue portteineen päiväkotiryhmää varten.
- Samalla uudistettiin/lisättiin leikkivälineitä Kontioniemen koulun piha-alueille.

Onttolan päiväkodin alakattolevyjien uusiminen

- Onttolan päiväkodille tehtiin alakattolevyjien uusintaa auloihin, käytäviin ja luokkatiloihin kesäloman aikana.
- Luokkatiloihin tehtiin myös tiivistyskorjauksia epätiivien ulkoseinän - ja ikkunan karmirakenteiden rakenneliittymiin.
- Lisäksi jakelukeittiötilan ilmanvaihtoa parannettiin uuden huuuvan asennuksella remontin yhteydessä.

RAU-uusiminen (modernisointi)

- Vuonna 2023 rakennusautomaation modernisoinnit toteutettiin suunnitellusti seuraavissa kohteissa: Kunnan virastot, Jäähalli, Jakokosken koulu ja liikuntahalli, Selkien koulu ja Ilolan palveluasunnot (Menninkäinen).

Ilmalämpöpumput (kolme kohdetta)

Ilmalämpöpumput asennettiin seuraaviin kohteisiin:

- Koulukeskuksen keittiö.
- Tähtäkeskus.
- Kylmäojan keittiö.

Kulunvalvonta/Cliq modernisointi

- Kontioniemen koulu, Kirkonkylän ja Kylmäojan liikuntahallit muutettiin Abloyn OS-kulunvalvontajärjestelmään.
- Lisäksi Lehmon- ja Kirkonkylän yhtenäiskouluille tehtiin kulunvalvontamuutoksia ovisummereiden ja kulunvalvottujen ovien osalta.

Ahokkalan ja Selkien koulun leikkivälineet

- Ahokkalan ja Selkien kouluille hankittiin ja asennettiin uusia leikkivälineitä suunnitellusti kesällä 2023.
- Lisäksi leikkivälineisiin varatuilla rahoilla hankittiin kaksi katospergolaa Kirkonkylälle Karhunpesän päiväkodille.

Kunnallistekniikka:

Kärjen alueen liikenneväylät

- Kärjen alueella tehtiin päällystystyöt ja rakennettiin katuvalaistus.

Urheilukentäntien uusiminen

- Urheilukentäntielle tehtiin päällystys ja viimeistelytyöt, sekä rakennettiin katuvalaistus.

Kestopäällysteiden pinta

- Pintauksia Kylmäojantielle ja Ruottisenahonkadulle.

Tievalaistus

- Kylmäojanalueella vaihdettiin valaisimia LED tekniikkaan.

Kaavatiesuunnittelu

- VT6 tien melutarkastelu ja meluvallin suunnittelu Lehmon alueelle.
- Lamminrannan uuden asemakaava-alueen suunnittelu.

Tiehankkeet:

Kirkonkylän kaava-alueet

- Lumenkaatopaikka-alueen rakentaminen.
- Vaskisepäntien hulevesisaneeraus.
- Rantatienalueen kuivatuksen parantaminen.
- Kivelän hulevesijärjestelmien kuntokartoitus.

Lehmon kaava-alueet

- Soralan yleisten alueiden viimeistelytyötä.
- Valtelankaaren TSV muutostyö.
- Pohjatuulentiellä kuivatuksen parantaminen.
- Uurolantien liittymän parantaminen.
- Seppä-Ilmarisentien liittymän rakentaminen.

Liikennemerkkien uudistaminen

- Uusittiin liikennemerkkejä voimassa olevan tieliikennelain mukaiseksi Lehmon ja Kirkonkylän alueella.

Karhulan asemakaavan rakentaminen

- Uuden asemakaava-alueen suunnittelu, sekä kuivatuksen rakentaminen aloitettiin vuonna 2023. Alueen rakentamista siirrettiin tuleville vuosille.

Lamminrannan perusparantaminen

- Tehtiin kadun ja hulevesijärjestelmän perusparantaminen suunnitelmien mukaisessa laajuudessaan. Vuonna 2024 alueella tehdään viimeistelytyöt.

Hulevesijärjestelmien rakentaminen

- Tehtiin pieniä korjauksia Kivelän sekä Saposen valuma-alueille. Rakennettiin monitavoitteinen koskeikko Sataman valuma-alueelle.

Hulevesijärjestelmien avustukset

- Avustus saatiin haetun suuruisena.

Puistot

- Sataman puiston rakentaminen valmiiksi, sekä Kollaen Vasaman alueen rakentaminen.

Leikkikentät

- Hovikummun ja Honkatien leikkikenttien kunnostaminen. Istutustyöt tehdään keväällä 2024.

Kotiseutukeskuksen pistoaita, juhluvuosi

- Kotiseutukeskuksen pistoaidan rakentaminen juhluvuoden kunniaksi.

Lähikentät ja reitit

- Latupohjien parantaminen.
- Kolin polun kunnostustyöt.
- Paiholan luontopolulle maisemakeinut.
- Kontioniemen maisemakeinu.

AH-keskus kehittäminen

- Lumetusjärjestelmän pumppaamoon vaihdettiin uusi siirto- ja korkeapainepumppu.

Venesatamat

- Sataman valaistuksen parantaminen. Uusien valaisimien asennukset tehdään keväällä 2024.

Kaukolämpölaitos:

- Lehmon yhtenäiskoulun ja liikuntahallin kaukolämmön muutostyöt.
- Kiveläntien kaukolämpölinjan muutostyöt uudisrakennusta (rivitalo + eläinlääkäritilat) varten.

Vesihuoltolaitos:

Lehmon kiertovesiverkoston rakentaminen

- Kiertovesilinja valmis.

Lehmon vedenottamon saneeraus

- Uusi alkalointilaitos valmis.

Vedenottamohanke

- Löydetty kolme uutta kaivonpaikkaa, joista kahdesta saadaan hyvälaatuista vettä.

Uuden asemakaava-alueen rakentaminen, Karhula

- Ei käynnistynyt.

Lamminrannan alueen peruskorjaus

- Saneeraus vesihuollon osalta 80 % valmis.

Kontiorannan lomakeskuksen vesihuolto

- Ei käynnistynyt.

Vesihuoltohankkeet:

Erittelemättömät laajennukset

- Uusia liittymispisteitä esim. Kunnasniemeen.

Viemärien ja vesijohtojen peruskorjaus

- Peruskorjauksia jatketaan vuosittain.

Jv-pumppaamoiden peruskorjaukset

- Pumppaamoiden automaation uusiminen valmistuu 2024.

Vesimittareiden vaihto kaukoluettaviin

- Noin 400 mittaria vaihdettu kaukoluettaviin.

Uusi asiakastietojärjestelmä

- Uusi asiakastietojärjestelmä saatiin käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä.

Sivistyslautakunta:

Irtain omaisuus:

Lehmon yhtenäiskoulun ensikertainen kalustaminen

- Investoinneissa ensikertaisen kalustamisen rahoitusta talousarviossa 880 000 €, josta toteutunut 855 690 € (97,2 %). Ensikertaisen kalustamisen määräraha alittui, mutta kaikki tarvittavat hankinnat saatiin toteutettua. Arvioitua edullisemmin saatiin hankittua liikunnan ja musiikin välineistöä sekä salin AV-välineistön osalta voitiin hyödyntää entinen valaistuskalusto. Liikuntahalli valmistui 29.12., joten sen hankinnat jäivät aivan loppuvuoteen ja vaikeuttivat lopullisen toteuman arviointia.

Kontiolahden lukio

- Tvt-välineitä (kannettavat tietokoneet kaikille uusille opiskelijoille), opettajalaitteita ja luokkakalustoa (pulpetit, tuolit, käytäväsohvat) on hankittu suunnitellusti. Määrärahan käyttö toteutui lähes 100 % (käytettiin 60 000 eurosta 59 762 euroa).

Kontiolahden koulu

- Investoinneissa ensikertaisen kalustamisen rahoitusta talousarviossa 160 000 €, josta toteutunut 160 087 €. Kalustaminen toteutunut suunnitellusti. Hankittu pienryhmien kalustusta, oppilaiden Lounge-tilan ja hiljaisen tilan kalustusta, oppilasaulan kalustusta, tietokoneita ja kosketusnäyttöjä luokkiin.

Kontiolahden alakoulujen kalusto

- Talousarvion investoinneissa varattu rahaa 40 000 €, josta toteutunut 39 831 €. Investointiraha käytetty Jakokosken, Kylmäojan ja Varparannan koulujen kalustamiseen. Hankittu käsitöiden kalustusta ja varusteita (mm. höyläpenkit ja työkoneita), musiikin ja liikunnan opetus- ja oppimisvälineistöä. Myös TVT-laitteistoja on päivitetty rikkimenneiden tai elinkaarensa lopussa olleiden laitteiden tilalle (tietokoneet, Chromebookit ja iPadit).

Vapaa-aikatoimen kalusto

- Talousarvion investointimääräraha 10 000 euroa ylittyi hieman ja toteuma oli 10 651 euroa. Investointimäärärahalla päivitettiin nuorisotilojen kalustoa sekä hankittiin kuntosalivälineistöä.

Varhaiskasvatus

- Esiopetuksen investointeihin varattiin 11 000 euroa, josta käytettiin 10 145 euroa. Rahoilla hankittiin mm. esiopetuksen tvt-välineitä, kaappi, hyllykkö, sohva sekä sermejä. Lehdokkiin investointimäärärahaa oli varattu 36 000 euroa, josta käytettiin 33 845 euroa. Rahoilla hankittiin mm. kalusteita viiteen ryhmään, liikuntavälineitä, polkupyöriä sekä pitkäkestoisia leluja.

5.8 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	4 731 341	1 297 298	6 028 639	7 804 983	1 776 344
Vuosikate	5 180 841	1 297 298	6 478 139	8 232 500	1 754 361
Tulorahoituksen korjaukset	-449 500	0	-449 500	-427 517	21 983
Investointien rahavirta	-13 219 635	1 004 400	-12 215 235	-11 003 182	1 212 053
Investointimenot	-14 769 135	1 014 400	-13 754 735	-12 542 908	1 211 827
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 070 000	0	1 070 000	1 098 359	28 359
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	479 500	-10 000	469 500	441 367	-28 133
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 488 294	2 301 698	-6 186 596	-3 198 199	2 988 397
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	7 557 377	0	7 557 377	798 195	-6 759 182
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 000 000	0	16 000 000	7 000 000	-9 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 442 623	0	-8 442 623	-7 908 097	534 526
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	1 706 292	1 706 292
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	30 000	-30 000	30 000	-3 089 944	2 489 223
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-35 006	-35 006
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-71 487	-71 487
Saamisten muutos	0	0	0	-411 564	-411 564
Korottomien velkojen muutos	30 000	-30 000	0	-2 571 888	-2 571 888
Rahoituksen rahavirta	7 587 377	-30 000	7 557 377	-2 291 749	-9 849 126
Rahavarojen muutos	-900 917	2 271 698	1 370 781	-5 489 948	-6 860 729
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				7 517 349	
Rahavarat 1.1.				13 007 298	

Rahoituslaskelman toteutumisessa tarkastelu on tehty siten, että sekä kuluissa että tuotoissa ylitys on miinusmerkkinen ja alitus plusmerkkinen. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Kuntatodistuksia ei ollut vuoden vaihteessa käytössä. Lyhytaikaisten lainojen muutokseen vaikuttavat konsernitilillä olevat varat.

6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

6.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut	2022		2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 660 716,00		3 896 708,68	
Maksutuotot	1 125 049,56		945 073,61	
Tuet ja avustukset	1 089 132,36		1 337 427,08	
Muut toimintatuotot	4 044 675,41	10 919 573,33	3 267 360,90	9 446 570,27
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-26 833 740,38		-29 475 672,16	
Palkat ja palkkiot	-21 854 343,34		-23 869 128,91	
Henkilösivukulut	-4 979 397,04		-5 606 543,25	
Eläkekulut	-4 207 551,61		-4 795 308,17	
Muut henkilösivukulut	-771 845,43		-811 235,08	
Palvelujen ostot	-58 447 940,44		-13 488 140,45	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 230 856,91		-5 176 909,66	
Avustukset	-2 199 785,93		-2 096 831,70	
Muut toimintakulut	-1 920 749,62	-94 633 073,28	-2 040 557,47	-52 278 111,44
Toimintakate		-83 713 499,96		-42 831 541,17
Verotulot		61 635 174,48		32 486 091,55
Valtionosuudet		28 059 151,00		18 966 597,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	71 544,93		102 281,64	
Muut rahoitustuotot	318 740,72		311 405,10	
Korkokulut	-661 103,11		-800 617,22	
Muut rahoituskulut	-3 770,31	-274 587,77	-1 716,94	-388 647,42
Vuosikate		5 706 237,75		8 232 499,96
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. poistot		-5 689 849,37		-6 957 429,30
Tilikauden tulos		16 388,38		1 275 070,66
Poistoeron muutos	305 489,69		-184 030,85	
Varausten muutos		305 489,69	-900 000,00	-1 084 030,85
Tilikauden ylijäämä (alij.)		321 878,07		191 039,81

6.2 Rahoituslaskelma

	2022		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 706 237,75		8 232 499,96	
Tulorahoituksen korjaukset	-468 431,43	5 237 806,32	-427 517,37	7 804 982,59
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-15 917 516,71		-12 542 907,60	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250 436,12		1 098 359,22	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	752 012,05	-14 915 068,54	441 366,76	-11 003 181,62
Toiminnan ja investointien rahavirta		-9 677 262,22	-3 198 199,03	
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00		7 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 112 731,52		-7 908 096,56	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-846 497,22	11 040 771,26	1 706 291,66	798 195,10
Oman pääoman muutokset		-830 369,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	115 476,99		-35 005,70	
Vaihto-omaisuuden muutos	49 580,43		-71 486,98	
Saamisten muutos	-327 626,30		-411 564,18	
Korottomien velkojen muutos	3 512 160,38	3 349 591,50	-2 571 887,59	-3 089 944,45
Rahoituksen rahavirta		13 559 993,76	-2 291 749,35	
Rahavarojen muutos		3 882 731,54	-5 489 948,38	
Rahavarat 31.12.	13 007 297,84		7 517 349,46	
Rahavarat 1.1.	9 124 566,30	3 882 731,54	13 007 297,84	-5 489 948,38

6.3 Tase

VASTAAVAA

	31.12.2022	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	104 316 297,46	107 235 578,03
Aineettomat hyödykkeet	59 293,29	199 874,18
Aineettomat oikeudet		128 335,94
Muut pitkäaikaiset menot	59 293,29	71 538,24
Aineelliset hyödykkeet	96 656 213,02	101 292 027,44
Maa- ja vesialueet	13 107 170,61	13 348 321,22
Rakennukset	40 052 676,51	56 658 843,29
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 373 911,76	26 803 109,02
Koneet ja kalusto	2 415 816,19	2 930 200,97
Muut aineelliset hyödykkeet	36 582,40	36 582,40
Keskeneräiset hankinnat	14 670 055,55	1 514 970,54
Sijoitukset	7 600 791,15	5 743 676,41
Osakkeet ja osuudet	7 556 214,69	5 699 099,95
Muut lainasaamiset	44 576,46	44 576,46
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	401 176,83	360 091,79
Valtion toimeksiannot	332 676,83	291 591,79
Lahjoitusrahastojen erityyskatteet	68 500,00	68 500,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 202 407,14	11 195 509,92
Vaihto-omaisuus	78 849,89	150 336,87
Aineet ja tarvikkeet	78 849,89	150 336,87
Saamiset	3 116 259,41	3 527 823,59
Pitkäaikaiset saamiset	539 413,00	537 042,00
Lainasaamiset	113 296,00	67 000,00
Muut saamiset	426 117,00	470 042,00
Lyhytaikaiset saamiset	2 576 846,41	2 990 781,59
Myyntisaamiset	1 593 981,10	1 835 194,60
Muut saamiset	982 419,74	789 588,44
Siirtosaamiset	445,57	365 998,55
Rahoitusarvopaperit	40 805,81	40 805,81
Muut arvopaperit	40 805,81	40 805,81
Rahat ja pankkisaamiset	12 966 492,03	7 476 543,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	120 919 881,43	118 791 179,74

VASTATTAVAA

	31.12.2022	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	37 541 985,86	36 214 345,64
Peruspääoma	20 375 667,50	18 856 987,47
Arvonkorotusrahasto	9 950,00	9 950,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 834 490,29	17 156 368,36
Tilikauden yli-/alijäämä	321 878,07	191 039,81
POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR.	6 323 307,29	7 407 338,14
Poistoero	5 823 307,29	6 007 338,14
Vapaaehtoiset varaukset	500 000,00	1 400 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 566 976,00	1 566 976,00
Muut pakolliset varaukset	1 566 976,00	1 566 976,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	866 597,26	790 506,52
Valtion toimeksiannot	332 676,83	291 591,79
Lahjoitusrahastojen pääomat	442 098,88	418 230,71
Muut toimeksiantojen pääomat	91 821,55	80 684,02
VIERAS PÄÄOMA	74 621 015,02	72 812 013,44
Pitkäaikainen	54 250 385,05	53 681 471,62
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 799 792,93	53 249 689,73
Lainat julkisyhteisöiltä	414 746,06	389 942,29
Ostovelat	0,00	0,00
Muilta saadut ennakot	32 258,06	41 839,60
Muut siirtovelat	3 588,00	0,00
Lyhytaikainen	20 370 629,97	19 130 541,82
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 883 437,20	7 550 103,20
Lainat julkisyhteisöiltä	25 856,60	26 001,01
Lainat muilta luotonantajilta	423 779,82	2 130 071,48
Saadut ennakot	883 777,91	587 550,14
Ostovelat	7 102 988,03	4 329 664,37
Muut velat	428 882,54	480 062,57
Siirtovelat	3 621 907,87	4 027 089,05
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	120 919 881,43	118 791 179,74

6.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma	2022	2023
Toimintatuotot	61 428 109	15 613 710
Toimintakulut	-144 135 019	-57 428 171
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-158 390	313
TOIMINTAKATE	-82 865 301	-41 814 148
Verotulot	61 635 174	32 486 092
Valtionosuudet	29 910 900	20 886 023
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	123 776	124 016
Muut rahoitustuotot	291 624	293 757
Korkokulut	-1 039 355	-1 275 185
Muut rahoituskulut	-122 672	-6 849
	-746 626	-864 262
Vuosikate	7 934 148	10 693 705
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 107 444	-8 808 829
Arvonalentumiset	-1 888	0
Satunnaiset erät	0	0
	-8 109 332	-8 808 829
Tilikauden tulos	-175 184	1 884 876
Tilinpäätössiirrot	150 645	-17 584
Tilikauden verot	-31 748	-105 910
Laskennalliset verot	1 557	-1 740
Vähemmistöosuudet	8 379	211
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-46 352	1 759 853

Konsernin rahoituslaskelma	2022		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 934 148		10 693 705	
Tilikauden verot	-31 748		-105 910	
Tulorahoituksen korjaukset	1 652 788	9 555 187	-475 469	10 112 326
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-21 696 843		-14 384 333	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	293 374		1 098 359	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	876 963	-20 526 507	489 006	-12 796 968
Toiminnan ja investointien rahavirta		-10 971 319		-2 684 642
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-295		-235	
Antolainasaamisten vähennys	0	-295	0	-235
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 696 730		7 656 791	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 804 369		-9 075 955	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-462 805	13 429 556	-47 647	-1 466 810
Oman pääoman muutokset	-861 848	-861 848	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	99 093		-24 521	
Vaihto-omaisuuden muutos	189 891		-71 382	
Saamisten muutos	-3 072 551		-190 628	
Korottomien velkojen muutos	4 773 731	1 990 165	-2 890 323	-3 176 854
Rahoituksen rahavirta		14 557 578		-4 643 900
Rahavarojen muutos		3 586 259		-7 328 542
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	21 098 781		10 689 637	
Rahavarat 1.1.	17 512 522	3 586 259	18 018 178	-7 328 542

Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2022		31.12.2023		VASTATTAVAA	31.12.2022		31.12.2023	
PYSYVÄT VASTAAVAT	140 025 820	133 033 810			OMA PÄÄOMA	49 686 710	49 890 415		
Aineettomat hyödykkeet	684 765	650 237			Peruspääoma	20 375 668	18 856 987		
Aineettomat oikeudet	581 744	568 839			Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	2 635	0		
Muut pitkävaikutteiset menot	103 021	81 398			Arvonkorotusrahasto	117 151	117 151		
					Muut omat rahastot	1 200 091	1 155 954		
Aineelliset hyödykkeet	136 030 326	129 467 471			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	28 037 517	28 000 469		
Maa- ja vesialueet	13 443 758	13 525 865			Tilikauden yli-/alijäämä	-46 352	1 759 853		
Rakennukset	71 969 320	95 247 919			VÄHEMMISTÖOSUUDET	164 858	117 463		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 618 971	14 697 370			PAKOLLISET VARAUKSET	3 015 723	1 566 976		
Koneet ja kalusto	4 172 071	3 149 686			Eläkevaraukset	5 522	0		
Muut aineelliset hyödykkeet	80 730	73 620			Muut pakolliset varaukset	3 010 201	1 566 976		
Ennakkomaks.,keskener. hankinnat	19 745 477	2 773 010			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 041 836	1 205 632		
Sijoitukset	3 310 729	2 916 101			Valtion toimeksiannot	498 071	697 033		
Osakkeet ja osuudet	698 139	694 726			Lahjoitusrahastojen pääomat	456 329	432 300		
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 445 454	2 055 626			Muut toimeksiantojen pääomat	87 436	76 298		
Muut lainasaamiset	20 369	21 400			VIERAS PÄÄOMA	117 927 483	95 933 271		
Muut saamiset	146 767	144 350			Pitkäaikainen	86 577 051	75 501 128		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	562 940	768 758			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	86 171 751	75 069 346		
Valtion toimeksiannot	492 216	698 038			Lainat julkisyhteisöiltä	369 454	389 942		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	68 508	68 508			Saadut ennakot	32 258	41 840		
Muut toimeksiantojen varat	2 216	2 211			Ostovelat	0	0		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	31 247 850	14 911 188			Siirtovelat	3 588	0		
Vaihto-omaisuus	289 872	151 063			Lyhytaikainen	31 350 432	20 432 142		
Aineet ja tarvikkeet	289 872	151 063			Joukkovelkakirjalainat	0	0		
Saamiset	9 859 196	4 070 489			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	10 454 578	9 239 959		
Pitkäaikaiset saamiset	541 651	538 329			Lainat julkisyhteisöiltä	25 857	26 001		
Myyntisaamiset	3 296	2 345			Saadut ennakot	930 761	717 565		
Lainasaamiset	113 296	67 000			Ostovelat	10 287 945	5 018 246		
Muut saamiset	425 059	468 984			Muut velat	1 430 512	722 127		
Lyhytaikaiset saamiset	9 317 545	3 532 160			Siirtovelat	8 142 942	4 655 199		
Myyntisaamiset	4 851 307	2 314 151			Laskennalliset verovelat	77 837	53 045		
Lainasaamiset	0	0			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	171 836 610	148 713 756		
Muut saamiset	1 563 040	625 627							
Siirtosaamiset	2 903 197	592 382							
Rahoitusarvopaperit	699 182	2 722 269							
Osakkeet ja osuudet	648 776	0							
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	3 200	657 765							
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6 400	3 200							
Muut arvopaperit	40 806	2 061 303							
Rahat ja pankkisaamiset	20 399 600	7 967 368							
VASTAAVAA YHTEENSÄ	171 836 610	148 713 756							

7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

7.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoritusperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetietokohdassa, suunnitelman mukaisien poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on pysyvien vastaavien hyödykkeiden todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon lainakohtaisesti. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimuksia on useampia ja viimeisin niistä on voimassa 29.3.2026 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hankintamenojen vähennyksekseksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Hyvinvointialueuemuutoksen takia tuloslaskelma ja tase eivät ole vertailukelpoisia keskenään vuosilta 2022 ja 2023.

Konsernitilin käsittely

Konsernitilisopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan taseessa lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset saldot kunnan lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä.

Muut asiat

Tilinpäätökseen on tehty vapaaehtoiset varaukset Onttolan liikuntahallin rakentamisen kustannuksiin.

7.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistely kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Konsernin ja kunnan välisiä kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:stä ja As Oy Kontiolahden Vaskiportista on laadittu alakonsernitilinpäätös, joka on yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Hyvinvointialuemuutoksen takia tuloslaskelma ja tase eivät ole vertailukelpoisia keskenään vuosilta 2022 ja 2023.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Asunto-osakeyhtiö Kontiolahden Kotikulho ja Kontiolahden Liike- ja palvelutalo Oy eivät ole toimittaneet vuoden 2023 tilinpäätöksiä kuntaa, joten niitä ei ole yhdistelty.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Poikkeavat tilikaudet:

Osakkuusyhteisöistä Kontiolahti Golf Oy:llä tilikausi on 1.10.–30.9. Muutoin konserniin yhdisteltävillä tytäryhteisöillä ja kuntayhtymillä on tilikautena kalenterivuosi.

7.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain - ulkoiset

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Kunnanhallitus	1 502 943	1 096 023	892 267	583 137
Sosiaali- ja terveystalvet	43 935 124	0	1 533	0
Sivistyslautakunta	2 330 759	2 496 127	2 033 145	2 179 435
Tekninen lautakunta	13 659 282	12 021 560	7 992 628	6 683 999
Toimintatuotot yhteensä	<u>61 428 108</u>	<u>15 613 710</u>	<u>10 919 573</u>	<u>9 446 570</u>

Liitetieto 7) Verotulojen erittely

	Kunta	
	2022	2023
Kunnan tulovero	54 493 459	25 983 072
Kiinteistövero	3 134 019	3 527 243
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 007 696	2 975 776
Verotulot yhteensä	<u>61 635 174</u>	<u>32 486 092</u>

Liitetieto 8) Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2022	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 835 506	18 712 023
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	7 635 648	-5 929 127
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 601 954	-1 773 227
Verotulomenetysten korvaus	6 825 599	2 027 801
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	<u>28 059 151</u>	<u>18 966 597</u>

Liitetieto 9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2022	2023
Asiakaspalvelujen ostot	46 890 165	1 954 877
Muiden palvelujen ostot	11 557 775	11 533 263
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	<u>58 447 940</u>	<u>13 488 140</u>

Liitetieto 11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistosuunnitelmaa on päivitetty vuoden 2013 alusta alkaen. Poistosuunnitelmaa on tämän jälkeen päivitetty vuoden 2021 ja 2022 alusta alkaen. Taseeseen aiemmin aktivoidut erät poistetaan aiemman poistosuunnitelman mukaisesti loppuun saakka. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, kirjataan vuosikuluksi.

Liitetieto 11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

	ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet		1.1.2023 jälkeen hankitut hyödykkeet	
Rakennukset:				
Asuinrakennukset	50 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Talousrakennukset	20 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet:				
Kadut, tiet, torit, puistot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	20 %	menojäännös	10 vuotta	tasapoisto
Verkostot	7 %	menojäännös	30 vuotta	tasapoisto
Kaukolämpöverkko	10 %	menojäännös	20 vuotta	tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	menojäännös	10-15 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-15 vuotta	tasapoisto	3-10 vuotta	tasapoisto

Liitetieto 12) Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Eläkevastuuvaraus 1.1.	6 142	6 142	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-620	-6 142	0	0
Eläkevastuuvaraus 31.12.	5 522	0	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	334 215	255 103	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-79 112	-255 103	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	255 103	0	0	0
Muut vastuuvaraukset 1.1.	2 167 241	2 837 679	2 160 369	1 566 976
Lisäykset tilikaudella	677 310	0	736 607	0
Vähennykset tilikaudella	-6 872	-1 270 703	-1 330 000	0
Muut vastuuvaraukset 31.12.	2 837 679	1 566 976	1 566 976	1 566 976

Liitetieto 13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	731 469	473 382	702 527	425 743
Rakennusten luovustusvoitot	0	7 407	0	0
Muut luovutusvoitot	10 137	1 774	2 881	1 774
Luovutusvoitot yhteensä	<u>741 606</u>	<u>482 563</u>	<u>705 407</u>	<u>427 517</u>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutus-tappiot	0	0	0	0
Rakennusten luovustustappiot		17 533	0	0
Muut luovutustappiot	2 491	0	0	0
Luovutustappiot yhteensä	<u>2 491</u>	<u>17 533</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

7.4 Tasetta koskevat liitetiedot

7.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämissen menetelmät

Rahoitusarvopaperit on kirjattu nimellisarvosta.

Liitetieto 18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	41 051	41 051	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	41 051	41 051	0	0
Rakennukset				
Arvo 1.1.	66 151	80 106	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	-13 955	0	0
Arvo 31.12.	66 151	66 151	0	0
Muut				
Arvo 1.1.	9 950	9 950	9 950	9 950
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	9 950	9 950	9 950	9 950
Arvonkorotukset yhteensä	<u>117 152</u>	<u>117 152</u>	<u>9 950</u>	<u>9 950</u>

Liitetieto 19) Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja ka- lusto	Muut aineelli- set hyödyk- keet	Ennakkomak- sut, keskeneräi- set hankinnat	Yhteensä
	1005-1010	1100-1109	1110-1129	1130-1159	1160-1179	1180-1189	1190-1195	
Poistamaton								
hankintameno 1.1.	59 293,29	13 107 170,61	40 052 676,51	26 373 911,76	2 415 816,19	36 582,40	14 670 055,55	96 715 506,31
Lisäys tilikaudella	181 513,19	255 000,00	8 288 948,03	1 898 317,09	1 296 257,16		925 997,75	12 846 033,22
Rahoitusos.tilikaudella			-1 087 851,75	-10 507,47			0,00	-1 098 359,22
Vähennykset tilikaudella		-13 849,39						-13 849,39
Siirrot erien välillä			13 198 673,65	691 828,82	190 580,29		-14 081 082,76	0,00
Sumupoistot tilikaudella	-40 932,30		-3 793 603,15	-2 150 441,18	-972 452,67			-6 957 429,30
Poistamaton hank.meno 31.12.	199 874,18	13 348 321,22	56 658 843,29	26 803 109,02	2 930 200,97	36 582,40	1 514 970,54	101 491 901,62

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet tytär- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet, osak- kuus ja muut om.yht.	Muut osak- keet ja osuu- det	Lainasaa- mi- set tytäryh- tiöt	Lainasaamiset osakkuusyhtiöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 014 078,57	396 536,83	1 908 084,07	683 526,10	23 176,46	21 400,00	6 046 802,03
Lisäykset			19 521,85	13 728,38			33 250,23
Vähennykset tilikaudella	0,00		-336 375,85				-336 375,85
Hankintameno 31.12.	3 014 078,57	396 536,83	1 591 230,07	697 254,48	23 176,46	21 400,00	5 743 676,41
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 014 078,57	396 536,83	1 591 230,07	697 254,48	23 176,46	21 400,00	5 743 676,41

Liitetieto 20–22) Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voi- tosta/ tappiosta
Tytäryhteisöosakkeet						
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	2 435 196,01	1 931 098,15	40 215,37
Kiinteistö Oy Kontioniemen Vaskiportti	Kontiolahti	0,00	80,68	490 522,17	1 720,31	880,21
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	Kontiolahti	100,00	100,00	3 396 928,11	7 749 487,38	2 334,81
Kontionloikka Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	75 255,49	186 027,23	9 784,82
Tytäryhteisöt yhteensä				6 397 901,78	9 868 333,07	53 215,21
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutuskuntayhtymä	Joensuu	3,20	3,20	2 766 069,91	300 210,18	93 387,29
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Joensuu	5,89	5,89	145 255,12	46 540,65	19 149,59
Kuntayhtymät yhteensä				2 911 325,03	346 750,83	112 536,87
Osakkuus ja muut omistusyhteisöt						
Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro	Kontiolahti	37,21	37,21	270 214,25	18 928,72	-11 553,70
Asunto Oy Kontiolahden Mäntyrivit	Kontiolahti	27,31	27,31	93 150,18	9 169,17	1,14
Asunto Oy Kotikulho	Kontiolahti	25,77	25,77	131 498,19	363,30	0,00
Asunto Oy Mönningmäki	Kontiolahti	35,99	35,99	49 174,97	6 685,63	3 975,38
Asunto Oy Romppalan Hoviseutu	Kontiolahti	48,40	48,40	73 591,81	208,67	97,36
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelutalo	Kontiolahti	50,00	50,00	271 458,06	9 140,80	0,00
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus	Kontiolahti	34,59	34,59	623 961,05	4 578,03	-5 084,27
Kiinteistö Oy Paiholankoski	Kontiolahti	43,00	43,00	6 324,32	106 597,32	0,34
Kontiolahti Golf Oy	Kontiolahti	36,25	36,25	515 368,35	33 108,32	12 876,48
Osakkuus ja muut omistusyht. yhteensä				2 034 741,18	188 779,96	312,73

Liitetieto 23) Saamisten erittely

	2022		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	124 431	0	95 858
Siirtosaamiset	0	19	0	19
Yhteensä	0	124 450	0	95 878
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	0	124 450	0	95 878

Liitetieto 24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Siirtyvät korot	0	0	19	19
Kelan korvaus työterveyshuollosta	169 049	6 934	0	0
EU-tuet ja avustukset	88 733	118 644	0	0
Muut tulojäämät	2 645 415	466 804	426	365 980
Yhteensä	2 903 197	592 382	445	365 999

7.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Liitetieto 25) Oman pääoman erittely**

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Peruspääoma 1.1.	20 375 668	20 375 668	20 375 668	20 375 668
Lisäykset, hva lomapalkkavelka	0	35 309	0	35 309
Vähennykset, hva/siunsote kuntayhtymäosuus	0	-1 553 989	0	-1 553 989
Peruspääoma 31.12.	20 375 668	18 856 987	20 375 668	18 856 987
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 1.1.	2 635	2 635	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	-2 635	0	0
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 31.12.	2 635	0	0	0
Arvonkorotusrahassto 1.1.	117 151	117 151	9 950	9 950
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Arvonkorotusrahassto 31.12.	117 151	117 151	9 950	9 950
Muut omat rahastot 1.1.	1 201 308	1 200 091	0	0
Siirrot rahastosta	-1 217	-61 721	0	0
Siirrot rahastoon	0	17 584	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	1 200 091	1 155 954	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	28 567 643	27 991 165	16 834 490	17 156 368
Edellisten tilikausien oikaisu	-530 126	9 305	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	28 037 517	28 000 470	16 834 490	17 156 368
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-46 352	1 759 853	321 878	191 040
Oma pääoma yhteensä	49 686 711	49 890 415	37 541 986	36 214 345

Konsernin ali-/ylijäämän muutos vuoden 2022 lopettavan taseen ja vuoden 2023 aloittavan taseen välillä

Yli-/alijäämä konsernitilinpäätös 31.12.2022	27 991 165,09
Yli-/alijäämä konsernin aloittava tase 1.1.2023	27 853 566,54
Muutos	<u>137 598,55</u>
Soten ylijäämä	-2 610 978,12
*kunnan omistusosuus 5,27 %	-137 598,55
Ero	<u>0,00</u>

Liitetieto 27) Pitkäaikaiset velat

	Kunta	
	2022	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 640 602	29 307 271
Lainat julkisyhteisöiltä	290 382	290 206
Pitkäaikaiset velat yhteensä	<u>24 930 984</u>	<u>29 597 477</u>

Tarkoitetaan lainoja, jotka erääntyvät 1.1.2028 tai sen jälkeen

Liitetieto 29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Potilasvahinkovastuuvaraus	255 102	0	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0	0	0	0
Muut	2 755 099	1 566 976	1 566 976	1 566 976
Yhteensä	<u>3 015 723</u>	<u>1 566 976</u>	<u>1 566 976</u>	<u>1 566 976</u>

Liitetieto 30) Vieras pääoma

Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	189 329	0	14 099
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	2 771 944	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	<u>2 771 944</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Velat osakkuus- ja omistusyhteisöille				
Ostovelat	1 565	1 772	0	1 772
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	<u>1 565</u>	<u>1 772</u>	<u>0</u>	<u>1 772</u>
Vieras pääoma yhteensä	<u>2 773 509</u>	<u>191 101</u>	<u>0</u>	<u>15 871</u>

Liitetieto 33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	24 340	36 151	0	0
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 019 921	2 961 495	2 566 800	2 770 348
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	68 490	25 976		
Korkojaksotukset	258 948	547 924	122 166	274 655
Muut menojäämät	1 771 243	1 083 673	932 942	982 086
Yhteensä	<u>8 142 942</u>	<u>4 655 219</u>	<u>3 621 908</u>	<u>4 027 089</u>

7.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Liitetieto 34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	<u>10 944 610</u>	<u>10 916 885</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Yhteensä	<u>10 944 610</u>	<u>10 916 885</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Liitetieto 38) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa kunnan osalta vuoteen 2035 saakka	11 514 294	9 575 866	8 956 516	9 387 001
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	1 999 722	981 576	913 345	943 881
Vuokravastuisiin sis. leasingvastuut yhteensä	7 664 142	8 118 183	6 923 492	7 709 305
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	866 938	891 735	658 017	788 553
Leasingsopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	2 451 381	2 448 864	2 451 381	2 448 864

Liitetieto 39-40) Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			25 127 531	26 577 531
Jäljellä oleva pääoma			17 602 430	17 661 331
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 308 964	1 859 329	2 089 827	1 859 329
Jäljellä oleva pääoma	946 646	688 363	755 349	688 363

	Kunta	
	2022	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	113 824 245	125 739 884
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista vastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	65 823	100 092

Liitetieto 41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2022	2023	2022	2023
Sopimusvastuut				
Sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	124 250	115 250	124 250	115 250
Sopimusvastuut yhteensä	124 250	115 250	124 250	115 250
Johdannais sopimukset				
Koronvaihtosopimukset *)				
Käypä arvo	41 503	156 362	197 902	114 030
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	17 697 440	3 979 142	5 925 000	3 275 000
Arvonlisäveron palautusvastuu	0	2 488 739	0	0
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 372 379	4 972 379	4 972 379	4 972 379
Vammaispalvelulain mukaiset potilasvakuutuksen vastuut	0	0	0	0
Muut vastuut	105 249	100 425	7 844	7 844

*) Kunta on suojannut vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen korkoja koronvaihtosopimuksilla. Lainojen vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi. Koronvaihtosopimusten kiinteät korot vaihtelevat 0,303-1,377% pa. Lainojen erääntymisajankohdat ovat vuosina 2023-2026 ja koronvaihtosopimusten vuosina 2023-2026. Lainoja lyhennetään ja koronvaihtosopimusten kohdearvo alenee vastaavassa tahdissa.

7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) Henkilöstölukumäärä 31.12.2023

Henkilöstölukumäärä 31.12.2023	Kunta	
	2022	2023
Hallinto-osasto	31	28
Sivistysosasto	461	477
Tekninen osasto	121	121
Yhteensä	613	626

Henkilötyövuodet (HTV2)	Kunta	
	2022	2023
Hallinto-osasto	36	35
Sivistysosasto	422	441
Tekninen osasto	117	113
Yhteensä	575	589

Liitetieto 43) Henkilöstökulut

	Kunta	
	2022	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	26 833 740	29 475 672
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	154 075	157 873
Henkilöstökulut yhteensä	26 987 815	29 633 545

Liitetieto 44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2022	2023
Sosiaalidemokraatit	7 579	9 146
Suomen Keskustapuolue	7 906	7 836
Kansallinen Kokoomus	2 681	3 578
Kontiolahden Perussuomalaiset	1 991	1 253
Kontiolahden Vihreät	898	1 133
Suomen Kristillisdemokraatit, Kontiolahti	10	27
Yhteensä	21 065	22 973

Liitetieto 45) Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2022	2023
Talvea Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 188	6 279
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 462	8 014
Muut palkkiot, hanketarkastus	5 200	0
Yhteensä	14 850	14 293

Liitetieto 46) Intressitahojen kanssa tehdyt liiketoimet

Kunnan/ konsernin intressitahojen kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

8 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

8.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Tehtävänämmä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, -käsittelystä ja -jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta, sekä toiminnan kehittämistä.

Vesihuoltolaitos toimitti vettä vuoden 2023 aikana noin 3910 asiakkaalle. Lisäystä edellisestä vuodesta tuli 20 asiakasta. Vettä toimitettiin lisäksi kolmelle vesiosuuskunnalle (Rantakylä, Romo ja Onttola). Jätevettä otettiin vastaan 3430 asiakkaalta. Osuuskunnista jätevettä otettiin vastaan pieni määrä Onttolan vesiosuuskunnalta. Jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuuhun Kuhasalon jätevedenpuhdistamolle. Yhteistyö jatkui naapurikuntien, vesiosuuskuntien ja ELY-keskuksen kanssa.

Vesihuoltolaitos osallistui yhdessä Joensuun ympäristökuntien kanssa kilpailutukseen uudesta asiakastietojärjestelmästä, joka otettiin käyttöön vuoden 2023 aikana.

Vettä otettiin Lehmon, Kuusojan, Jaamankankaan, Jakokosken ja Kirkonkylän (varavedenottamo) vedenottamoilta yhteensä noin 1470 m³/vuorokausi. Uusi mahdollinen vedenottopaikka löydettiin Jaamankankaalta Ukko-Puhakanaholta ja koepumppaukset aloitettiin loppuvuodesta 2022 kolmesta koekaivosta. Koepumppauksia jatkettiin vuoden 2023 aikana.

Vettä myytiin asiakkaille vuonna 2023 noin 487 400 m³ ja jätevettä otettiin vastaan noin 450 800 m³. Veden kulutus on ollut pienempää, kuin talousarviossa on oletettu. Tästä syystä vesihuollon myyntituotot alittuivat noin 70 000 eurolla.

Investoinneissa Lehmon vedenottamon uusi alkalointilaitos ja Lehmon kiertovesilinja valmistuivat. Karhulan asemakaava-alueen vesihuollon suunnittelu jatkui. Kären ranta-alueen vesijohdon ja paineviemäriin rakentamista jatkettiin. Jäteveden pumppaamojen ja niiden automaation peruskorjauksia jatkettiin. Vesimittarien vaihtamista etäluettaviin jatkettiin ja uusiin kohteisiin annettiin etäluettavat mittarit.

Vesihuoltolaitos on toiminut taseyksikkönä 1.1.2011 alkaen. Vesihuoltolaitos maksaa kunnalle vuosittain kunnanvaltuuston vahvistaman korvauksen kunnan vesihuoltolaitokseen sijoittamasta peruspääomasta.

Vesihuoltolaitoksen keskeisimpiä tehtäväalueita ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen, sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Toiminta-alueen sisäpuolella olevia vielä liittyttämiä kiinteistöjä pyritään liittämään kunnan vesi- ja viemäriverkoston piiriin. Entistä verkostoa kunnostetaan saneeraamalla jätevesipumppaamoja ja automaatiota, sekä uusimalla vanhoja epäkuntoisia puhtaan veden talo- ja pääsulkuja. Betoniset viemärit on saatu jo lähes uusittua.

Keskeisenä tavoitteena on riittävän raakaveden saannin turvaaminen (Kuusoja, Lehmo, Jaamankangas). Varmuutta on lisätty myös varmistamalla sähkönsaantia varavoimalla. Jatkossa kartoitetaan edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita sekä itse että yhteistyössä Joensuun Vesi liikelaitoksen kanssa.

Johtotiedon ajantasaistaminen jatkui edelleen mittaus ja kartastot -yksikön johdolla.

Keskeiset muutokset

Keskeisiä tehtäväalueitamme ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Jatkamme myös vesihuoltoverkoston saneerauksia.

Keskeisimpiä tavoitteitamme on riittävän raakaveden saannin turvaaminen. Jatkossa kartoitamme edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita mm. yhteistyössä Joensuun Veden kanssa. Vuonna 2021–2023 suoritettiin pohjavesitutkimuksia Jaamankankaalla ja löydettiin kolme mahdollista kaivonpaikkaa, joista aloitettiin koepumppaukset loppuvuodesta 2022.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vesimittarit vaihdetaan kauko-luettaviin.	Vaihtaminen aloitettu, mittarit vaihdettu noin viidessä vuodessa.	Etäluettavia mittareita vaihdettu 420 kappaletta.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista. Toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä.	Ei poikkeamia.	Ei poikkeamia.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä.	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi.	Ei katkoja.

	Alkuperäinen TA 2023	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
450 Vesihuolto					
Toimintatuotot	2 515	-79	2 436	2 362	-74
Toimintakulut	-1 530	-4	-1 534	-1 543	-9
Toimintakate	986	-83	903	819	-84

8.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	TP 2022	TA 2023	TA- muut.	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA) - alitus + ylitys	Poik- keama %	Muutos TP22- TP23
Liikevaihto	2 486 610,05	2 513 910	-79 000	2 434 910	2 362 247,13	-72 662,87	-3,0 %	-5,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	7 285,04	1 500	0	1 500	61,35	-1 438,65	-95,9 %	-99,2 %
Muut tuet ja avustukset	197,87	0	0	0	43,69	43,69		
Materiaalit ja palvelut	-1 063 721,51	-1 067 420	0	-1 067 420	-1 037 835,78	29 584,22	-2,8 %	-2,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-257 781,52	-264 500	0	-264 500	-241 869,00	22 631,00	-8,6 %	-6,2 %
Ostot tilikauden aikana	-257 781,52	-264 500	0	-264 500	-241 869,00	22 631,00	-8,6 %	-6,2 %
Palvelujen ostot	-805 939,99	-802 920	0	-802 920	-795 966,78	6 953,22	-0,9 %	-1,2 %
Henkilöstökulut	-334 387,20	-346 620	-3 840	-350 460	-357 020,80	-6 560,80	1,9 %	6,8 %
Palkat ja palkkiot	-271 761,38	-285 750	-3 170	-288 920	-298 943,51	-10 023,51	3,5 %	10,0 %
Henkilösivukulut	-62 625,82	-60 870	-670	-61 540	-58 077,29	3 462,71	-5,6 %	-7,3 %
Eläkekulut	-52 936,54	-48 580	-540	-49 120	-48 348,87	771,13	-1,6 %	-8,7 %
Muut henkilösivukulut	-9 689,28	-12 290	-130	-12 420	-9 728,42	2 691,58	-21,7 %	0,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-522 718,22	-523 060	0	-523 060	-553 622,63	-30 562,63	5,8 %	5,9 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-522 718,22	-523 060	0	-523 060	-553 622,63	-30 562,63	5,8 %	5,9 %
Liiketoiminnan muut kulut	-89 439,29	-115 830	0	-115 830	-148 298,62	-32 468,62	28,0 %	65,8 %
Liikelylijäämä(-alijäämä)	483 826,74	462 480	-82 840	379 640	265 574,34	-114 065,66	-30,0 %	-45,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-156 392,17	-151 920	0	-151 920	-151 197,51	722,49	-0,5 %	-3,3 %
Muut rahoitustuotot	1 073,20	0	0	0	731,31	731,31		-31,9 %
Muille maksetut korkokulut	-49 419,93	-43 920	0	-43 920	-43 928,82	-8,82	0,0 %	-11,1 %
Muut rahoituskulut	-108 045,44	-108 000	0	-108 000	-108 000,00	0,00	0,0 %	0,0 %
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	327 434,57	310 560	-82 840	227 720	114 376,83	-113 343,17	-49,8 %	-65,1 %
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	327 434,57	310 560	-82 840	227 720	114 376,83	-113 343,17	-49,8 %	-65,1 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	327 434,57	310 560	-82 840	227 720	114 376,83	-113 343,17	-49,8 %	-65,1 %

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu.

8.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	833 620	-82 840	750 780	667 981,46	-82 798,54
Liikelylijäämä (alijäämä)	462 480	-82 840	379 640	265 574,34	-114 065,66
Poistot ja arvonalentumiset	523 060	0	523 060	553 622,63	30 562,63
Rahoitustuotot ja -kulut	-151 920	0	-151 920	-151 215,51	704,49
Investointien rahavirta	-2 200 000	640 000	-1 560 000	-1 598 898,73	-38 898,73
Investointimenot	-2 200 000	640 000	-1 560 000	-1 598 898,73	-38 898,73
Investointitulot	0	0	0	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 366 380	557 160	-809 220	-930 917,27	-121 697,27
Lainakannan muutokset	0	0	0	1 152 584,74	1 152 584,74
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	1 289 862,33	1 289 862,33
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-137 277,59	-137 277,59
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-221 667,47	-221 667,47
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	930 917,27	930 917,27
Rahavarojen muutos	-1 366 380	557 160	-809 220	0,00	809 220,00

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu

8.4 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu

TEKNINEN LAUTAKUNTA			Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KP	VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-2 185 000	620 000	-1 565 000	-1 598 900	-33 900
9000	6110	Lehmon kiertovesiverkoston rakentaminen	-130 000	120 000	-10 000	-8 247	1 753
9000	6130	Vesihuoltohankkeet	-320 000	170 000	-150 000	-240 977	-90 977
9000	6134	Lehmon vedenottamon saneeraus	-700 000	0	-700 000	-690 614	9 386
9000	6145	Uusi asiakastiertojärjestelmä	0	-120 000	-120 000	-134 028	-14 028
9000	6150	Vedenottamohanke	-80 000	0	-80 000	-78 079	1 921
9000	6170	Joensuun veden maksuosuudet	-100 000	0	-100 000	-47 486	52 514
9000	6182	Vesihuoltoverkoston suunnittelu	-30 000	0	-30 000	0	30 000
9000	6221	Vesimittarien vaihto	-75 000	-25 000	-100 000	-105 006	-5 006
9000	5370	Lamminrannan alueen peruskorjaus	-200 000	0	-200 000	-277 362	-77 362
9000	6400	Uuden asemakaava-alueen rakentaminen	-250 000	200 000	-50 000	-17 101	32 899
9000	6450	Kontiorannan lomakeskuksen vesihuolto	-300 000	275 000	-25 000	0	25 000

8.5 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	2023		2022	
Liikevaihto	2 362 247,13	2 362 247,13	2 486 610,05	2 486 610,05
Liiketoiminnan muut tuotot	61,35	61,35	7 285,04	7 285,04
Muut tuet ja avustukset	43,69	43,69	197,87	197,87
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-241 869,00		-257 781,52	
Palvelujen ostot	-795 966,78	-1 037 835,78	-805 939,99	-1 063 721,51
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-298 943,51		-271 761,38	
Henkilösivukulut	-58 077,29			
Eläkekulut	-48 348,87		-52 936,54	
Muut henkilösivukulut	-9 728,42	-357 020,80	-9 689,28	-334 387,20
Poistot ja arvonalentumiset	-553 622,63			
Suunnitelman mukaiset poistot	-553 622,63	-553 622,63	-522 718,22	-522 718,22
Liiketoiminnan muut kulut	-148 298,62	-148 298,62	-89 439,29	-89 439,29
Liikelylijäämä (-alijäämä)		265 574,34		483 826,74
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	731,31		1 073,20	
Kunnalle maksetut korkokulut	-43 928,82		-49 419,93	
Muut rahoituskulut	-108 000,00	-151 197,51	-108 045,44	-156 392,17
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		114 376,83		327 434,57
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		114 376,83		327 434,57
Tilikauden ylijäämä (alij.)		114 376,83		327 434,57
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023		2022	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,2		4,3	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,2		4,3	
Voitto, %	4,8		13,2	

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (alijäämä)	265 574,34		483 826,74	
Poistot ja arvonalentumiset	553 622,63		522 718,22	
Rahoitustuotot ja -kulut	-151 215,51	667 981,46	-156 392,17	850 152,79
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 598 898,73	-1 598 898,73	-1 381 675,42	-1 381 675,42
Toiminnan ja investointien rahavirta		-930 917,27		-531 522,63
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 289 862,33		536 389,06	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-137 277,59	1 152 584,74	-137 277,59	399 111,47
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	-114 783,57		-13 894,98	
Korottomien velkojen muutos	-106 883,90	-221 667,47	146 306,14	132 411,16
Rahoituksen rahavirta		930 917,27		531 522,63
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarat 31.12.			0,00	
Rahavarat 1.1.		0	0,00	0,00

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	683	797
Investointien tulorahoitus, %	41,8	61,5
Lainanhoitokate	1,3	2,1
Quick ratio	1,2	0,9
Current ratio	1,2	0,9

Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
Pysyvät vastaavat	12 381 160,65	11 335 884,55
Aineettomat hyödykkeet	199 874,18	59 293,29
Aineettomat oikeudet	128 335,94	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	71 538,24	59 293,29
Aineelliset hyödykkeet	11 580 871,57	10 339 787,72
Maa- ja vesialueet	35 620,00	35 620,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 545 251,57	10 304 167,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	600 414,90	936 803,54
Keskeneräiset hankinnat	600 414,90	936 803,54
Pysyvät vastaavat yhteensä	12 381 160,65	11 335 884,55
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	1 025 831,15	911 047,58
Pitkäaikaiset saamiset	275 935,00	261 305,00
Muut saamiset	275 935,00	261 305,00
Lyhytaikaiset saamiset	749 896,15	649 742,58
Myyntisaamiset	749 896,15	649 742,58
Muut saamiset	0,00	0,00
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 025 831,15	911 047,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 406 991,80	12 246 932,13
VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 700 000,00	2 700 000,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	5 989 280,67	5 661 846,10
Tilikauden yli/alijäämä	114 358,83	327 434,57
Oma pääoma yhteensä	8 803 639,50	8 689 280,67
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	3 974 232,19	2 821 647,45
Lainat kunnalta	3 974 232,19	2 821 647,45
Lyhytaikainen	629 120,11	736 004,01
Lainat kunnalta	137 277,59	137 277,59
Ostovelat	374 851,81	486 342,94
Muut velat	46 472,57	49 411,89
Siirtovelat	70 518,14	62 971,59
Vieras pääoma yhteensä	4 603 352,30	3 557 651,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 406 991,80	12 246 932,13
LIIKELAITOKSEN TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	65,7	71,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	194,9	142,7
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	6 104	5 989
Lainakanta 31.12., 1000 €	4 112	2 959

9 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämänä on esitetty tuloslaskelmat taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Omina laskelmina on eriytetty kaukolämpö, ravintohuollon myynti sekä tilapalvelujen myynti. Muut pienemmät koostuu pääosin pienemmistä vuokratuotoista.

Eriytetyt tuloslaskelmat

Eriytetty tuloslaskelma 31.12.2023 Kaukolämpö (kp 4601)

Liikevaihto		580 741,50
Liiketoiminnan muut tuotot		960,00
Materiaalit ja palvelut		-255 546,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-218 843,46	
Ostot tilikauden aikana	-218 843,46	
Palveluiden ostot	-36 702,76	
Henkilöstökulut		0,00
Palkat ja palkkiot	0,00	
Henkilösivukulut	0,00	
Eläkekulut	0,00	
Muut sivukulut	0,00	
Poistot ja arvonalentumiset		0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	
Liiketoiminnan muut kulut		0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä		326 155,28
Rahoitustuotot ja -kulut		0,00
Muut rahoituskulut	0,00	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		326 155,28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		326 155,28

Eriytetty tuloslaskelma 31.12.2023 Ravintohuolto (kp 4721 ja 4725) Liiketoiminnan osuus 3,3 %

Liikevaihto		86 812,89
Muut tuet ja avustukset		6,57
Materiaalit ja palvelut		-41 293,80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 312,34	
Ostot tilikauden aikana	-29 312,34	
Palveluiden ostot	-11 981,46	
Henkilöstökulut		-34 170,08
Palkat ja palkkiot	-28 354,76	
Henkilösivukulut	-5 815,31	
Eläkekulut	-4 858,42	
Muut sivukulut	-956,90	
Poistot ja arvonalentumiset		-1 099,32
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 099,32	
Liiketoiminnan muut kulut		-9 053,88
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä		1 202,37
Rahoitustuotot ja -kulut		0,00
Muut rahoituskulut	0,46	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 202,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 202,37

Eriytetty tuloslaskelma, yhdistelty (kp 4450 kohteet 6420, 6430, 6460, 6640, 6750, 6810, 6820)

Liikevaihto			76 064,42
Muut tuet ja avustukset			0,00
Materiaalit ja palvelut			-325 058,16
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-325 058,16	
Ostot tilikauden aikana	-279 415,04		
Palveluiden ostot		-45 643,12	
Henkilöstökulut			0,00
Palkat ja palkkiot	0,00		
Henkilösivukulut	0,00		
Eläkekulut	0,00		
Muut sivukulut	0,00		
Poistot ja arvonalentumiset			0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00		
Liiketoiminnan muut kulut			-65 479,36
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä			-314 473,10
Rahoitustuotot ja -kulut			0,00
Muut rahoituskulut	0,00		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä			-314 473,10
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)			-314 473,10

10 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT

Kontiolahdessa 25.3.2024

_____
Leena Nyysönen, hallituksen puheenjohtaja

_____
Jari Tuononen, kunnanjohtaja

_____
Jertta Harinen, hallituksen 1. varapj.

_____
Aulikki Sihvonen, hallituksen 2. varapj.

_____
Markus Haukka, hallituksen jäsen

_____
Mika Hiltunen, hallituksen jäsen

_____
Mari Hälinen, hallituksen jäsen

_____
Anna-Helena Kosela, hallituksen jäsen

_____
Ismo Leppänen, hallituksen jäsen

_____
Sakari Mustonen, hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kontiolahdella _____._____.2024.

Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy

_____
Jukka Malkki, JHT, KHT

11 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Tilinpäätös	sidottuna
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Osakirjanpidot	sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt	sähköinen arkistointi

Tositeaineisto

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
IRTAIN	Irtaimisto
KASSA2	Kassa2
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./ Kuntayht.
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
MRP11	Laskulajit11
MRP12	Laskulaji 12
MRP16	Laskulaji 16
MRP21	Laskulaji 21
MRP22	Laskulaji 22
MRP23	Laskulaji 23
MRP25	Laskulaji 25
MRP26	Laskulaji 26
MRP27	Laskulaji 27
MRP28	Laskulaji 28
MRP32	Laskulaji 32
MRP33	Laskulaji 33
MRP44	Laskulaji 44
MRP54	Laskulaji 54
MRP72	Laskulaji 72
MRP78	Laskulaji 78
MRPHYV	Hyvityslask.kuittaus
MRPMAN	Manuaalisuoritukset
MRPVII	Viitesuoritukset
MUISIS	Muistio sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
ORPMAL	Ostoreskontra maksut
ORPRO	Ostolaskut datacycle
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISROP	Sislaskut2 Rondo
	Liitetietositteet

